

Økonomiske analyser

Nr. 3 – 1990

**Revidert nasjonalregnskapsstatistikk
for 1987 og 1988**

Produksjonsveksten i industrien

Verdiskaping i husholdningene

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 86 45 00

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå og utkommer med 9 nummer i året. Innholdet omfatter løpende publisering av nasjonalregnskapstall, kvartalsvise oversikter over konjunkturutviklingen i Norge og i utlandet og artikkelstoff med samfunnsøkonomisk innhold. Første nummer hvert år inneholder Økonomisk utsyn over året som gikk. Numrene med konjunkturstoff vil også foreligge i engelsk oversettelse.

Ved gjengivelse bes kilde oppgitt (også årgang/nummer). Synspunkter i artikler med navngitt forfatter kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk sentralbyrås oppfatning. Forfatternavn bør derfor framgå ved gjengivelse av artikkelinnhold.

Redaksjon: Olav Bjerkholt, Erling J. Fløttum, Per Richard Johansen, Olav Ljones, Svein Longva, Lorents Lorentsen.

Redaksjonssekretærer: Kirsten Hansen (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau Hansen (konjunkturoversikter mv.).

Forsknings- avdelingen

ble opprettet i 1950 og er i dag organisert i 12 grupper delt inn i fire faglige seksjoner:

- o Forskningsavdelingens ledelse (forskningsdirektør Olav Bjerkholt, byråsjef Bente Torgersen)
 - * Mikroøkonomi (forsker John K. Dagsvik)
- o Seksjon for nasjonalregnskap (rådgiver Erling J. Fløttum)
 - * Løpende nasjonalregnskap (planlegger Tore Halvorsen)
 - * Fremkjøring og drift (førstekonsulent Randi Hallén)
 - * Utvikling og metoder (planlegger Anders Harildstad)
- o Seksjon for økonomisk forskning (forskningssjef Svein Longva)
 - * Økonomisk analysegruppe (forskningssjef Ådne Cappelen)
 - * Offentlig økonomi og arbeidsmarked (forsker Olav Ljones)
 - * Likevektsmodeller (forsker Erling Holmøy)
- o Seksjon for ressurs- og miljøanalyser (forskningssjef Lorents Lorentsen)
 - * Olje- og energi (forsker Øystein Olsen)
 - * Miljøøkonomi (forsker Knut Alfsen)
 - * Miljøstatistikk (førstekonsulent Frode Brunvoll)
- o Seksjon for sosiodemografisk forskning (forskningssjef Per Sevaldson)
 - * Demografisk analysegruppe (forsker Helge Brunborg)
 - * Regional analyse (forsker Tor Skoglund)

Økonomiske analyser

Nr. 3 – 1990

INNHOLD

	Side
Revidert nasjonalregnskapsstatistikk for 1987 og 1988	3
<i>Erling Joar Fløttum:</i> Måling av produktjonsveksten i industrien - ulike begreper, datakilder og verdsettingsprinsipper illustrert med tall for 1980-årene	10
<i>Ann Lisbeth Brathaug:</i> Verdiskaping i husholdningene	19
Tabell - og diagramvedlegg	29

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 86 45 00

Publiseringsplan for Statistisk sentralbyrås økonomiske oversikter

Rapport-type	Regnskapsgrunnlag	Publiseringstidspunkt
Økonomisk utsyn	4. kvartal (anslag)	Begynnelsen av februar
Revidert nasjonalregnskap	4. kvartal (regnskap)	Begynnelsen av mai
Konjunkturtendensene	1. kvartal	Begynnelsen av juni
Konjunkturtendensene	2. kvartal	Begynnelsen av september
Konjunkturtendensene	3. kvartal	Begynnelsen av desember

Revidert nasjonalregnskapsstatistikk for 1987 og 1988

Statistisk sentralbyrå presenterer i tabellvedlegget av dette nummeret av Økonomiske analyser revidert nasjonalregnskapsstatistikk for 1987 og 1988. I denne artikkelen legges det vekt på å informere om forhold som brukere av tallene bør kjenne til. I den første delen skisseres den generelle bakgrunn for revisjoner av nasjonalregnskapet. Deretter gjøres det nærmere rede for bruken av basisår i nasjonalregnskapet og kjeding av nasjonalregnskapstall. Den siste delen gir en beskrivelse av revisjonene av 1987- og 1988-tallene.

BAKGRUNN FOR REVISJONENE

Publiseringsopplegget

Nasjonalregnskapstall for et helt år lages og publiseres i tre foreløpige versjoner før det endelige regnskapet legges fram. I tillegg utarbeides kvartalsvis nasjonalregnskap på løpende basis. Beregningene følger faste rutiner og har en fast publiseringscyklus.

Kvartalsvise nasjonalregnskapstall publiseres om lag 2 måneder etter beregningskvartalets utløp, mens regnskapstall for et helt år publiseres første gang i Utsynsregnskapet, om lag 1 måned etter årets utgang. Disse tallene revideres i Marsregnskapet som kommer 4 måneder etter regnskapsårets utgang, i Novemberregnskapet 15 måneder etter årets utløp og i Endelig regnskap 27 måneder etter regnskapsårets utløp. Mars- og Novemberregnskapet har navn etter starttidspunktet for utarbeidelse av regnskapene. Utsynsregnskapet refererer til publiseringen i "Økonomisk utsyn over året...".

Generelt om revisjoner

Det kan generelt gis fire hovedgrunner til revisjoner av den årsbaserte nasjonalregnskapsstatistikken.

Ny informasjon om regnskapsåret

Mens Utsyns- og Marsregnskapene er indikatorregnskaper basert på løpende korttidsstatistikk som produksjonsindekser, indekser for omsetning i varehandel, utvalgstillinger for investeringene m.m., har en til Novemberregnskapet fått innarbeidet de foreløpige hovedresultatene fra de viktigste årsstatistikken. Disse omfatter bl.a. produksjons- eller regnskapsstatistikk for oljevirkosomhet, industri, bygge- og anleggsvirkosomhet og for de fleste av de private tjenesteytende næringer som en har statistikk for. De offentlige regnskapene er tatt inn i sin helhet sammen med mesteparten av endelig statistikk for sluttanvendelsene konsum og investering.

Til Novemberregnskapet får en for første gang direkte anslag på vareinnsatsen i industrien. Her har en i de forutgående regnskapsversjonene måttet basere seg på forutsetninger om faste vareinnsatsandeler. Endelig nasjonalregnskap bygger på det mest omfattende og detaljerte statistikkgrunnlaget. En viktig forskjell fra Novemberregnskapet er at endelige tall fra industristatistikken er innarbeidet på detaljert nivå.

Mer detaljerte beregninger

Utsyns- og Marsregnskapene stilles opp på grunnlag av resultater fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet. Årstallene fremkommer som sum over 4 kvartaler. Disse regnskapene beregnes på et betydelig mer aggregert nivå enn de senere årsregnskapene. Antall produksjonssektorer er i kvartalsregnskapet ca. 50 og det opereres med 54 vare- og tjenestekategorier. Årsregnskapene spesifiserer derimot 190 produksjonssektorer. Novemberregnskapet inneholder 350 vare- og tjenestegrupper, mens Endelig regnskap blir beregnet på nasjonalregnskapets mest detaljerte nivå med 1750 varer og tjenester.

En annen viktig forskjell er at Utsyns- og Marsregnskapene varebalanseres i faste priser for deretter å bli inflatert til et regnskap i løpende priser, mens November- og Endelig regnskap varebalanseres i løpende priser før deflatering og balansering i faste priser utføres.

Revidert regnskap for foregående år

Dess tidligere et regnskap for et år stilles opp dess flere antagelser ligger til grunn for resultatene. Av særlig betydning er antagelser om stabiliteten i vare- og tjenestesammensetningen i ulike komponenter. Endringer i sammensetningen vil bl.a. ha innvirkning på aggregerte volumvekstrater ved at vektene som benyttes i aggregeringen endres.

Et annet vesentlig moment er at mange størrelser i de foreløpige regnskapene beregnes ved å fremskrive nivået fra et tidligere år med en tilhørende

indikator. Revisjoner av både kryssløpsstruktur og nivå-tall for et forutgående år kan derfor forårsake revisjoner av nivå og endringsrater i et påfølgende års regnskap.

Endret basisår for fastpristallene

Det er i tidligere utgaver av Økonomiske analyser gjort rede for hvilken betydning valg av basisår har for nasjonalregnskapets fastpristall og dermed beskrivelsen av volumutviklingen i økonomien. I Økonomiske analyser nr. 3 - 1989 ble det i en artikkel av Erling J. Fløttum henspillet en metodeendring i nasjonalregnskapet på dette feltet.

BASISÅR I NASJONALREGNSKAPET

Hyppigere kjeding

Metodene for beregning av fastpristall i nasjonalregnskapet er noe endret med denne publiseringen i Økonomiske analyser. Fastpristallene i årsregnskapene blir etter nytt opplegg utarbeidet ved hjelp av årlig kjeding. Tidligere har en benyttet basisår og vektgrunnlag som har blitt stående med 4-5 års varighet, og med kjeding ved skifte av basisår dersom en ønsket lengre tidsserier uttrykt i samme prisset.

Overgang til årlig kjeding medfører at presentasjonen av volumtall fra nasjonalregnskapstall blir noe endret fra tidligere praksis. Mens en tidligere har publisert nivå-tall i faste priser med samme basisår innenfor 4-5 års intervallene, vil en etter nytt opplegg isteden publisere volumindekser med et fast referanseår. For tida er 1984 valgt som referanseår for sammenlignbare volumindekser. I disse tabellene for volumindekser er fastpristallene allerede kjedet sammen slik at de viser en sammenlignbar tidsserie over en angitt periode.

Volumindekser istedenfor fastpristall på nivå-form medfører at en fra volumtabellene isolert ikke lenger får innblikk i de ulike størrelsens relative betydning. Imidlertid vil en oppnå en oversikt over dette ved å sammenholde med tilsvarende tabeller i løpende priser.

Framgangsmåte ved kjeding

Overgang til hyppigere kjeding i nasjonalregnskapet innebærer at deflateringsprosessen i årsregnskapene er endret i forhold til tidligere.

I tidligere opplegg ble vare- og tjenestestrømmer i løpende priser direkte omregnet til fastpristall uttrykt i prisene til et basisår. Basisåret fungerte som vektperiode over flere år, og metoden resulterte i såkalte fastvektindekser på aggregerte størrelser.

Etter nytt opplegg med årlig kjeding blir fastpris-

tallene utarbeidet i en tottrinnsprosedyre. Første trinn er at verditallene i løpende priser blir omregnet til fastpristall i fjorårets priser. Deflateringen med fjoråret som basisår eller vektperiode blir gjentatt for hver ny årgang av nasjonalregnskapstall som blir utarbeidet.

Andre trinn består av sammenkjeding av volumindeksene i fjorårets priser fra første trinn til en volumindeks med felles referanseår, som står fast for presentasjon av en lengre sammenlignbar tidsserie. Det er disse volumindeksene med felles referanseår som kalles kjedeindekser og som blir publisert. En skjelder derfor mellom basisår, som angir det prisset som opprinnelig benyttes ved aggregering av fastpristall i første trinn, og et valgt referanseår som dernest benyttes for presentasjon av volumutviklingen over en lengre periode.

Sammenkjedingen av volumindekser til et felles referanseår foretas ved å multiplisere sammen årtill-år volumindeksene fra første beregningstrinn. Sammenkjedingen foretas uavhengig på alle størrelser med fri kjeding på alle aggregeringsnivåer. Metoden medfører at volumvekstrater, målt som endringer fra fjoråret, er uavhengig av valg av referanseår for volumindeksene.

Begrunnelse for hyppigere kjeding

Begrunnelsen for at en nå har valgt årlig kjeding istedenfor 5-årig kjeding er hensynet til ajourført vektgrunnlag i aggregeringen av økonomiske volumdata. I tidligere perioder skjedde endringene i økonomien slik at valg av vektperiode sjelden gjorde store utslag for vekstratene på aggregerte størrelser. Årlig kontra kjeding hvert femte år betydde nokså lite i praksis.

De siste årene har vi imidlertid observert at valg av basisår har gitt store utslag på endringstall for sentrale størrelser i norsk økonomi. Variasjoner i oljepriser og utvinningstakten for olje og gass i forhold til resten av økonomien har vært sterkt medvirkende til dette.

Følsomheten overfor valg av basisår har derfor aktualisert at aggregeringen av fastpristall bør foretas med ferskt vektgrunnlag, som bedre reflekterer den faktiske situasjonen økonomien er i. Med årlig kjeding blir vektgrunnlaget oppdatert hvert år med fjorårets tall i løpende priser som sammenveings-tall.

NÆRMERE OMTALE AV REVISJONENE

Privat konsum

Ifølge endelig regnskap var privat konsum målt i faste priser 1,0 prosent lavere i 1987 enn året før. I foreløpig regnskap var nedgangen fra 1986 til 1987

beregnet til 0,8 prosent. Både for spesifisert innenlandsk konsum og korreksjonspostene er det foretatt en mindre nedjustering.

Revisjonen av varekonsumet i 1987 er et resultat av at endelig omsetningsstatistikk for varehandelen nå er utnyttet. Tjenestekonsumet tallfestes i stor grad som faste andeler av produksjonsverdien i de ulike tjenestenæringene. Revisjoner i tjenestekonsumet kan derfor spores tilbake til ny informasjon om produksjonsutviklingen i disse næringene.

Fra 1987 til 1988 ble privat konsum målt i faste priser ytterligere redusert. Nedgangen er i de nye oppstillingene beregnet til 2,5 prosent, litt sterkere enn tidligere anslått. Revisjonene av enkeltposter er større, noe som illustrerer usikkerheten i de aller første årsanslagene, hvor utviklingen i første rekke skisseres ved hjelp av utvalgte korttidsindikatorer. Det må også understrekes at de fremlagte resultatene fortsatt er foreløpige.

Offentlig konsum

Veksten i offentlig konsum målt i faste priser var i 1987 ifølge endelig nasjonalregnskap på 4,0 prosent, en nedjustering på 0,5 prosentpoeng fra forrige publisering. I all hovedsak er revisjonen av både statlig og kommunalt konsum et resultat av justeringer av prisindeksene som benyttes til å deflatere

driftskostnadene. I tillegg er sammensetningen av kostnadene justert slik at den sammenveide kostnadsutviklingen i faste priser er noe endret.

Revisjonen av 1988-tallene kan i første rekke tilskrives inntak av endelige tall fra de offentlige regnskapene. Ved forrige publisering var informasjonen begrenset til foreløpige tall med færre detaljer.

Bruttorealinvesteringer

Volumutviklingen i bruttoinvesteringer i fast kapital er ikke vesentlig annerledes enn tidligere anslått. For både 1987 og 1988 er det foretatt en viss nedjustering. Revisjonen av 1987-tallene forklares dels ved nye verdiopplysninger om totalinvesteringene for enkelte næringer og dels ved ny informasjon om varesammensetningen. Det sistnevnte forhold innebærer bl.a. at den aggregerte prisutviklingen på investeringene er endret.

For 1988 skyldes revisjonen gjennomgående utskifting av data basert på utvalgstillinger eller kvalifiserte anslag med opplysninger fra SSBs ulike årsstatistikker. Til en viss grad vil også justering av investeringsnivået for året før være en forklaringsfaktor. Det kraftigste utslaget på endringsratene registreres for skjermet industri. Den forrige regnskapsversjon anga et fall i investeringsvolumet for

PRIVAT KONSUM

Prosentvis volumendring fra året før

	1987		1988	
	November	Rev.	Mars*	Rev.
Privat konsum	-0,8	-1,0	-2,3	-2,5
Spesifisert innenlandsk konsum	-1,1	-1,2	-2,5	-2,8
Varer	-3,5	-3,8	..	-5,5
Matvarer	1,2	1,1	0,0	-2,9
Drikkevarer og tobakk	4,4	3,1	1,4	0,9
Klær og skotøy	-5,5	-4,6	-7,3	-3,9
Kjøp av egne transportmidler	-30,4	-30,5	..	-34,0
Andre varer	-0,5	-0,7	..	-2,9
Tjenester	4,2	4,7	..	2,7
Bolig	4,6	4,9	4,1	4,2
Andre tjenester	4,0	4,5	..	1,9
Korreksjonsposter	4,6	3,6	2,4	5,2
Nordmenns konsum i utlandet	2,6	1,8	2,5	5,0
Utlendingers konsum i Norge	-0,1	-0,5	2,7	4,7

* Marsregnskapet er basert på kvartalsvis regnskap. Aggregeringen av vare- og tjenestekonsumet i dette regnskapet avviker fra det som benyttes i årsregnskapet. For de postene som er prikket finnes ikke tall som er sammenlignbare med årsregnskapet.

OFFENTLIG KONSUM				
Prosentvis volumendring fra året før				
	1987		1988	
	November	Rev.	Mars	Rev.
Offentlig konsum	4,5	4,0	0,1	0,5
Statlig konsum	6,0	5,4	-0,2	0,1
Sivilt	4,8	3,8	3,6	3,8
Militært	7,8	7,8	-5,8	-5,3
Kommunalt	3,5	3,1	0,3	0,7

denne næringsgruppen på 9,9 prosent, mens de nye beregningene har gitt som resultat en vekst på 3,1 prosent.

Lagerendringer

Utviklingen i lagerinvesteringene kan være vanskelig å angi som prosentvis endring fordi størrelsen er et nettobegrep som i ulike perioder kan opptre med vekselvis positivt og negativt fortegn.

Økningen i total lagerbeholdning er for 1987 justert ned med om lag 2 milliarder kroner og var ifølge de endelige tallene på 1,2 milliarder kroner. Med tanke på at lagerendring er en residualpost i nasjonalregnskapet og at den totale bruttoproduksjonsverdien er beregnet til 1,1 billioner kroner, må revisjonen av lagerposten kunne sies å være innenfor akseptable rammer.

Det samme gjelder for 1988-regnskapet selv om både nivå og revisjonsutslaget er større enn i året før. Totalt er lagerinvesteringene revidert ned med

om lag 4,5 milliarder kroner målt i 1987-priser. Sammenholdt med en revisjon i de andre anvendelseskomponentene på tilsammen 2,5 milliarder kroner, peker dette hen mot en merkbar nedjustering av produksjonsvolumet i vareproduserende næringer.

Utenriksøkonomi

Bildet av eksport- og importutviklingen i løpende priser er lite endret i de reviderte tallene for 1987 og 1988. For 1987 er importoverskuddet justert ned med 0,7 milliarder kroner til totalt 11,2 milliarder kroner. Med en svak oppjustering av rente- og stønadsunderskuddet er resultatet for driftsbalansen et underskudd på 27,3 milliarder kroner for 1987. Den forrige regnskapsversjonen viste et underskudd på 27,6 milliarder kroner.

For 1988 har de nye beregningene gitt som resultat et importoverskudd på 4,1 milliarder kroner, en ubetydelig nedjustering fra forrige foreløpige ver-

BRUTTOINVESTERINGER ETTER HOVEDNÆRING				
Prosentvis volumendring fra året før				
	1987		1988	
	November	Rev.	Mars	Rev.
Bruttoinvesteringer	-5,0	-5,8	-1,6	-4,4
Bruttoinvestering i fast kapital	-0,5	-2,1	1,9	0,7
Næringsvirksomhet	-1,8	-3,6	1,5	-0,3
Oljeutvinning og rørtransport	-16,1	-18,5	-5,7	-3,6
Industri	8,7	11,4	-13,3	-11,7
Skjermet industri	6,8	10,9	-9,9	3,1
Utekonkurrerende industri	23,2	24,2	-12,2	-17,3
Hjemmekonkurrerende industri	-4,9	-1,4	-16,8	-13,2
Boliger	3,6	4,0	-4,2	-4,9
Annen næringsvirksomhet	2,6	-1,7	14,0	8,2
Offentlig forvaltning	9,8	10,0	4,0	7,3

sjon. En revisjon av rente- og stønadsunderskuddet i motsatt retning, har ført til et foreløpig resultat for driftsregnskapets underskudd overfor utlandet på 24,1 milliarder kroner. Ved forrige publisering var tallet 23,8 milliarder kroner i utlandets favør.

Selv om eksport og import uttrykt i løpende priser er lite endret fra tidligere regnskapsversjoner, finner vi noe større utslag på volumutviklingen for de to komponentene. For 1987 er volumveksten i eksporten justert ned fra 3,5 til 1,2 prosent, mens fallet i importvolumet er noe kraftigere i forhold til tidligere publisering. En stor del av disse revisjonene kan godskrives skiftet av basisår fra 1984 til 1986. Selv for samlet eksport av råolje og naturgass har valg av basisår betydning, fordi produksjonen av de to varene utvikler seg forskjellig og prisutviklingen ikke er parallell. Den kraftige nedjusteringen av import av skip og plattformer er et resultat av både basisårsskifte og nye prisopplysninger.

Revisjonen av 1988-tallene har gitt størst utslag på volumutviklingen i eksport og import av tjenester. Eksporten er justert opp med 2,0 prosentpoeng til 5,5 prosent vekst, mens importen er revidert opp fra en ubetydelig nedgang på 0,1 prosent til en vekst på 2,4 prosent. Skipsfartens fraktinntekter og driftsutgifter i utlandet er de enkeltpostene som tidligere var mest undervurdert. For disse postene har data fra SSBs årlige skipsfartsstatistikk til dels erstattet valuta(vekslings)statistikk, og gitt ny informasjon om både verdi- og rateutvikling.

Produksjon

Produksjonsutviklingen målt ved endring i brutto-produkt i faste priser, er for de fleste næringsgruppene lite endret fra foreløpig til endelig regnskap for 1987. De mest iøynefallende revisjonene er oppjusteringen av veksten i utkonkurrerende industri og nedjusteringene i varehandel og utenriks sjøfart. For industriens vedkommende er en del av

forklaringen skifte av basisår. Utekonkurrerende industri omfatter næringer med ofte ulike pris- og volumutvikling, noe som gir som resultat andre vekstrater på aggregert nivå når basisåret endres. For hver enkelt næring vil oppdatert informasjon om varesammensetningen i både produksjon og vareinnsats føre til revisjon av vekstrater.

Revisjonen av varehandelsutviklingen i 1987 kan også dels forklares med skiftet av basisår. Avansen på hver enkelt vare representerer produktionsverdien av ulike tjenesteprodukter. Forskjellig avanseutvikling kombinert med forskjellig utvikling i omsetningsvolumet for de ulike varene, innebærer at den totale volumutviklingen for næringen avhenger av hvilket basisår, eller sett med relative avanser, som velges. Særlig er det grunn til å tro at valg av basisår har stor betydning for beskrivelsen av utviklingen fra midten av 80-tallet, da svingningene i privat konsum var store.

Den viktigste årsaken til revisjonen av utenriks sjøfart er nye data for rateutviklingen. Uttrykt i løpende priser er tallene for næringen lite endret.

Til tross for moderate revisjoner av enkelt næringer viser bruttonasjonalproduktet for 1987 en volumvekst fra året før som er 1,4 prosentpoeng lavere i forhold til forrige anslag. Igjen er skiftet av basisår en vesentlig forklaringsfaktor. Den ulike utviklingen i oljevirkosomheten og fastlands-Norge medfører at veksten i bruttonasjonalproduktet påvirkes sterkt av hvilket basisår som velges.

Revisjonene av produksjonsutviklingen i 1988 er derimot i større grad en følge av at ulike former for kortidsstatistikk er skiftet ut med mer omfattende og dekkende årstatistikk. Det er imidlertid grunn til å understreke at tallene for 1988 fortsatt er foreløpige. Særlig er det nødvendig å peke på at resultatene for industrien er basert på totaltall for den enkelte næring og at varesammensetningen, som har betydning for den samlede volumutvikling, først tas med i beregningen til endelig regnskap.

EKSPORT OG IMPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra året før

	1987		1988	
	November	Rev.	Mars	Rev.
Eksport	3,5	1,2	4,8	5,4
- råolje og naturgass	15,2	13,6	10,8	10,8
- skip og oljeplattformer	-22,3	-22,8	-51,3	-52,0
- andre varer	9,0	8,0	9,0	8,9
- tjenester	-14,7	-13,7	3,5	5,5
Import	-6,6	-7,3	-2,7	-1,7
- skip og oljeplattformer	36,9	18,8	97,4	94,6
- andre varer	-6,2	-7,4	-7,9	-7,4
- tjenester	-11,0	-8,9	-0,1	2,4

BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER NÆRING

Prosentvis volumendring fra året før

	1987		1988	
	November	Rev.	Mars	Rev.
Primærnæringer	5,6	4,7	5,4	-0,6
Oljeutvinning og rørtransport	13,4	13,2	10,5	10,7
Bergverksdrift	-1,2	0,2	-4,4	-12,6
Industri	1,6	1,9	-1,2	-3,0
Skjermet industri	-1,8	-2,0	0,4	-1,2
Utekonk. industri	12,1	15,3	4,4	3,7
Hjemmekonk. industri	-1,0	-0,6	-4,2	-6,4
Elektrisitetforsyning	4,8	6,5	5,3	5,4
Bygge- og anleggsv.	3,7	3,7	-2,1	-0,2
Varehandel	0,8	-2,0	-4,4	-4,6
Utenriks sjøfart/oljeboring	-15,7	-21,0	10,5	-6,2
Samferdsel	1,2	3,4	6,1	6,2
Boligtjenester	4,9	5,0	4,1	4,0
Annen næringsvirks.	2,9	3,6	0,9	0,3
Off. forvaltning	2,8	2,8	2,3	2,1
BNP	3,4	2,0	1,1	0,1
- Fastlands-Norge	1,5	1,2	-0,1	-1,0

Fastpristallene for industrien, som i November-regnskapet er fremkommet ved å korrigere verditalle for prisendring, gav ved førstegangs beregning et bilde av volumutviklingen som avvek til dels sterkt fra det inntrykket den tidligere benyttede produksjonsindeksen hadde gitt. De foreløpige regnskapstallene er derfor basert på vurderinger der begge de uavhengige informasjonskildene er trukket inn.

Sluttresultatet av revisjonene på detaljert nivå er at veksten i bruttonasjonalproduktet målt i faste priser for 1988 er revidert ned fra 1,1 til 0,1 prosent.

Inntektsutvikling

Nedgang i driftsresultatet for Norge fra 1986 til 1987

For 1987 er bruttonasjonalproduktet i løpende kroner justert ned med nærmere 1,5 milliarder kroner. Både kapitalslit og lønnskostnader er revidert opp i underkant av 900 mill. kr., mens netto indirekte skatter er revidert opp med om lag 400 mill. kr. Totalt fører dette til at driftsresultatet for Norge er justert ned med 3,6 milliarder til 95,9 milliarder kroner. Det betyr at driftsresultatet for Norge er lavere i 1987 enn året før, mens tidligere beregninger har vist uendret driftsresultat fra 1986.

Driftsresultatet i industrien er lite endret fra det foreløpige regnskapet for 1987. De endelige tallene bekrefter dermed at driftsresultatet både i skjermet

og hjemmekonkurrerende industri holdt seg på samme nivå i 1987 som i 1986, mens driftsresultatet i utekonkurrerende industri økte klart fra året før.

I oljeutvinning og rørtransport er driftsresultatet revidert opp med 842 mill. kr. Oppjusteringen skyldes en kombinasjon av høyere bruttoprodukt og lavere lønnskostnader. Til tross for oppjusteringen er driftsresultatet likevel nærmere 2,5 milliarder kroner lavere enn i 1986.

For andre næringer er driftsresultatet i 1987 i hovedsak revidert ned i forhold til tidligere regnskapsversjoner. De største revisjonene er gjort for varehandel og bygge- og anleggsvirksomhet der bruttoproduktene er nedjusterte og lønnskostnadene oppjusterte. Totalt er driftsresultatet 2,2 milliarder lavere for varehandel og 1,5 milliarder lavere for bygge- og anleggsvirksomhet i endelig regnskap enn i foreløpig. For varehandelen betyr revisjonen at driftsresultatet har gått gradvis ned fra 8 milliarder kroner i 1984 til 2,6 milliarder kroner i 1987.

Store revisjoner i inntektene i 1988-regnskapet

For 1988 er driftsresultatet beregnet til 92,7 milliarder kroner, en nedjustering på hele 12,8 milliarder kroner. Hovedårsaken til nedjusteringen er at bruttonasjonalproduktet er 11,3 milliarder kroner lavere enn beregnet i forrige regnskapsversjon. Bare for industrien er bruttoproduktet nedjustert med 6,9 milliarder kroner. Både kapitalslit og lønnskostnadene er revidert opp med 800 mill. kr. Revisjonen

i lønnskostnadene skyldes dels ny statistikk og dels endret nivå på lønnskostnadene i 1987. For netto indirekte skatter er revisjonene ubetydelige.

En må tilbake til tidlig på 1980-tallet for å finne et lavere samlet driftsresultat enn 92,7 milliarder kroner. Mye av årsaken til dette ligger i at driftsresultatet i oljevirkosomheten er det dårligste siden 1978. Fra den tidligere regnskapsversjonen er driftsresultatet her oppjustert med 1,1 milliard til 11,7 milliarder kroner, men dette er likevel borti mot en halvering av resultatet i 1987 og under 20 prosent av driftsresultatet i toppåret 1985.

Sterk økning i driftsresultatet i utekonkurrerende industri fra 1987 til 1988

Revisjonen i bruttoproduktet for industrien på 6,9 milliarder kroner motvirkes til en viss grad av en nedjustering også i sysselsettingen og dermed i lønnskostnadene slik at driftsresultatet "bare" nedjusteres med 5,2 milliarder kroner. Revisjonene er om lag likt fordelt på skjermet, hjemmekonkurre-

rende og utekonkurrerende industri. Selv om driftsresultatet i utekonkurrerende industri i 1988 er 1,9 milliarder lavere enn tidligere antatt, har driftsresultatet likevel økt meget sterkt fra 1987. Driftsresultatet i 1988 er beregnet til i underkant av 8 milliarder kroner mot 3,2 milliarder kroner i 1987. For skjermet industri viste tidligere beregninger at driftsresultatet hadde økt relativt sterkt fra 1987 til 1988. De oppdaterte tallene viser derimot at driftsresultatet er svakt lavere i 1988 enn i 1987. De nye beregningene for 1988 bekrefter ellers at driftsresultatet i hjemmekonkurrerende industri er redusert fra 1987 til 1988, og reduksjonen er større enn tidligere antatt.

Driftsresultatet er også revidert relativt mye i varehandel og bygge- og anleggsvirkosomhet. De oppdaterte tallene gir et driftsresultat i varehandelen i 1988 på vel 1 milliard kroner. Det betyr at den sterke nedgangen i driftsresultatet som er observert etter 1984, fortsatte inn i 1988.

BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER INNTEKTSART

Milliarder kroner 1)

	1987		1988	
	November	Rev.	Mars	Rev.
Bruttonasjonalprodukt	562,9	561,5	594,2	582,9
Kapitalslit	82,4	83,3	92,3	93,1
Indirekte skatter (netto)	75,5	76,0	73,4	73,2
Faktorinntekt	405,0	402,2	428,5	416,6
Oljeutvinning og rørtransport	28,3	28,7	18,2	18,9
Industri	76,4	76,2	85,6	78,7
Bygge- og anleggsvirkosomhet	32,5	31,4	33,6	33,4
Utenriks sjøfart og oljeboring	2,9	2,4	4,8	3,3
Annen næringsvirkosomhet	184,2	182,7	199,6	195,8
Offentlig forvaltningsvirkosomhet	80,7	80,7	86,8	86,5
Lønnskostnader	305,5	306,3	323,1	323,9
Oljeutvinning og rørtransport	7,0	6,6	7,5	7,1
Industri	60,8	60,8	62,6	60,9
Bygge- og anleggsvirkosomhet	26,5	26,9	27,3	29,0
Utenriks sjøfart og oljeboring	4,6	4,6	4,4	5,0
Annen næringsvirkosomhet	125,8	126,7	134,4	135,3
Offentlig forvaltningsvirkosomhet	80,7	80,7	86,9	86,5
Driftsresultat	99,5	95,9	105,4	92,7
Oljeutvinning og rørtransport	21,2	22,1	10,6	11,7
Industri	15,5	15,4	23,0	17,9
Bygge- og anleggsvirkosomhet	6,0	4,5	6,3	4,4
Utenriks sjøfart og oljeboring	-1,7	-2,2	0,3	-1,7
Annen næringsvirkosomhet				
(inkl. korreksjonspostene)	58,4	56,0	65,2	60,5

1) Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding

Måling av produksjonsveksten i industrien - ulike begreper, datakilder og verdsettingsprinsipper illustrert med tall for 1980-årene

Av

Erling Joar Fløttum

Tall for produksjonsutviklingen i industrien betraktes som en svært viktig indikator for utviklingen i økonomien. Uklare datamessige, begrepsmessige og beregningstekniske forhold bidrar til at det i utgangspunktet langt fra er gitt hvordan en skal måle veksten i industriproduksjonen. Artikkelen gir en oversikt over disse forholdene og ender opp med en veiledning i valg av størrelser som best uttrykker produksjonsutviklingen i næringen og i størrelser som heller bør reserveres for inntektsopptjeningen i næringen. I førstnevnte sammenheng anses størrelsen bruttoproduksjon mest relevant, mens størrelsen bruttoprodukt kommer sentralt inn i sistnevnte sammenheng (sammen med faktorinntekt og driftsresultat).

Produksjonsutviklingen i industrien

Tall for utviklingen i industriproduksjonen finnes i tre ulike statistikker fra SSB. Det gjelder (1) korttidsstatistikken som ligger til grunn for den produksjonsindeksen som publiseres månedlig i Statistisk ukehefte og Statistisk månedshefte og for det kvartalsvise nasjonalregnskapet som bl.a. publiseres i Økonomiske analyser, (2) næringsstatistikken i form av årlig produksjons- og regnskapsstatistikk i NOS-serien, der spesielt industristatistikken er viktig, og (3) nasjonalregnskapsstatistikken som utarbeides i flere utgaver for hvert år og publiseres bl.a. i Økonomiske analyser og i en årlig NOS-publikasjon for nasjonalregnskapsstatistikk.

En merker seg at nasjonalregnskapsstatistikken ikke står i noe motsetningsforhold til de to andre kildene. Kilde (3) har således klar tilknytning til kilde (1) i det kvartalsvise nasjonalregnskapet og i de første foreløpige årlige nasjonalregnskapene (Utsynsregnskapet og Marsregnskapet) og til kilde (2) i de senere nasjonalregnskapene (Novem-berregnskapet og Endelig regnskap).

Korttidsstatistikken

Korttidsstatistikken gir data om industriproduksjonen til bruk i konjunkturanalysen gjennom den månedlige produksjonsindeksen (PI) og det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR). Produksjonsindeksen utarbeides på grunnlag av mengdeoppgaver og i noen grad timeverks- og råstoffoppgaver som innhentes hver måned fra et utvalg av bedrifter.

Datagrunnlaget er hentet fra et "cut-off" utvalg som dekker bedrifter med over 50 sysselsatte i hovedsak.

Tabell 1 viser korttidsstatistikkenes tall summert opp til årsgjennomsnitt for 1985-1989. Tallene viser at det ikke er store avvik mellom PI og KNR. Dette skyldes at KNR bygger på produksjonsindeksmaterialet slik at forskjellene stort sett kan forklares ved noe forskjellig vektgrunnlag (KNR har løpende vekter hentet fra fjorårets nasjonalregnskap i løpende priser, mens produksjonsindeksen har 1980 som basisår).

I KNR faller vekstratene for bruttoproduksjon og bruttoprodukt sammen på detaljert KNR-nivå i og med forutsetningen om faste kryssløpskoeffisienter. Tolkningen av dataene i tidligpubliseringen bør

Tabell 1. Korttidsstatistikkenes tall for produksjonsutviklingen i industri i alt. Brutttoprodukt. Årlig volumendring i prosent

	Månedlig produksjonsindeks		KNR	
1985	2,6	(2,5)	2,4	(2,5)
1986	1,4	(1,6)	1,7	
1987	1,7		1,3	
1988	-1,1		-1,2	
1989	0,4		0,2	

Tallene i parentes viser avstemte vekstrater som er publisert i ettertid.

likevel være bruttoproduksjonsutviklingen, som det en observerer data for. Bruttoproduktet er en avledet ikke-observerbar størrelse for verdiskapingen i en næring.

Tidligpubliseringen ved produksjonsindeksen og KNR-tall basert på kilde (1) bør således ikke gi store dataproblemer for brukerne med hensyn til tolkning av de mest aktuelle tall for produksjonsutviklingen. Det er først ved bruk av kildene (2) og (3) at problemer oppstår for brukerne, fordi disse kildene gir mulighet til å velge flere ulike størrelser og verdsettingsprinsipper. Disse kildene bygger på et bredere og mer pålitelig datagrunnlag, men ofte med et innbyrdes sprikende produksjonsbilde.

Næringsstatistikken (bl.a. industristatistikk)

Næringsstatistikken foreligger langt seinere enn PI. Førstegangspublisering for både industristatistikken (IS) og regnskapsstatistikken (RS) skjer om lag ett år etter regnskapsåret, i Statistisk ukehefte og noen måneder senere i NOS-serien. Industristatistikken gir et langt mer nyansert bilde av produksjonsutviklingen enn PI, men bare uttrykt i løpende priser. IS gir stort sett fullstendige oppgaver, selv om en også her har innslag av beregninger (for små bedrifter).

Når det gjelder deknning, har en i tillegg til utvalgsbasert korttidsstatistikk, fire forskjellige dekningsgrader representert i datakildene fram til fulldekkende nasjonalregnskapstall. Først kan nevnes regnskapsstatistikken som begrenses til store bedrifter (over 50 sysselsatte). Et annet og langt mer omfattende bilde får en fra den årlige industristatistikken. Her finnes to ulike dekningsgrader; detaljerte tall for store bedrifter (som generelt har minst 5 sysselsatte), og dessuten hovedtall for alle bedrifter i industrien der en også har inkludert beregnede tall for småbedriftene basert på enkle oppgaver over sysselsetting og omsetning mv. De fullstendige tallene i nasjonalregnskapet går det lille stykke som gjenstår i dekningsgrad: tall for enmannsbedrifter og enkelte andre beregnede størrelser kommer i tillegg til totaltallene i IS.

Tabell 2 viser en oversikt over verdien av bruttoproduksjonen i henhold til disse fire kildevariantene. Den viser at verdiutviklingen for industriproduksjonen har vært godt sammenfallende mellom industristatistikken og nasjonalregnskapet (Endelig regnskap). Nasjonalregnskapets innarbeiding av verdioppgavene fra IS bør heller ikke gi brukerne dataproblemer av betydning. Avviket mellom regnskapsstatistikken og de andre kildene i tabell 2 kan skyldes flere forhold, bl.a. lavere vekst i bedrifter over 50 sysselsatte enn i bedrifter med færre sysselsatte (se ellers fotnote).

Tabell 2. Bruttoproduksjon i industri i alt. 1) Løpende tall i milliarder kr. (ekskl. moms) og verdiindekser

	Regnskapsstatistikk	Industristatistikk		Nasjonalregnskap
		Store bedr.	Alle bedr.	Endelig regnskap
Løpende tall i milliarder kr.				
1980	115,6	156,9	159,7	159,1
1981	115,0	173,6	177,2	176,3
1982	124,2	181,0	185,1	184,3
1983	132,6	189,6	195,2	193,4
1984	143,8	213,6	219,7	217,6
1985	156,4	242,2	248,7	247,3
1986	173,1	253,8	261,8	260,5
1987	187,2	274,6	283,1	281,9
Verdiindekser				
1980	100,0	100,0	100,0	100,0
1983	114,7	120,9	122,2	121,5
1987	161,9	175,1	177,3	177,1

1) Begrepet driftsinntekter er benyttet i regnskapsstatistikken. For enkelte år er salgsinntekter (noe mindre omfang) brukt i stedet. Omlegging av statistikkene har gitt brudd i seriene mellom 1980 og 1981 for regnskapsstatistikken og mellom 1982 og 1983 for industristatistikken (her uten større konsekvenser for totaltallene).

Nasjonalregnskapsstatistikken

I nasjonalregnskapsstatistikken (NR) publiseres fullstendige produksjonstall i både løpende og faste priser. De årlige tallene foreligger i fire utgaver som publiseres fra 1 til 27 måneder etter regnskapsårets slutt. Tabell 3 viser at det er normalt med revisjoner i milliardklassen for ett og samme år. De største revisjonene kom midt på 1980-tallet. (Den kraftige oppjusteringen for 1985 skyldes i stor grad ny bearbeiding av produksjonstallene for oljeriggsektoren med oppblåsing av både bruttoproduksjon og vareinnsats.)

For brukerne kan det være mest hensiktsmessig å lese utviklingen på indeksform eller som prosentvise endringer. En annen forenkling som gjøres i fortsettelsen er å betrakte et gjennomsnitt for Utsynsregnskap og Marsregnskap som tidligpublisering og et gjennomsnitt for Novemberregnskap og Endelig regnskap som senpublisering. Dermed kan en lettere få poengtert revisjonene fra tidlig publisering i nasjonalregnskapet (basert på korttidsstatistikk) til senere publisering i nasjonalregnskapet (basert på årsstatistikk). Det bør likevel

Tabell 3. Bruttoproduksjon i industri i alt. Løpende verditall i milliarder kr 1)

		Utsyns- regnskap + 1 mnd.	Mars- regnskap + 4 mnd.	November- regnskap + 15 mnd.	Endelig regnskap + 27 mnd.
1980	(inkl.moms)	174,2	173,6	172,0	177,9
1981	"	..	193,2	196,8	197,2
1982	"	..	206,8	206,9	206,8
1983	"	217,7	218,1	215,9	217,2
1984	"	..	236,7	243,4	243,8
1985	"	253,0	260,0	275,7	..
1986	(ekskl.moms)	258,8	260,5
1987	"	..	282,8	280,0	281,9
1988	"	299,7	296,3	293,7	

1) Prikkete tall skyldes dels at tall for bestemte år enten er beregnet inklusive eller eksklusive moms, dels at tall for bruttoproduksjon ikke alltid har vært publisert i Utsynsregnskapet.

bemerkes at det mest markerte skillet i revisjons-sammenheng ikke alltid går her, noen år er det også betydelige revisjoner mellom de to årsstatistikkbaserte regnskapene (spesielt i volum).

Tabell 4 viser utviklingen i bruttoproduksjonen i form av prosentvise endringer fra året før; for verdi, volum og pris i tidligpublisering og senpublisering i nasjonalregnskapet. Det framgår at gjennom 1980-årene har revisjonene i vekstratene fra tidligpublisering til senpublisering hatt et lite systematisk forløp: I verdi oppjustert 3 år, nedjustert 4 år og tilnærmet uendret 2 år; i volum oppjustert 4 år, nedjustert 2 år og tilnærmet uendret 3 år; i pris nedjustert 6 år, tilnærmet uendret 3 år, men aldri oppjustert.

Den alternative størrelsen som ofte benyttes som uttrykk for produksjonen er - som nevnt i innledningen - bruttoproduktet (verdiskapingen i næringen). Tabell 5 og 6 gir tilsvarende tall som tabell 3

og 4 for bruttoproduktet i industrien. Det understrekes igjen at tabellsettene for bruttoproduksjon og bruttoprodukt har et forskjellig utgangspunkt. Mens direkte observasjon av volum- og prisoppgaver kan framskaffes for bruttoproduksjon, er dette ikke mulig for tallseriene for bruttoproduktet. For bruttoproduktet er det nødvendig med indirekte beregninger i samband med at bruttoproduktet avledes som differansen mellom bruttoproduksjon og vareinnsats.

Mens tabell 3 for bruttoproduksjonen viste nivårevisjoner på hele 23 milliarder kr. i 1985, 7 milliarder i 1984 og 6 milliarder i 1988 (årets publisering), viser tabell 5 for bruttoproduktet også store revisjoner for de samme tre år (henholdsvis 5, 4 og 7 milliarder kr. og med årets 1988-publisering som sterkeste revisjon). En må imidlertid være oppmerksom på at nivårevisjoner forplanter seg fra år

Tabell 4. Bruttoproduksjon i industri i alt. Prosentvis endring fra året før

	Tidligpublisering Utsynsregn./Marsregn.			Senpublisering Novemberregn./Endelig regn.		
	Verdi	Volum	Pris	Verdi	Volum	Pris
1980	15	1	13	10	0	10
1981	12	0	13	11	1	10
1982	5	-2	8	5	-2	7
1983	5	-1	6	5	-1	6
1984	10	3	7	12	5	7
1985	7	2	5	13	8	5
1986	4	1	3	5	3	2
1987	10	2	8	8	1	7
1988	6	-1	7	4	-1	5

Tabell 5. Bruttoprodukt i industri i alt. Løpende verditall i milliarder kr.

		Utsyns- regnskap + 1 mnd.	Mars- regnskap + 4 mnd.	November- regnskap + 15 mnd.	Endelig regnskap + 27 mnd.
1980	(inkl.moms)	46,2	45,1	43,7	44,5
1981	"	50,5	50,6	48,9	48,2
1982	"	53,5	52,3	51,7	51,1
1983	"	55,1	54,9	55,4	57,3
1984	"	..	60,8	63,7	64,6
1985	"	63,9	67,3	69,2	..
1986	(ekskl.moms)	75,1	75,7
1987	"	..	83,0	84,9	84,6
1988	"	94,3	95,9	89,0	

Tabell 6. Bruttoprodukt i industri i alt. Prosentvis endring fra året før

	Tidligpublisering Utsynsregn./Marsregnskap			Senpublisering Novemberregn./Endelig regn.		
	Verdi	Volum	Pris	Verdi	Volum	Pris
	1980	10	1	9	1	0
1981	16	-1	17	9	-1	10
1982	8	-3	11	7	-1	7
1983	6	-1	7	10	-1	11
1984	10	2	7	12	4	8
1985	5	3	3	8	3	5
1986	13	2	11	7	0	7
1987	12	2	10	12	2	10
1988	13	-1	14	5	-3	9

til år, ettersom det er endringstallene som har størst betydning.

De prosentvise revisjonene har vært betydelig sterkere for bruttoproduktet enn for bruttoproduksjonen i 1980-årene. Dette framgår når en sammenligner tabell 4 og tabell 6. Videre kan det konstateres at revisjonsgangen fra tidligpublisering til senpublisering også her er usystematisk hva retning angår:

I verdi oppjustert 3 år, nedjustert 5 år (oftest kraftig nedjustering) og tilnærmet uendret 1 år; i

volum oppjustert 2 år, nedjustert 3 år og tilnærmet uendret 4 år; i pris oppjustert 3 år, nedjustert 5 år og tilnærmet uendret 1 år (dvs. samme mønster som i verdi).

I tabell 7 er summert opp gjennomsnittlig revisjon (absolutt og i tallverdi) for bruttoproduksjon og bruttoprodukt i 1980-årene.

En foreløpig konklusjon når det gjelder revisjonene i nasjonalregnskapet fra tidligpublisering til senpublisering basert på tabell 7 må bli følgende: Gjennomsnittlig årlig prosentvise revisjon i brutto-

Tabell 7. Gjennomsnittlig årlig revisjon 1980-1988 fra tidligpublisering til senpublisering. Industri i alt. Prosentpoeng

	Bruttoproduksjon			Bruttoprodukt		
	Verdi	Volum	Pris	Verdi	Volum	Pris
Absolutt	0	1	-1	-2	0	-2
Tallverdi	2	1	1	4	1	4

Tabell 8. Bruttoprodukt i industri og bergverksdrift og for hovedgrupper i industrien. Gjennomsnittlig årlig revisjon 1980-1988 fra tidligpublisering til senpublisering. Prosentpoeng

	Verdi	Volum	Pris
Absolutt revisjon:			
Industri og bergverksdrift	-2	0	-2
Industri	-2	0	-2
Skjermet industri			
Hjemmekonkurrerende industri	-2	0	-2
Verkstedindustri	-3	-1	-2
Utekonkurrerende industri			
ekskl. oljeraffinerer	5	2	3
Tallverdirevisjon:			
Industri og bergverksdrift	5	1	4
Industri	4	1	4
Skjermet industri			
Hjemmekonkurrerende industri	3	1	3
Verkstedindustri	4	2	4
Utekonkurrerende industri			
ekskl. oljeraffinerer	7	4	5

produktet i 1980-årene har vært dobbelt så stor som tilsvarende revisjon i bruttoproduksjonen når det gjelder verdi og pris, mens revisjonen har vært relativt beskjeden i volum både for bruttoprodukt og bruttoproduksjon. En merker seg at revisjonen av de løpende verdiene i bruttoproduksjonen har jevnet seg helt ut i 1980-årene, mens det har vært en betydelig nedjustering i bruttoproduktet. Tallverdiutslaget har gjennomsnittlig vært så høyt som 4 prosentpoeng pr. år både for verdi og pris. Det ligger imidlertid utenfor rammen av denne artikkelen å føre en mer dyperegående analyse av avstemningsproblematikken mellom primærstatistikken og nasjonalregnskapsberegningene (det tenkes her spesielt på direkte respektive indirekte bruk av pris- og voluminformasjon).

Tabell 8 viser utslagene av revisjonene for bruttoproduktet i noen hovedgrupper i industrien. Bortsett fra utekonkurrerende industri viser resultatene for de enkelte hovedgruppene et ganske ensartet bilde.

Hovedkonklusjonene fra tabell 8 (og tabell 7) kan oppsummeres slik:

- til dels kraftig nedjustering i vekstratene for verdi og pris fra tidligpublisering til senpublisering i nasjonalregnskapet
- gjennomsnittlig nedjustering har gjennomgående blitt vesentlig mindre ved at revisjoner også har gått i motsatt retning i enkelte år
- med unntak for utekonkurrerende industri har

revisjonsutslagene i volum vært relativt små og betydelig mindre enn utslagene i verdi og pris

- utekonkurrerende industri (oljeraffinerer holdt utenfor) skiller seg ut ved en gjennomsnittlig oppjustering istedenfor nedjustering og med sterkere revisjonsutslag enn i andre hovedgrupper både for verdi, volum og pris

Ulike produksjonsbegreper

For mange brukere av økonomisk statistikk kan det være forvirrende at flere begrepsstørrelser blir brukt til å belyse produksjonsutvikling. Kort skissert har en følgende hovedbegreper i hver av de tre hovedkildene:

Kortidsstatistikken:

Bruttoproduksjon og bruttoprodukt

Næringsstatistikken:

Bruttoproduksjonsverdi og bearbeidelsesverdi (industristatistikken); driftsinntekter og salgsinntekter (regnskapsstatistikken)

Nasjonalregnskapet:

Bruttoproduksjon og bruttoprodukt

For å belyse produksjonsutvikling kan en se bort fra regnskapsstatistikkbegrepene i denne omgang. Videre er bruttoproduksjonsverdi synonymt med bruttoproduksjon. Dermed står en tilbake med tre produksjonsbegreper: Bruttoproduksjon, bearbeidelsesverdi og bruttoprodukt. Det første begrepet er et brutto-brutto begrep (før fradrag både for vareinnsats og kapitalslit). De andre to er brutto-netto

Tabell 9. Volumutviklingen i industri i alt etter ulike produksjonsbegreper

	Bruttoproduksjon/ Bruttoprodukt Produksjonsindeksen	Bruttoproduksjon Nasjonalregnskap	Bruttoprodukt Nasjonalregnskap
Volumutvikling 1980=100			
1980	100	100,0	100,0
1981	99	100,6	99,0
1982	99	98,3	98,4
1983	98	97,3	97,6
1984	104	102,3	103,2
1985	106	110,4	107,0
1986	108	113,9	106,9
1987	110	114,5	108,9
1988	109	112,7	105,6
Volumutvikling 1984=100 (indeksert)			
1984	100	100,0	100,0
1988	105	110,2	102,3

begrep i og med at løpende kostnader forbundet med bruk av varer og tjenester i produksjonen (vareinnsats) er trukket ifra. Fradragstørrelsene er noe forskjellige, ettersom fradraget for vareinnsats i industristatistikksammenheng er noe snevrere enn i nasjonalregnskapet. Dette innebærer at i IS legges "industrial census"-begrepet til grunn og definerer bearbeidelsesverdi med et omfang som er noe videre enn når en definerer bruttoprodukt på grunnlag av begrepsomfanget i SNA (det internasjonale nasjonalregnskapssystemet).

Industristatistikken publiseres årgang for årgang og legger ikke vesentlig vekt på tidsrekker i publiseringen. Dette har sammenheng med at IS ikke har volumtall. Brukerne står dermed tilbake med tre utviklingsforløp for volumutviklingen hva tidsrekker og ulike produksjonsbegreper angår, gjengitt i tabell 9. Kolonne 1 gjelder den PI-versjon som er blitt publisert. I tillegg er det mulighet for å trekke inn i sammenligningen utviklingsforløpet for den opprinnelige produksjonsindeksen for bruttoprodukt/bruttoproduksjon før avstemming mot nasjonalregnskapet (praksis i første halvdel av 1980-årene).

Tabell 9 viser at industriproduksjonen målt ved produksjonsindeksen har økt med 9 prosent i perioden 1980-1988 eller gjennomsnittlig 1,1 pst. pr. år. Samme tabell viser at utviklingen målt ved størrelsene bruttoproduksjon og bruttoprodukt i nasjonalregnskapet har gitt nokså forskjellig utslag perioden under ett, med volumvekst for bruttoproduksjonen som ligger en god del høyere enn for PI og volumvekst for bruttoproduktet omtrent tilsvarende lavere sammenlignet med PI. Veksten over perioden 1980-1988 for bruttoproduksjonen var 12,7 pst. eller 1,5 pst. som årlig gjennomsnitt. Veksten målt ved bruttoproduktet var til gjengjeld bare på 5,6 pst.

eller 0,7 pst. gjennomsnittlig. Bruttoproduksjonen har etter dette økt nesten 1 pst. sterkere i årlig gjennomsnitt enn bruttoproduktet gjennom 1980-årene. Forskjellen skyldes at volumveksten for vareinnsatsen i industrien har vært høyere enn for bruttoproduksjonen i denne perioden. Likevel har vekstutslaget mellom bruttoproduksjon og vareinnsats ikke vært større enn 0,3 prosentpoeng for å få den markert lavere volumvekst i bruttoproduktet. Årsaken til det ligger i vareinnsatsens høye andel av bruttoproduksjonen, dvs. bruttoproduktet har ligget på rundt 30 prosent av bruttoproduksjonen i industrien i denne perioden.

Det er særlig i den siste halvdel av perioden vekstratene spriker. Over perioden 1984-1988 har nemlig gjennomsnittlig årlig volumvekst i bruttoproduksjonen vært på 2,5 pst. mot bare 0,6 pst. i bruttoproduktet. Tilsvarende var veksten målt ved produksjonsindeksen på 1,2 pst. I denne perioden har altså veksten vært dobbelt så høy ifølge endelige bruttoproduksjonstall i nasjonalregnskapet sammenlignet med PI. At avviket i forhold til PI er blitt særlig stort i siste halvdel av 1980-årene kan være en indikasjon på hvor uheldig det er at basis i produksjonsindeksen fortsatt er 1980. Det arbeides for øvrig nå med en ny produksjonsindeks i SSB som skal gjelde fra 1991.

I første halvdel av perioden ble PI avstemt mot nasjonalregnskapstall i ettertid, og dette har i betydelig grad løftet utviklingsforløpet for PI. Uten denne avstemmingen var produksjonsveksten i PI på bare 0,3 pst. i årlig gjennomsnitt over perioden 1980-1988, eller 0,8 prosentpoeng lavere enn avstemt PI. Forskjellen til den gjennomsnittlige årlige veksten i bruttoproduksjon ifølge NR er på 1,2 prosentpoeng, noe som må karakteriseres som betydelig.

Ulike verdsettingsprinsipper

Det neste tema som skal drøftes her er ulike verdsettingsprinsipper. SNA og FN anbefaler i dag at produksjonen skal måles til markedspris, dvs. til priser inklusive netto indirekte skatter (netto i betydningen indirekte skatter fratrukket subsidier). Andre synonyme betegnelser for markedspris til produsent er produsentpris og selgerpris (brukes litt om hverandre).

To andre verdibegreper brukes også en god del. Det ene er verdier vurdert til faktorpris, dvs. eksklusive netto indirekte skatter. Dette ble brukt i en tidligere versjon av SNA, men anbefales ikke i gjeldende FN-standard. Likevel brukes faktorpris i bl.a. tre nordiske land (Danmark, Finland og Island). Det andre alternative verdibegrepet gjelder verdier vurdert til basisverdi, som både anbefales brukt i kryssløpssammenheng og vil bli anbefalt i kommende reviderte SNA også i nasjonalregnskapet til avløsning for gjeldende markedsverdi-prinsipper. Basisverdi ligger i omfang mellom de to andre verdibegrepene. Her korrigeres bare for den del av netto indirekte skatter som kan knyttes til de enkelte vare- og tjenestestrømmene i nasjonalregnskapet (dvs. korrigert for netto vareavgifter, men ikke for sektoravgifter fratrukket sektorsubsidier).

En ytterligere komplikasjon består i at markedsverdiene kan være inklusive eller eksklusive merverdiavgift. Hva som genuint er markedsverdi kan være litt uklart, men det har vært vanlig å si at markedsverdi innbefatter bruttoføring av moms, dvs. momsbeløpene inkludert i verdien for bruttoproduksjonen. Ved nettoføring av moms er momsbeløpene ikke inkludert i verdien for bruttoproduksjonen, og er derved blitt karakterisert som en mellomløsning mellom markedsverdi og basisverdi. Hvorvidt denne mellomløsningen presenteres som en markedsverdi-variant eller ikke, er et mindre vesentlig poeng i denne sammenheng. Den er

Tabell 10. Brutttoproduksjonen i industri i alt etter ulike verdsettingsprinsipper. Volum 1980=100

	Basis- verdi	Markeds- verdi ekskl. moms	Markeds- verdi inkl. moms
1980	100,0	100,0	100,0
1981	100,2	100,6	100,1
1982	98,3	98,3	98,2
1983	97,0	97,3	97,1
1984	102,3	102,3	102,1
1985	110,3	110,4	109,7
1986	113,8	113,9	110,7

Tabell 11. Bruttoproduct i industri i alt etter ulike verdsettingsprinsipper. Verdiindekser 1980=100

	Brutto faktor- verdi (faktor- pris)	Basis- verdi	Markedsverdi	
			ekskl. moms	inkl. moms
1980	100,0	100,0	100,0	100,0
1981	104,9	103,9	106,4	108,4
1982	110,4	108,8	112,6	114,9
1983	121,0	119,2	124,3	128,7
1984	136,1	134,9	141,4	145,3
1985	147,5	145,9	153,7	
1986	160,1	156,1	165,8	

dagens hovedvariant i det norske regnskapet og er i tabellene nedenfor blitt presentert som ett av to markedsverdi-begreper.

Tabell 10 viser nasjonalregnskapets alternative tallserier for volumutviklingen i bruttoproduksjonen i industrien. Foruten serien for markedsverdi eksklusiv moms som publiseres i dag, finnes en implisitt tallserie for basisverdi som her ligger nært opp til den gjeldende. Tidligere og før omleggingen til nettoføring for moms hadde en dessuten tallserie for markedsverdi inklusive moms (fram til 1984 for Endelig regnskap og siden foreløpige tall for 1985 og 1986). Både gjeldende tall og tallene for basisverdi viser en volumvekst på nær 14 pst. fra 1980 til 1986, eller 2,2 pst. årlig i begge tilfelle. Alternativt gir markedsverdi inklusive moms en volumøkning på 10,7 pst., eller 1,5 pst. som årlig gjennomsnitt. Avviket oppstår nesten utelukkende for de to siste årene og kan ha noe med foreløpige versus endelige tall å gjøre. Det er ikke uventet at tallseriene for basisverdi og markedsverdi eksklusiv moms nærmest er sammenfallende; det er langt på vei en følge av de metodene som er valgt for volumberegningene i nasjonalregnskapet (faste forholdstall mellom basisverdi og vareavgiftene/varesubsidiene i volum).

Til slutt kan en sammenligne alternative verdistørrelser for bruttoproduktet i industrien. Tabell 11 presenterer fire ulike alternativer som alle er bruttobegreper i den forstand at fradrag ikke er gjort for kapitalslit. Her er det verdiutviklingen som sammenlignes, fra verdier til faktorpris til full markedsverdi inklusive de to førnevnte mellomløsninger for basisverdi og markedsverdi eksklusive moms. I alle fire alternativer er det gjort fradrag for vareinnsats til kjøperverdi fra tilsvarende fire varianter for bruttoproduksjonen. (I de tre første alternativer er vareinnsatsen vurdert eksklusive refunderbar inngåen-

de moms, i det fjerde inklusive refunderbar inngående moms.)

Tabellen viser betydelige forskjeller mellom disse variantene. For perioden 1980-1984 var gjennomsnittlig årlig vekst i verdi 7,8 pst. med basisverdi lagt til grunn, 8,0 pst. med brutto faktorverdi, 9,0 pst. med markedsverdi eksklusive moms og 9,8 pst. med markedsverdi inklusive moms. En variasjonsbredde på 2 prosentpoeng som årlig gjennomsnitt må karakteriseres som betydelig. Variasjonsbredden reduseres til vel 1 prosentpoeng når en ser på perioden 1980-1986 for de tre første alternativene. For å kunne forklare avvikene måtte en dels trekke inn utviklingen i både sektorfordelte indirekte skatter og subsidier (mellom kolonne 1 og 2) og utviklingen i varefordelte indirekte skatter og subsidier (mellom kolonne 2 og 3 eksklusive moms og mellom kolonne 2 og 4 inklusive moms), i tillegg til forklaringskraften de ulike vektene bidrar med for størrelsene.

Vurdering av datasituasjonen

Fra brukeres synspunkt vil det kunne være ønskelig å få en nærmere avklaring av hvilke tallserier som best uttrykker produksjonsutviklingen i industrien. Slik datasituasjonen er i dag, illustrert i de mange tabellene foran, er mangfoldet egnet til å forvirre brukere i betydelig grad. SSB har for det første flere produksjonsbegrep, hvorav to hovedbegrep bruttoproduksjon og bruttoprodukt. Videre finnes flere datakilder, hvorav de tre viktigste er produksjonsindeksen, industristatistikken og nasjonalregnskapsstatistikken. Dessuten finnes fire påfølgende utgaver av nasjonalregnskapet før endelige tall fastlegges. Og som dette ikke er nok, finnes flere verdibegreper i bruk for måling av produksjonsutviklingen, hvorav de to viktigste i volum er basisverdi og markedsverdi og de tre viktigste i verdi er brutto faktorverdi (faktorpris eller faktorkost), basisverdi og markedsverdi. Endelig opererer en med markedsverdi inklusive eller eksklusive moms, og en har også referert til flere varianter av produksjonsindeksen før og etter avstemming mot nasjonalregnskapet.

Det er relativt lett å argumentere for et slikt mangfold. SNA inneholder en rekke anbefalinger som landene prøver å følge opp i sine nasjonalregnskap. Et statistikk-system (jf. SNA og nasjonalregnskapet) må omfatte både bruttoproduksjon og bruttoprodukt. Krav til aktualitet, detaljer mv. har nødvendiggjort ulike datakilder som PI og IS. Tilsvarende har nasjonalregnskapsstatistikken blitt stilt overfor krav om oppdaterte tall på en rekke tidspunkter. Et kvalitativt godt nasjonalregnskap må ellers være fleksibelt overfor ulike verdibegrep.

De internasjonale retningslinjene kan fortelle en god del om hvordan en kan forholde seg til dette

mangfoldet. SNA som det overordnede statistikk-system og retningsledende for nasjonalregnskapet er i ferd med å bli revidert fra gjeldende versjon som er fra 1968. Tekstutformingen i revidert SNA kan være et godt utgangspunkt for en vurdering og brukerveiledning. Med reservasjon for at endelig versjon av revidert SNA vil bli betydelig endret (lite trolig på dette punkt), kan en bl.a. imøtese følgende retningslinjer generelt for produksjon i statistikken:

- I produksjonsprosessen skal vareinnsats vurderes til kjøperverdi, mens bruttoproduksjon skal vurderes til basisverdi.
- Bruttoproduktet refereres som et mål for produksjonsverdien (verdiskapingen) utført innen en bedrift.
- Bruttoproduktet betraktes som en residualbestemt størrelse og ikke som en varestrøm og kan heller ikke identifiseres ved et sett av varer og tjenester. Heller ikke kan bruttoproduktet faktoreres i pris- og volumkomponenter under henvisning til fysiske enheter. Dermed kan ikke bruttoproduktet måles direkte med henvisning til et spesielt prissett.
- Bruttoproduksjonen defineres slik at den omfatter alle leveranser mellom bedrifter i samme aktivitet og mellom bedrifter i samme foretak. Målingen av bruttoproduksjonen vil dermed være upåvirket av aggregeringsnivå. Dette styrker bruttoproduksjon som relevant produksjonsbegrep.
- Det er ikke opplagt hva som er markedsverdi sett fra produsentens synspunkt. En faktura-verdi inklusive tilhørende avgift kan være naturlig å betrakte som den aktuelle transaksjon eller markedsverdi. Men det kan også være slik at basisverdi og avgift er fakturert separat, hvormed basisverdi kan betraktes som aktuell transaksjonsverdi mellom selger og kjøper og hvor selger i tillegg eventuelt framtrer i rollen som skatteoppkrever (jf. momsordningen).
- Det anbefales at basisverdi brukes i produksjonskonti for næringssektorene i nasjonalregnskapet. En begrunnelse går på at dette er beløp som produsenter egentlig mottar for sin produksjon og beløp som produksjonsbeslutningene tas på grunnlag av. Et tilleggsargument kan være at disse verdiene er de som observeres og samles inn i statistikken. Men dersom basisverdier ikke kan observeres, sier retningslinjene at markedsverdier (produsent-/selgerverdier) kan være et alternativ.
- Når basisverdier brukes til å måle produksjon, vil det være mest korrekt å omtale tilhørende bruttoprodukt som bruttoprodukt ved bruk av basisverdi (istedenfor bruttoprodukt til basisverdi) da bruttoproduktet ikke kan prisobser-

veres. Tilsvarende benyttes termen bruttoprodukt ved bruk av markedsverdi.

- En vare eller tjeneste kan bare måles til markedsverdi (produsent-/selgerverdi) eller til basisverdi, og ikke til faktorverdi.
- Begrepet bruttoprodukt til faktorkost har begrenset verdi; for de fleste formål ville basisverdi blitt foretrukket hvis brukerne kjente til distinksjonen.

Et forsøk på å konkludere i spørsmålet om mest mulig relevant mål for produksjonsutviklingen er følgende betingete løsning:

- (i) Når produksjonsutviklingen gjelder volumutviklingen innen en gitt næring uten henvisning til andre næringer og uten henvisning til inntekstutvikling og verdiskaping:

Prioritet A: Bruttoproduksjon til basisverdi

Prioritet B: Bruttoproduksjon til markedsverdi eksklusiv moms (inntil revidert SNA trer i kraft kan vel begge disse løsninger anses likeverdige)

- (ii) Når produksjonsutviklingen gjelder verdiskaping og inntekstoppptjening, bidrag til BNP og når stor vekt legges på sammenligninger næringene mellom eller mellom land:

Prioritet A: Bruttoprodukt ved bruk av basisverdi

Prioritet B: Bruttoprodukt ved bruk av markedsverdi eksklusiv moms (inntil videre likestilt)

I denne artikkelen der fokus har vært rettet mot produksjonsutviklingen i industrien i volum, betyr dette at mål størrelsen bruttoproduksjon til basisverdi skulle ha størst relevans og utsagnskraft for å tallfeste volumutviklingen i industrien. Av tabell 9 og 10 ser en at denne mål størrelsen - som tidligere ikke har vært publisert - ligger nært opp til de publiserte volumtallene for bruttoproduksjon til markedsverdi eksklusive moms i nasjonalregnskapet. Andre mål som bruttoproduktet i nasjonalregnskapet (publiserte tall), bruttoproduktet ved basisverdi (upubliserte tall) og produksjonsindeksen, som alle synes å være mindre relevante mål i denne forbindelse, viser for øvrig en svakere utvikling enn bruttoproduksjonen i denne perioden.

For konjunkturovervåkingsformål, der aktualitetshensyn må tillegges stor vekt, blir det likevel i fortsettelsen nødvendig med et alternativt produksjonsmål uten de samme høye kvalitetskrav. En annen sak er at en ved omleggingen av produksjonsindeksen kan legge forholdene til rette for en minst mulig avstand til disse kvalitetskravene.

Verdiskaping i husholdningene

Av

Ann Lisbeth Brathaug

Nasjonalregnskapet omfatter ikke ulønnet produksjon i husholdningene. Nylig utførte beregninger viser at verdiskapingen i husholdningssektoren utgjorde om lag 40 prosent av bruttonasjonalproduktet i begynnelsen av 1980-årene. Kvinnene stod for 2/3 av denne verdiskapingen. Husholdningenes verdiskaping var nesten tre ganger større enn industriens. Beregningene viser at verdiskapingen i husholdningene i Norge har samme relative omfang som i andre land.

Nasjonalregnskap og husholdningsproduksjon

Det løpende nasjonalregnskapet inneholder ikke husholdningenes produksjon - noe som har blitt framholdt som en svakhet. Før første verdenskrig drøftet Statistisk sentralbyrås mangeårige direktør, A. N. Kiær, problemene i flere av sine skrifter og argumenterte sterkt for at husmødres arbeid måtte tas med i nasjonalinntektsberegningene. Kiær utførte beregninger for året 1912 og kom fram til at husmødrenes bidrag til nasjonalinntekten utgjorde om lag 15 prosent av nasjonalinntekten i alt.

Seinere ble dette videreført av andre, og i beregninger av nasjonalinntekten for årene 1935-1943 som SSB publiserte i 1946, var det med en egen post for husmorarbeidet. I NOS-publikasjonen kan man lese: "Med husarbeid menes bare kvinnelig husarbeid, da det mannlige husarbeidet i Norge betyr så lite. Det regnes ikke bare med betalt husarbeid. Også husmødre og de hjemmeværende døtres ubetalte arbeid i hjemmet er forsøkt beregnet." Beregningene viser at verdien av det ulønnede husarbeidet utgjorde mellom 11 og 14 prosent av samlet nasjonalinntekt. Leserne gjøres imidlertid oppmerksom på at tallene nok er i laveste laget, og at de særlig er undervurdert for husmødrenes vedkommende.

Fram til og med 1949 ble verdien av ulønnet husarbeid også tatt med i nasjonalbudsjettet, men i budsjettet for 1949 står det: "I Norge har det dessuten vært alminnelig å ta med beregnet verdi av husmødres arbeid. Dette gjøres ikke i andre land. Av hensyn til behovet for internasjonalt sammenlignbare tall er i nasjonalbudsjettet 1949 denne beregnede verdi først lagt til til slutt, slik at en direkte får tall for nasjonalproduktet både inkl. og ekskl. denne posten." Fra 1950 forsvinner husmødrenes ulønnede arbeid helt ut av nasjonalbudsjettet.

I 1952 kom de første retningslinjer for føring av nasjonalregnskap fra FN - System of National Accounts (SNA). Retningslinjene er seinere revidert, og i dag følges prinsippene i gjeldende SNA fra 1968. Ifølge disse skal produksjonsomfanget i nasjonalregnskapet omfatte alle varer og tjenester som omsettes eller kan omsettes i et marked, enten disse blir betalt for eller ikke. Varer produsert for eget bruk som grønnsaker, bær, frukt, fisk o.l. regnes også med i produksjonen siden slike varer alternativt kunne ha blitt omsatt i et marked. Produksjon av tjenester - til eget bruk eller ikke - tas med hvis arbeidskraften er lønnet. På den annen side omfatter nasjonalregnskapet ikke produksjon av tjenester til eget bruk så lenge de som utfører tjenesten er ulønnet.

Dette betyr at produksjonen i nasjonalregnskapet ikke omfatter ulønnet husarbeid som vasking, matlaging, omsorg og hjelp til barn, syke, gamle og uføre mv. Argumentet for å utelate slike husholdningstjenester er at regnskapet ellers i stor grad ville bestå av beregnede størrelser (imputasjoner) som det er vanskelig å behandle på en tilfredsstillende måte. Blant økonomer har det vært en gjeldende oppfatning at slike imputasjoner er uheldige for analyseformål, spesielt konjunkturanalyseformål. Det blir også hevdet at husholdningsproduksjonen er uinteressant fordi den ikke kan tilbys i et marked, men må konsumeres innen husholdningen. Inntekter generert fra husholdningsproduksjonen er spesielle i den forstand at de bare kan brukes til konsum av husholdningsproduksjonen. Inntektene kan ikke spares eller brukes til kjøp av andre varer og tjenester slik inntekter fra annen produksjonsvirksomhet vanligvis kan.

I forbindelse med den pågående revisjon av SNA som vil resultere i et nytt system om få år, har det vært diskutert å innføre husholdningsproduksjon i nasjonalregnskapet. Argumenter har vært:

- I vid økonomisk forstand er husholdningene absolutt en produksjonssektor.
- Bruttonasjonalproduktet blir bedre egnet til å måle økonomisk velferd hvis verdien av husarbeidet tas hensyn til. Eksempelvis inngår lønnet hushjelp i bruttonasjonalproduktet (BNP), mens den samme verdiskapingen fra en ektefelle ikke medregnes. Nå vil imidlertid mange argumentere med at nivået eller utviklingen i BNP uansett vil ha begrenset verdi som velferdsindikator.
- Målingen må i stor grad bygge på imputasjoner noe som begrenser informasjonsverdien.

Så langt ser konklusjonen fra FN ut til å bli at revidert SNA ikke vil anbefale å innarbeide husholdningsproduksjonen i selve nasjonalregnskapet. Det vil imidlertid komme anbefalinger om å utarbeide satellitt- eller tilleggsregnskap om ulønnet husholdsarbeid knyttet til nasjonalregnskapet. Det er blant annet som et ledd i dette at en i Norge har tatt opp arbeidet med å beregne verdiskapingen i husholdningene.

Hva er husholdningsproduksjon?

Et hovedproblem vil være å bestemme hvordan en skal definere og registrere den produksjon som foregår i husholdningene, og dernest hvordan en skal verdsette produksjonen.

Husholdningsproduksjon kan i videste forstand omfatte alt som ikke dekkes av betegnelsen økonomisk aktivitet. Den kan for eksempel inneholde det å drive med hobbyer, vaske håret, lage mat, passe barn, vaske osv. Vi har valgt å legge til grunn at dersom en aktivitet kan utføres av en tredje person, skal den regnes som husholdningsproduksjon (tredjemannskriteriet). Det betyr at blant annet fritidsaktiviteter og personlig pleie ikke betraktes som produksjon.

Ut fra dette vil husholdningsproduksjon omfatte:

a) Husarbeid:

- forberedelse og tillaging av måltider
- oppvask, rydding av bord
- rengjøring og rydding av bolig
- vask og stryking av tøy
- vedlikehold av tøy, søm

b) Vedlikeholdsarbeid:

- vedlikeholdsarbeid og reparasjoner generelt
- hagearbeid

c) Omsorgsarbeid:

- pass/stell og generell omsorg av barn og voksne
- hjelp til lekselesing, lek/samtaler med barn
- hjelp til andre husholdninger

Aktivitetsgrupperingen er valgt ut fra gruppeingen brukt i SSBs tidsnyttingsundersøkelser (TNU). Aktiviteter som TNU definerer som husholdsarbeid, men som er vareproduksjon og inngår i nasjonalregnskapet, har vi så langt det er mulig forsøkt å holde borte fra våre beregninger. Eksempler på slike aktiviteter er egenproduksjon av frukt og grønnsaker. Aktiviteter som deltakelse i organisasjonsvirksomhet, offentlige tillitsverv o.l., defineres i TNU som fritidsaktiviteter og er holdt utenom selv om de kanskje kan sies å oppfylle tredjemannskriteriet.

Konsekvenser for nasjonalregnskapet av et tilleggsregnskap for husholdningsproduksjonen

I det følgende gis en generell beskrivelse av hvordan nasjonalregnskapet er oppbygd. Dernest plasseres husholdningsproduksjon i dette systemet. Med husholdningsproduksjon forstås bare ulønnet husholdsarbeid, ikke lønnet husholdsarbeid og annen produksjon i husholdningene som allerede er inkludert i BNP og nasjonalregnskapet.

Typiske konti i nasjonalregnskapet er:

Figur 1. Produksjonskonto

Vareinnsats (h)	Bruttoproduksjon (x)
Bruttoprodukt (e)	
Bruttoproduksjon	Bruttoproduksjon

Figur 2. Vare-/tjenestekonto

Bruttoproduksjon (x)	Vareinnsats (h)
Import (b)	Privat konsum (c)
	Bruttoinvestering (j)
	Eksport (a)
Tilgang	Anvendelse

Den totale tilgangen og anvendelsen av varer og tjenester finnes ved å summere over alle varer og tjenester:

$$(1) X + B = H + C + J + G + A$$

der

$$X = \sum_i (x), B = \sum_i (b), \text{ osv. og } i = 1, \dots, n$$

(varer og tjenester)

G = offentlig konsum (blir ikke bestemt fra varekontiene, men fra produksjonskontoen for offentlig forvaltningsvirksomhet)

Brutto verdiskaping uttrykt ved BNP finnes ved å summere bruttoproduktene for alle næringer (dvs. bruttoproduksjon fratrukket vareinnsats):

$$(2) \sum_j (e) = \sum_j (x - h) = E = \text{bruttonasjonalproduktet, } j=1, \dots, s \text{ (næringer)}$$

og vi får økosirksammenhengen:

$$(3) E = C + J + G + (A - B)$$

Privat konsum omfatter husholdningenes kjøp av ikke-varige goder som matvarer, av halv-varige goder som klær og dekketøy og av varige goder som bil, komfyrer og annet elektrisk utstyr. Når det gjelder kjøp av bolig, føres disse som investeringer i en sektor som produserer boligjenester. Tjenester fra boligsektoren føres demest som privat konsum. Det betyr at investeringer i bolig ikke betraktes som konsumert i løpet av ett år, men fordeles over flere år.

Nettoproduktet for hver næring (bruttoprodukt fratrukket kapitalslit) korrigerert for indirekte skatter og subsidier gir næringens faktorinntekt. Faktorinntekten viser hvor mye som tilfaller arbeidskraften og realkapitalen:

$$(4) [e_j - ks_j - (t_j - s_j)] = r^{Aj} + r^{Kj}$$

der

r^{Aj} = inntekten som tilfaller arbeidskraften i næring j

r^{Kj} = inntekten som tilfaller realkapitalen i næring j

ks_j = kapitalslitet i næring j

$(t_j - s_j)$ = netto indirekte skatter, dvs. avgifter - subsidier.

Husholdningene i egenskap av produsenter vil ha en tilsvarende produksjonskonto som i figur 1. Bruttoproduksjonen vil omfatte verdien av alt som blir produsert. Det som vil inngå som vareinnsats i produksjonen, er deler av ikke-varige og halv-varige goder som i dag føres som privat konsum, f.eks. matvarer og dekketøy. Om halv-varige goder skal betraktes som vareinnsats kan diskuteres. Disse konsumvarene antas å ha en levetid på 1-3 år og vil derfor ligge i grenseland med hensyn til skillet mellom vareinnsatsvarer og investeringsvarer.

Produksjonskapitalen vil omfatte komfyrer, vaskemaskiner o.l. Det betyr at mye av det som defineres som varige goder (og delvis halv-varige goder) i privat konsum i dag, vil bli omdefinert til investeringer i husholdningssektoren.

Tjenestene som produseres i husholdningssektoren,

vil bli levert til privat konsum. Privat konsum vil følgelig få et annet innhold enn hva tilfellet er i dag.

Privat konsum slik det er definert i nasjonalregnskapet vil bli splittet i:

$$(5) C = C_p + h_H + j_H$$

der

C_p = privat konsum som fortsatt klassifiseres som privat konsum etter innføring av husholdningsproduksjon

h_H = privat konsum i dag, men går over til vareinnsats i husholdningene

j_H = privat konsum i dag, men går over til investeringer i husholdningssektorene

Privat konsum, etter at husholdningsproduksjonen er innført, vil bli:

$$(6) C^* = C_p + C_H$$

der

C_H = konsum levert fra husholdningsproduksjon. Dette vil være lik vareinnsatsen pluss bruttoproduktet i husholdningsproduksjonen, jf. figur 3 og 4.

Ligning (1) vil endres til:

$$(1') X^* + B = (H + h_H) + C^* + (J + j_H) + G + A$$

der

$$X^* = X + x_H$$

og

$$x_H = C_H$$

Ligning (1') omfatter både nasjonalregnskapet slik det er i dag og tilleggsregnskapet for husholdningsproduksjonen.

Produksjonskontoen til husholdningene samt de nye tjenestekontiene vil bli:

Figur 3. Produksjonskonto husholdningene

Vareinnsats (h_H)	Matlaging (x_{H1})
- matvarer	Vasking (x_{H2})
- vaskemidler	Omsorgsarbeid (x_{H3})
- dekketøy osv.	
Bruttoprodukt (e_H)	
Bruttoproduksjon	Bruttoproduksjon (x_H)

Figur 4. Konto for tjenesten matlaging

Bruttoproduksjon i husholdn. (x_{H1})	Privat konsum (C_{H1})
Tilgang	Anvendelse

Analogt med ligning (4) kan den beregnede inntekten fra husholdningsproduksjonen fordeles på arbeidskraften og realkapitalen:

$$(7) [e_H - k_{SH} - (t_H - s_H)] = r^{AH} + r^{KH}$$

Verdifastsettelse av husholdningsproduksjonen

Det er to måter å bestemme bruttoproduksjonen i husholdningene på:

- måle verdien av produksjonen direkte, dvs. bestemme høyre side av figur 3 direkte
- måle verdien av produksjonen indirekte fra "kostnadssiden", dvs. bestemme venstre side av figur 3.

Det er problematisk å verdsette produksjonen direkte. Det er en husholdning som regel vet noe om, er hvor lang tid som er brukt på ulike aktiviteter. Følgelig kan produksjonen lettere måles fra "kostnadssiden" som:

vareinnsats
+ bruttoprodukt
kapitalslit
netto indirekte skatter
lønnskostnad
driftsresultat

= bruttoproduksjon

Dette er for øvrig den metoden som brukes for å bestemme bruttoproduksjonen i offentlig forvaltning og flere andre tjenesteytende næringer. I teorien skal bruttoproduksjonen bli den samme om den bestemmes på venstre eller høyre side av produksjonskontoen, men i praksis vil dette ikke bli oppfylt.

Det som er interessant for oss er verdiskapingen i husholdningssektoren, dvs. hvor mye BNP vil øke om produksjonen i husholdningene tillegges en verdi. Det betyr at vi kan slippe å beregne hvor stor del av dagens private konsum som skal være vareinnsats i husholdningsproduksjonen, og vi kan forenkle arbeidet til å anslå bruttoproduktet direkte. Bruttoproduktet skal som nevnt dekke kapital slit, netto indirekte skatter og inntekten fordelt på arbeidskraft og realkapital.

For å beregne kapital slitet må man fra privat konsum skille ut de varige (og eventuelle halv-varige) godene som antas å være investeringer i produksjonskapital i husholdningssektoren, anslå investeringenes levetid og dernest finne en kapitalavkastningsrate slik at driftsresultatet kan beregnes. Disse forholdene er i seg selv arbeidskrevende, og i denne omgangen har vi valgt å fortsatt føre de varige godene (investeringsvarene) under privat konsum. Det betyr at investeringsvarene antas konsumert i sin helhet når de kjøpes, og vi kan se bort fra kapital slit og inntekt på kapitalen. Det tilsvarende gjøres for produksjonssektoren "lønnet husarbeid".

Den ulønnede husholdningsproduksjonen er ikke pålagt indirekte skatter og blir heller ikke tilført subsidier. Det betyr at leddet netto indirekte skatter faller bort.

Etter dette har vi at bruttoproduktet settes lik imputerte lønnskostnader:

$$(8) e_H = r^{AH}$$

og privat konsum er lik:

$$(9) C^* = (C_p + j_H) + (h_H + e_H)$$

Differansen mellom nåværende privat konsum og det vi får hvis vi innfører husholdningsproduksjonen, er også lik de imputerte lønnskostnadene:

$$(10) C^* - C = e_H = r^{AH}$$

Det understrekes at forenklingen som gjøres ved å "se bort fra investeringer" i husholdningene (dvs. sette kapital slit og driftsresultat lik null), betyr at verdiskapingen i sektoren undervurderes.

Verdiskaping i husholdningene

Lønnskostnadene beregnes ved å bygge på opplysninger om arbeidstid i husarbeidet. Opplysningene hentes fra målinger av tidsbruk på ulike husholdningsaktiviteter. Disse finnes i tidsnyttingsundersøkelsene. Tidsbruken i TNU er hovedsakelig framkommet ved at et utvalg av befolkningen har ført dagbøker over tid brukt på ulike aktiviteter. Bare hovedaktivitet skal oppgis. Det betyr at hvis en utfører flere oppgaver samtidig, f.eks. både passer barn og lager mat, skal bare det som regnes som hovedgjøremål registreres.

Verditallene får en ved å multiplisere arbeidstidene med imputerte lønnsatser. Det finnes imidlertid ingen "fasit" på hvordan tid brukt på husholdningsaktiviteter skal verdsettes. Valg av metode kan gi forskjellige resultater. Vi har valgt tre tilnæringsmåter. To av metodene er idémessig like. Tid brukt på husarbeid verdsettes etter hva det ville ha kostet å erstatte egen arbeidsinnsats med betalt

arbeidskraft. I den første metoden antas det at markedsalternativet er husmorvikar og i den andre antas det at markedsalternativet er spesialister innen hver type husholdningsaktivitet. I den tredje metoden tar vi utgangspunkt i hva som ville ha vært lønn i markedet for den hjemmeværende (alternativkostnad).

Husmorvikar som markedsalternativ (MAH)

Beregningen bygger på at egen arbeidskraft erstattes med betalt husmorvikar¹. Det forutsettes at husmorvikaren kan utføre alle aktiviteter som er definert som produksjonsaktiviteter. På grunn av spesialisering både i husholdningene og i markedet, er det sannsynlig at det finnes enkelte husholdningsaktiviteter som en husmorvikar ikke kan utføre. Dette ser metoden bort fra.

Bruttoproduktet (bearbeidingsverdien) i husholdningsproduksjonene blir:

$$(11) \sum_i (P_i \cdot T_i) \cdot W \cdot 365$$

der

P_i = antall husholdningsmedlemmer i alderen 16 - 74 år av kjønn i , $i = 1,2$

T_i = gjennomsnittlig tid pr. dag nyttet til husarbeid av person med kjønn i , $i = 1,2$

W = timelønn for husmorvikar (inkl. arbeidsgiveravgift)

Det finnes andre grupper enn husmorvikar som kunne vært brukt som markedsalternativ, f.eks. husholderske, praktikant og hjemmehjelp. Ulik lønn for disse gruppene gjør at det man velger, vil påvirke resultatet.

Videre vil markedslønn ikke reflektere forskjeller i kvalitet og effektivitet mellom husholdningene og markedet. Metoden forutsetter at husholdningen har samme produktivitet som det valgte markedsalternativet.

Spesialister på ulike husholdsaktiviteter som markedsalternativ (MAS)

I disse beregningene erstattes egen arbeidskraft med spesialister som utfører de enkelte husholdningsaktivitetene.

Bruttoproduktet blir:

$$(12) \sum_i \sum_j [(T_{ij} \cdot W_j) \cdot P_i] \cdot 365$$

der

P_i = antall husholdningsmedlemmer i alderen 16 - 74 år av kjønn i , $i = 1,2$

T_{ij} = gjennomsnittlig tid pr. dag nyttet til husholdningsaktivitet j , kjønn i , $j = 1,2,\dots,n$ og $i = 1,2$

W_j = timelønn (inkl. arbeidsgiveravgift) for person som utfører aktivitet j i markedet, $j = 1,2,\dots,n$

I motsetning til MAH tar MAS hensyn til problemet med spesialisering. Som for MAH har en problemer med valg av markedsalternativ. Skal en i beregningene bruke hjelpepleier, hjemmehjelp eller sykepleier til å pleie syke? Hva man velger vil påvirke anslaget på verdiskapingen. Utover dette kan det også være vanskelig å finne den riktige markedslønnen for enkelte av "spesialistene".

Alternativkostnad av tid (LAKT)

Fra økonomisk teori vet vi at en rasjonell aktør fastsetter tid brukt på husholdsarbeid, fritid og lønnet arbeid slik at nytten på marginen er den samme uansett tidsbruk. Hvis nytte uttrykkes ved inntekt, betyr det at på marginen er verdien av en time brukt på husholdsarbeid like stor som verdien av en time brukt på lønnsarbeid. Avkastningen av den siste timen brukt på lønnet arbeid er lønn etter skatt fratrukket kostnadene ved å arbeide.

Det kan diskuteres hvilket lønnsbegrep alternativkostnadsmetoden krever. I et arbeid av Murphy (1982) brukes både gjennomsnittslønn, lønn etter skatt og netto lønnskompensasjon (dvs. lønn etter skatt fratrukket kostnadene ved å arbeide). Samtidig argumenteres det for at netto lønnskompensasjon er den teoretisk riktige verdsettingen av tiden. Vi mangler lønnsstatistikk som gir netto lønnskompensasjon og har valgt å bruke brutto gjennomsnittslønn.

Bruttoproduktet etter metoden bestemmes ved:

$$(13) \sum_i \sum_j (P_{ij} \cdot T_{ij} \cdot W_{ij}) \cdot 365$$

der

P_{ij} = antall husholdningsarbeidere av kjønn i

¹ Metoden som ble brukt for å beregne verdien av husarbeidet i perioden 1935-1943, er i prinsippet lik denne. Da hadde man riktignok ikke tidsnyttingsundersøkelser, og sysselsettingen ble forsøkt beregnet ved hjelp av folketellingsoppgaver. Verdien av arbeidskraften ble fastsatt på grunnlag av årslønn og verdi av kost og losji for tjenestejenter på landet og tilsvarende for hushjelper i byene.

og sosioøkonomisk gruppe j , $i = 1, 2$ og $j = 1, 2 \dots k$

T_{ij} = timer pr. dag brukt til husarbeid av person av kjønn i og sosioøkonomisk gruppe j , $i = 1, 2$ og $j = 1, 2 \dots k$

W_{ij} = timelønn (brutto) for person av kjønn i og sosioøkonomisk gruppe j , $i = 1, 2$ og $j = 1, 2 \dots k$.

(Kilde er sosioøkonomisk lønnsstatistikk i levekårsundersøkelsene.)

Også denne metoden har svakheter. En konsekvens er at siden gjennomsnittslønnen for menn er høyere enn for kvinner, vil verdien av at en mann bruker 1 time på å rengjøre huset være større enn når en kvinne gjør arbeidet på samme tid.

Videre har man problemer med å fastsette lønnen for arbeidstakere uten formelt arbeid. Det gjelder både frivillige hjemmearbeidende og arbeidsledige (ufrivillige hjemmearbeidende). For disse gruppene kjenner en ikke alternativ markedslønn, og mange hevder at den er lik null. I beregninger utført av Nordhaus og Tobin (1973) er verdiskapingen i husholdninger med arbeidsløse medlemmer satt lik null. Det samme gjør Bonke (1986) når han beregner verdiskapingen i dansk husholdningssektor (heltids hjemmearbeidende kvinner regnes som beskjeftiget). Argumentet er at arbeidsledige ikke har noe alternativ på arbeidsmarkedet, og da finnes heller ikke noen markedslønn. Vi mener at å benytte en lønnsats som er lik null, vil underestimere verdiskapingen i husholdningssektoren og har derfor beregnet en potensiell lønn for alle de gruppene man ikke kan observere markedslønn for.

En kan ellers stille spørsmål om hva en persons markedslønn er. Det er usikkert om personen vil kunne arbeide i egen stilling utover normal arbeidstid, eller om vedkommende vil kunne finne annet tilsvarende betalt arbeid som alternativ til den tiden hun/han utfører husholdsarbeid.

Resultater av beregningene

I denne omgang har vi beregnet verdiskapingen i husholdningssektoren for årene 1972 og 1981. Tidsnytingsundersøkelsene (TNU) er en viktig kilde for beregningene. Undersøkelsen utføres om lag hvert tiende år, og det planlegges nå en ny tidsnytingsundersøkelse som skal komme i begynnelsen av 1990-årene. Inntil da er 1981 det siste året vi kan presentere resultater for. Oppdaterte beregninger vil bli foretatt når resultatene fra neste TNU foreligger.

MAH og MAS er beregnet både for 1972 og 1981, mens LAKT bare er beregnet for 1981. Årsaken til dette er at 1972-undersøkelsen mangler de sosioøkonomiske dataene som er utnyttet i 1981-undersøkelsen.

Hovedresultater: Verdiskapingen i husholdningene 40 prosent av BNP i 1981

Verdiskapingen i husholdningssektoren regnet som andel av BNP er for 1972 beregnet til om lag 50 prosent. Kvinnene står for 3/4 av denne verdiskapingen. I 1981 er BNP-andelen sunket til om lag 40 prosent (varierer fra 39 til 41 prosent i de tre metodene). Det er i sin helhet kvinnenes bidrag som har falt, se tabell 1. Man kan ellers merke seg at halvparten av fallet i husholdningenes verdiskaping regnet som andel av BNP, skyldes sterk vekst i BNP som følge av framveksten av oljevirksomheten fra 1972 til 1981. Verdiskapingen regnet som andel av BNP i fastlands-Norge ble redusert fra rundt 55 prosent i 1972 til 50 prosent i 1981.

Tabell 2 viser at verdien av tid brukt på husarbeid utgjorde vel 30 prosent av BNP i fastlands-Norge i 1981 mot nærmere 40 prosent i 1972. I begge årene utgjorde verdiskapingen fra vedlikeholds- og omsorgsaktiviteter hver om lag 10 prosent. At verdien av omsorgsarbeid er såvidt lav har sannsynligvis sammenheng med at mye omsorgsarbeid, f.eks. pass av barn, foregår samtidig med andre aktiviteter som matlaging og rengjøring. I tidsnytingsundersøkelsene skal bare hovedaktivitet oppgis. Det er dermed grunn til å tro at matlaging og annet husarbeid blir registrert som hovedaktivitet, mens pass av barn blir undervurdert.

Kvinnene utfører det meste av hus- og omsorgsarbeidet, mens mennene utfører det meste av vedlikeholdsarbeidet. Mennene brukte mindre tid på vedlikeholdsaktiviteter og noe mer tid på hus- og omsorgsarbeid i 1981 enn i 1972, mens kvinnene brukte klart mindre tid på husarbeid og bortimot uendret tid på de to andre hovedaktivitetene.

I 1981 var verdiskapingen i husholdningene nesten tre ganger større enn verdiskapingen i industrien og over dobbelt så stor som verdiskapingen i offentlig, sosial og personlig tjenesteyting. Antall årsverk knyttet til husholdningsproduksjon er beregnet til 1 730 000 i 1972. Det tilsvarer 200 000 flere årsverk enn i ordinær produksjonsvirksomhet. I 1981 var antall årsverk 1 680 000 i husholdningsproduksjonen mot 1 700 000 i produksjonsvirksomheten ellers. Årsaken til at husholdningene til tross for flere eller like mange årsverk som i den formelle økonomien, bare har halvparten så stor verdiskaping, er at vår verdsetting av tid brukt på husarbeid tar utgangspunkt i markedslønn for hus-/omsorgsarbeid. Disse aktivitetene blir i hovedsak utført av kvinner med lav lønn. Dessuten har vi sett bort fra at bruttoproduktet også skal omfatte kapitalslit og avkastning på realkapitalen slik det gjøres i andre næringer. I 1981 utgjorde de samlede lønnskostnadene i nasjonalregnskapet om lag 50 prosent av bruttonasjonalproduktet.

Vi ventet at verdiskapingen etter MAS-metoden skulle være større enn etter MAH-metoden. Be-

Tabell 1. Anslag på verdiskapingen i husholdningssektoren 1972 og 1981

	MAH		MAS		LAKT
	1972	1981	1972	1981	1981
Milliarder kr.					
Alle	52,0	134,1	49,3	127,2	129,8
Kvinner	39,9	93,3	36,8	87,6	82,5
Menn	12,1	40,8	12,5	39,6	47,3
Andel av BNP					
Alle	53	41	50	39	40
Kvinner	41	28	37	27	25
Menn	12	12	13	12	14
Andel av BNP/fastlands-Norge					
Alle	57	52	54	49	50
Kvinner	44	36	41	34	32
Menn	13	16	14	15	18
Verdiskaping fordelt etter kjønn. Prosent					
Alle	100	100	100	100	100
Kvinner	77	70	75	69	64
Menn	23	30	25	31	36

Tabell 2. Verdiskaping etter husholdsaktivitet og kjønn. Andel av BNP/fastlands-Norge

	MAH		MAS		LAKT
	1972	1981	1972	1981	1981
I alt	57	52	54	49	50
Husarbeid	40	33	37	31	32
Vedlikehold	8	8	8	8	9
Omsorgsarbeid	9	10	9	10	10
Kvinner	44	36	41	34	32
Husarbeid	35	26	33	24	24
Vedlikehold	2	3	1	3	2
Omsorgsarbeid	7	7	7	7	6
Menn	13	16	14	15	18
Husarbeid	5	7	5	6	8
Vedlikehold	6	5	7	5	6
Omsorgsarbeid	2	3	2	3	4

grunnelsen for det er at spesialisering gir høyere produktivitet enn ikke-spesialisering. Når vi ikke fikk dette resultatet, kan det skyldes at vi forutsatte for høy lønn i MAH-beregningene eller for lav i MAS-beregningene. MAH-beregningene er basert på lønnen til en kommunalt tilsatt husmorvikar, mens MAS-beregningene i stor grad er basert på lønnen i omsorgsykker og andre typisk dårlig betalte kvinneyrker.

Internasjonale sammenligninger: Samme relative omfang av verdiskapingen i husholdningene i Norge som i andre land

Beregninger av verdiskapingen i husholdningssektoren er utført for flere land, jf. tabell 3. Våre beregninger for 1981 gir om lag samme BNP-andeler som i andre land rundt midten av 1970-årene, mens andelene som er beregnet for Norge for 1972 ligger noe høyere. Hvis spesialister brukes som markedsalternativ, vil kvinnenes ulønnede husholdsarbeid i 1981 bidra til å øke BNP med mellom 27 og 29 prosent i de tre landene som er sammen-

Tabell 3. Internasjonale sammenligninger

Vurderings- prinsipp	Forfatter	Land	År	Hus.arb.i pst av BNP	Merknader
MAH	Brathaug & Dahle (1989)	Norge	1981	41 28 12	Alle Kvinner Menn
"	Murphy (1982)	USA	1976	31 22 9	Alle Kvinner Menn
"	Bonke (1986)	Danmark	1976	40 30 10	Alle Kvinner Menn
"	Chadeau & Fouquet (1981)	Frankrike	1975	44 34 10	Alle Kvinner Menn
"	Suviranta (1982)	Finland	1980	42	Alle
MAS	Brathaug & Dahle (1989)	Norge	1981	39 27 12	Alle Kvinner Menn
"	Murphy (1982)	USA	1976	43 29 13	Alle Kvinner Menn
"	Adler & Hawrylyshyn (1978)	Canada	1971	41 28 13	Alle Kvinner Menn
LAKT (brutto lønnskomp.)	Brathaug & Dahle (1989)	Norge	1981	40 25 14	Alle Kvinner Menn
"	Murphy (1982)	USA	1976	58 34 23	Alle Kvinner Menn
"	Bonke (1986)	Danmark	1976	34 26 8	Alle Kvinner Menn
LAKT (lønn etter skatt)	Chadeau & Fouquet (1981)	Frankrike	1975	44 30 14	Alle Kvinner Menn
"	Adler & Hawrylyshyn (1978)	Canada	1971	40 27 13	Alle Kvinner Menn

Tabell 4. Verdiskaping i husholdningene etter kjønn. Norge og USA. Prosentvis fordeling

	MAH		MAS		LAKT	
	Norge 1981	USA 1976	Norge 1981	USA 1976	Norge 1981	USA 1976
Alle	100	100	100	100	100	100
Kvinner	70	72	69	68	64	60
Menn	30	28	31	32	36	40

lignet, mens tilsvarende tall for mennene er 12-13 prosent.

Danmark har lavere verdiskaping som andel av BNP ifølge LAKT-metoden enn andre land (jf. tabell 3). Dette skyldes at Bonke har satt alternativ markedslønn lik null for de grupper som ikke er i lønnet arbeid. Blant annet sier han: "... at ikke-beskæftigede antages ikke at ønske eller kunne få beskæftigelse og er derfor uten et LAKT-alternativ." Arbeid utført av heltids hjemmearbeidende kvinner er likevel tillagt verdi. Dette forholdet medfører også at LAKT gir lavere tall enn MAH for Danmark.

Man kan ellers merke seg at LAKT-resultatene er vanskelig å sammenligne for de forskjellige landene. Det skyldes at det er brukt ulike lønnsbegreper i beregningene.

I 1981 stod kvinnene for om lag 70 prosent av verdiskapingen i husholdningssektoren enten en bruker husmorvikarlønn eller "spesialistlønn" som verdsettingsfaktor. Dersom en i stedet benytter alternativ markedslønn for husholdsarbeideren, blir kvinnenens andel av verdiskapingen lavere. Det skyldes at menn har høyere markedslønn enn kvinner og dermed bidrar relativt sett mer til verdiskapingen enn kvinnene. Husmorvikarer er i hovedsak kvinner. Det samme er de spesialistene som inngår i MAS-beregningene. Av tabell 4 framgår det at kvinnene i USA og Norge bidrar omtrent like mye til verdiskapingen i husholdningssektoren.

Konklusjon

Beregningene har avdekket at verdiskapingen fra ulønnet arbeid i husholdningene falt relativt sett i løpet av 1970-årene, og at den i begynnelsen av 1980-årene utgjorde om lag 40 prosent av BNP. Kvinnene bidro med over 2/3 av verdiskapingen. Disse resultatene er svært like de som er beregnet for andre land. Ellers var verdiskapingen i husholdningssektoren i 1981 over dobbelt så stor som i offentlig, sosial og personlig tjenesteyting samlet.

Ulønnet husarbeid regnes ikke som produksjon i nasjonalregnskapet, og verdiskapingen i husholdningssektoren kommer derfor ikke med i BNP. Det vil ventelig komme anbefalinger fra FN om å utar-

beide satellitt- eller tilleggsregnskap om ulønnet husholdsarbeid knyttet til nasjonalregnskapet, og det er på denne bakgrunn at en i Norge har gjort beregninger av verdiskapingen i husholdningssektoren. Slike beregninger kan imidlertid ikke gjøres hvert år. Det skyldes blant annet at tidsnyttingsundersøkelsene som er en viktig kilde, bare utføres hvert tiende år.

Referanser

Adler H. and Hawrylyshyn O. (1978): Estimates of the Value of Household Work Canada 1961 and 1971. The Review of Income and Wealth, Series 24. 1978.

Blades D. (1988): Revision of the system of national accounts: A note on objectives and key issues. OECD Economics Studies.

Bonke J. (1986): Husholdningsøkonomi - en teoretisk og empirisk belysning af husholdningsproduksjonen. København universitets økonomiske institutt, memo nr. 157.

Brathaug A.L. og Dahle A. B. (1989): Upubliserte beregninger i SSB.

Chadeau A. (1985): Measuring Household Activities: Some International Comparisons. The Review of Income and Wealth, Series 31. 1985.

Chadeau A. & Fouquet A. (1981): Peut-on mesurer le travail domestique? Economie et Statistique, No. 136, INSEE 1981.

Erichsen E. (1965): Husmødrenes rolle i landets økonomi. Statsøkonomisk tidsskrift 1965.

Goldschmidt-Clermont L. (1987): Assessing the economic significance of domestic and related activities. Statistical Journal of the United Nations ECE 5.

Goldschmidt-Clermont L. (1987): Non-market household production in developing countries. Pa-

per til International Association for Research in Income and Wealth, Twentieth General Conference, Italy 1987.

INSTRAW og UNS (1989): Measuring women's work. Paper til Second ECE/INSTRAW Joint Meeting on Statistics of Women, Geneva 1989.

Lutzel H. (1989): Household production and national accounts. Paper til Second ECE/INSTRAW Joint Meeting on Statistics of Women, Geneva 1989.

Murphy M. (1982): Comparative estimates of the value of household work in the United States for 1976. The Review of Income and Wealth, series 28. 1982 No. 1.

Nasjonalbudsjett 1949: St.meld. 1 (1949), Handelsdepartementet.

Nordhaus W. D. and Tobin J. (1973): Is Growth Obsolete? Studies in Income and Wealth, Vol. 38. 1973.

NOS X. 102: Nasjonalinntekten i Norge 1935-1943. Statistisk sentralbyrå 1946.

Suviranta A. m.fl. (1982): Housework Study. Unpaid Housework: Time Use and Value. Research Department, Ministry of Social Affairs and Health. Helsinki 1982.

United Nations (1968): A System of National Accounts. Studies in Methods, Series F, No. 2, Rev. 3, New York.

United Nations (1988): Revised System of National Accounts: Preliminary version of Selected Chapters. Series F, No. 2, Rev. 4.

Tabell - og diagramvedlegg

Innhold	Side
A. NASJONALREGNSKAP FOR NORGE	
Tabell A1: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Mill. kr	1*
Tabell A2: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Volumindekser. 1984=100	1*
Tabell A3: Bruttonasjonalprodukt etter inntektskomponenter. Mill. kr	2*
Tabell A4: Bruttonasjonalprodukt etter næring. Mill. kr	3*
Tabell A5: Bruttonasjonalprodukt etter næring. Volumindekser. 1984=100	4*
Tabell A6: Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Mill. kr	5*
Tabell A12: Utenriksregnskap. Sammendrag. Mill. kr	6*
Tabell A14: Hovedstørrelser pr. innbygger. Kroner pr. innbygger	5*
Tabell A15: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Årlige volum- og prisendringer i prosent	7*
Tabell A16: Bruttonasjonalprodukt etter næring. Årlige volum- og prisendringer i prosent	8*
Tabell A17: Privat konsum. Årlige volum- og prisendringer i prosent	10*
Tabell A18: Offentlig konsum etter formål. Årlige volum- og prisendringer i prosent	11*
Tabell A19: Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Årlige volum- og prisendringer i prosent	13*
Tabell A20: Eksport av varer og tjenester. Årlige volum- og prisendringer i prosent	15*
Tabell A21: Import av varer og tjenester. Årlig volum- og prisendring i prosent	17*
Tabell A22: Utførte timeverk etter næring. Lønnstakere. Årlige endringer i prosent	19*
Tabell A23: BNP pr. utførte timeverk etter næring. Årlig volumendring i prosent	20*
Tabell A25: Bruttonasjonalprodukt. Gjennomsnittlig prosentvis årlig endring	21*
Tabell A26: Bruttonasjonalprodukt for fastlands-Norge. Gjennomsnittlig prosentvis årlig endring	21*
Tabell A27: Bruttoproduksjon etter næring. Mill. kr	22*
Tabell A28: Vareinnsats etter næring. Mill. kr	23*
Tabell A29: Faktorinntekt etter næring. Mill. kr	24*
Tabell A30: Lønnskostnader etter næring. Mill. kr	25*
Tabell A31: Driftsresultat etter næring. Mill. kr	26*
Tabell A32: Utførte timeverk etter næring. Lønnstakere og selvstendige. Millioner	27*
Tabell A33: Privat konsum. Mill. kr	28*
Tabell A34: Privat konsum. Volumindekser. 1984=100	28*
Tabell A35: Offentlig konsum etter formål. Mill. kr	29*
Tabell A36: Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Mill. kr	30*
Tabell A37: Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Volumindekser. 1984=100	31*
Tabell A38: Eksport av varer og tjenester. Mill. kr	32*
Tabell A39: Eksport av varer og tjenester. Volumindekser. 1984=100	33*
Tabell A40: Import av varer og tjenester. Mill. kr	34*
Tabell A41: Import av varer og tjenester. Volumindekser. 1984=100	35*
B. KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE	
Tabell B1: Olje- og gassproduksjon	36*
Tabell B2: Produksjonsindeksen etter næring og anvendelse	36*
Tabell B3: Industriproduksjon - produksjonsindendeksen	36*
Tabell B4: Ordretilgang - industri	37*
Tabell B5: Ordreserver - industri	37*

Tabell B6: Lagerbeholdning	38*
Tabell B7: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	38*
Tabell B8: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	38*
Tabell B9: Industriinvesteringer i verdi - investeringsundersøkelsen	39*
Tabell B10: Boligbygging	39*
Tabell B11: Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	39*
Tabell B12: Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	39*
Tabell B13: Timefortjeneste	40*
Tabell B14: Konsumprisindeksen	40*
Tabell B15: Engrospriser	40*
Tabell B16: Utenrikshandelen - verditall	41*
Tabell B17: Utenrikshandelen - indekser	41*
Diagrammer	
Olje- og gassproduksjon	42*
Produksjonsindeksen	42*
Ordreindeksen - industri	43*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	44*
Ordreindeksen - anleggsvirksomhet	44*
Arbeidsledighet og sysselsetting	45*
Antatte og utførte investeringer i industrien	45*
Lager	45*
Detaljomsetning mv.	45*
Lønninger	46*
Konsum- og engrospriser	46*
Utenrikshandel	46*
C. INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET	
Tabell C1: Produksjon og eksport av råolje fra norsk sokkel	47*
Tabell C2: Produksjon og eksport av naturgass fra norsk sokkel	48*
Tabell C3: Leteaktivitet på norsk sokkel	49*
Tabell C4: Påløpte kostnader til leting etter olje og gass på norsk sokkel	50*
Tabell C5: Påløpte investeringskostnader til feltutbygging på norsk sokkel.....	50*
Tabell C6: Råoljepriser pr. fat	51*
D. NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND	
Tabell D1: Bruttonasjonalprodukt	52*
Tabell D2: Privat konsum	52*
Tabell D3: Offentlig konsum	52*
Tabell D4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital	53*
Tabell D5: Eksport av varer og tjenester	53*
Tabell D6: Import av varer og tjenester	53*
E. KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET	
Tabell E1: Sverige	54*
Tabell E2: Danmark	54*
Tabell E3: Storbritannia	54*
Tabell E4: Forbundsrepublikken Tyskland	54*
Tabell E5: Frankrike	55*
Tabell E6: USA	55*
Tabell E7: Japan	55*

1*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1. (1.1) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttonasjonalprodukt	452512	500200	513718	561480	582924
Innenlandsk bruk av varer og tjenester .	411287	459238	532099	572683	587052
Konsum	295020	338093	380489	414099	430939
Privat konsum	210921	245439	278909	298054	308604
Spesifisert innenlandsk konsum ...	203563	236503	268098	286386	295961
Konsum i utlandet, netto	7358	8936	10812	11668	12643
Offentlig konsum	84099	92653	101580	116045	122335
Statlig konsum	33142	35835	38777	44281	46632
Kommunalt konsum	50958	56818	62803	71763	75703
Bruttoinvestering	116267	121145	151610	158585	156113
Bruttoinvestering i fast kapital ...	117567	110042	145540	157363	169359
Næringsvirksomhet	104709	96754	129082	137277	146716
Oljevirkosomhet	34584	21041	36161	31904	32953
Annen næringsvirksomhet	70125	75713	92921	105373	113764
Offentlig forvaltningsvirksomhet .	12857	13288	16457	20087	22643
Statlig forvaltningsvirksomhet .	4764	5183	5704	6709	7970
Kommunal forvaltningsvirksomhet	8093	8105	10754	13378	14673
Lagerendring	-1300	11103	6070	1221	-13246
Oljeplattformer under arbeid	-2873	10957	-1771	31	-1197
Annen lagerendring	1573	146	7841	1190	-12049
Eksport	214077	235564	194663	200224	213884
Råolje og naturgass	78328	85380	53077	53620	48514
Eksport ellers	135749	150184	141586	146604	165370
-Import	172852	194602	213044	211427	218011

Tabell A2. (1.2) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse.
Volumindekser. 1984=100

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttonasjonalprodukt	100,0	105,3	109,7	111,9	112,0
Innenlandsk bruk av varer og tjenester .	100,0	104,7	113,1	111,5	108,8
Konsum	100,0	108,0	113,1	113,5	111,6
Privat konsum	100,0	109,9	116,1	114,9	112,1
Spesifisert innenlandsk konsum ...	100,0	109,9	115,6	114,3	111,1
Konsum i utlandet, netto	100,0	110,5	128,4	133,0	139,9
Offentlig konsum	100,0	103,3	105,6	109,8	110,3
Statlig konsum	100,0	101,3	103,2	108,7	108,9
Kommunalt konsum	100,0	104,5	107,1	110,4	111,2
Bruttoinvestering	100,0	96,3	113,2	106,6	102,0
Bruttoinvestering i fast kapital ...	100,0	86,1	106,6	104,4	105,1
Næringsvirksomhet	100,0	84,8	106,1	102,3	102,0
Oljevirkosomhet	100,0	57,1	92,7	75,6	72,9
Annen næringsvirksomhet	100,0	98,4	112,7	115,2	116,0
Offentlig forvaltningsvirksomhet .	100,0	96,4	110,9	122,0	130,9
Statlig forvaltningsvirksomhet .	100,0	101,3	103,5	109,6	124,4
Kommunal forvaltningsvirksomhet	100,0	93,5	115,2	129,3	134,7
Lagerendring
Oljeplattformer under arbeid
Annen lagerendring
Eksport	100,0	106,9	108,5	109,8	115,7
Råolje og naturgass	100,0	104,5	110,9	126,0	139,7
Eksport ellers	100,0	108,2	107,1	103,4	106,9
-Import	100,0	105,9	116,4	108,0	106,2

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A3. (1.3) Bruttonasjonalprodukt etter inntektskomponenter. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttonasjonalprodukt	452512	500200	513718	561480	582924
Næringsvirksomhet	390704	432235	438347	475851	490990
Offentlig forvaltningsvirksomhet ...	61808	67965	75371	85629	91935
- Kapitalslit	62513	66512	72561	83301	93121
Næringsvirksomhet	59174	62770	68302	78456	87762
Offentlig forvaltningsvirksomhet ...	3338	3742	4259	4845	5359
= Nettonasjonalprodukt	390000	433688	441157	478179	489803
Næringsvirksomhet	331530	369466	370046	397394	403228
Offentlig forvaltningsvirksomhet ...	58470	64222	71111	80784	86576
- Indirekte skatter	78200	91037	99922	107493	107003
Næringsvirksomhet	78200	90988	99864	107430	106931
Offentlig forvaltningsvirksomhet ...	-	49	58	63	72
+ Subsidier	25709	26936	29569	31515	33769
Næringsvirksomhet	25709	26936	29569	31515	33769
Offentlig forvaltningsvirksomhet
= Faktorinntekt	337508	369587	370804	402201	416569
Næringsvirksomhet	279038	305414	299750	321479	330065
Offentlig forvaltningsvirksomhet ...	58470	64173	71054	80722	86504
- Lønnskostnader	216350	239667	271412	306327	323855
Lønn	185205	205409	232416	261747	275072
Næringsvirksomhet	135781	151016	172239	193623	203016
Offentlig forvaltningsvirksomhet .	49425	54393	60177	68124	72056
Arbeidsgiveravgift til folketrygden mv.	31144	34258	38996	44580	48783
Næringsvirksomhet	22099	24478	28120	31982	34335
Offentlig forvaltningsvirksomhet .	9045	9780	10876	12598	14448
= Driftsresultat	121159	129920	99392	95874	92714
Næringsvirksomhet	121159	129920	99392	95874	92714
Offentlig forvaltningsvirksomhet

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A4. (1.4) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttonasjonalprodukt	452512	500200	513718	561480	582924
Næringsvirksomhet	359858	391297	392806	431687	449360
Primærnæringer	15042	15150	16021	17695	17602
Jordbruk	9380	9009	9081	9789	9472
Skogbruk	2459	2443	2776	3172	3662
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	3203	3698	4164	4734	4468
Oljevirkosomhet	85870	92694	56629	57746	50416
Råolje og naturgass	83387	89706	50966	51759	45055
Rørtransport	2483	2987	5663	5987	5361
Industri og bergverksdrift	65915	71431	77216	86229	90567
Bergverksdrift	1391	1303	1565	1639	1554
Industri	64524	70127	75651	84590	89013
Skjermet industri	15987	18224	20719	23595	24791
Utekonkurrerende industri	15818	14737	13821	16417	21796
Hjemmekonkurrerende industri	32719	37166	41111	44578	42426
Elektrisitetsforsyning	16127	17797	19077	20892	23235
Bygge- og anleggsvirkosomhet	20591	23221	27832	34334	36517
Varehandel	43668	47298	54694	58893	61155
Utenriks sjøfart og oljeboring	14870	13753	11617	8547	11269
Utenriks sjøfart	11108	9904	8898	6250	9291
Oljeboring	3762	3849	2719	2297	1978
Samferdsel	23486	25084	28971	32188	35763
Boligtjenester	16656	18105	19711	21796	24885
Finansiell tjenesteyting	15105	16625	22792	27876	27920
Annen næringsvirksomhet	42527	50139	58247	65492	70033
Hotell- og restaurantdrift	5777	6599	7871	9225	9341
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet	17557	21652	25054	28332	30733
Tjenesteyting ellers	19194	21888	25322	27935	29960
Offentlig forvaltningsvirksomhet	61808	67965	75371	85629	91935
Statlig forvaltningsvirksomhet	19694	21139	23329	26007	27685
Kommunal forvaltningsvirksomhet	42114	46826	52042	59622	64250
Korrekksjonsposter	30846	40939	45541	44164	41629
Påløpt merverdi- og investeringsavgift	40441	47095	53982	58579	59335
Avgiftskorrekksjoner	5847	9274	11839	9912	6922
Frie banktjenester	-15443	-15431	-20280	-24328	-24628
Memo:					
Fastlands-Norge	351773	393754	445472	495187	521240
Skjermede næringer	296182	334406	382035	424648	447334
Utekonkurrerende næringer	17210	16040	15386	18056	23350
Hjemmekonkurrerende næringer	38381	43307	48051	52484	50557

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A5. (1.5) Bruttonasjonalprodukt etter næring.
Volumindekser. 1984=100

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttonasjonalprodukt	100,0	105,3	109,7	111,9	112,0
Næringsvirksomhet	100,0	104,3	108,9	112,6	113,8
Primærnæringer	100,0	91,0	85,6	89,6	89,1
Jordbruk	100,0	87,9	77,6	81,6	77,5
Skogbruk	100,0	92,0	96,9	99,9	106,9
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	100,0	99,0	100,5	105,0	108,6
Oljevirkosomhet	100,0	104,1	112,8	127,7	141,3
Råolje og naturgass	100,0	103,8	110,4	125,0	138,9
Rørtransport	100,0	100,3	100,3	100,3	100,3
Industri og bergverksdrift	100,0	103,4	103,8	105,7	102,4
Bergverksdrift	100,0	92,9	111,5	111,7	97,6
Industri	100,0	103,7	103,6	105,6	102,4
Skjermet industri	100,0	103,9	104,2	102,2	101,0
Utekonkurrerende industri	100,0	96,0	91,3	105,2	109,1
Hjemmekonkurrerende industri	100,0	107,3	109,3	108,6	101,6
Elektrisitetsforsyning	100,0	97,1	90,0	95,9	101,1
Bygge- og anleggsvirkosomhet	100,0	105,5	115,8	120,1	119,8
Varehandel	100,0	108,5	114,9	112,6	107,5
Utenriks sjøfart og oljeboring	100,0	97,6	95,1	75,2	70,6
Utenriks sjøfart	100,0	98,3	102,6	81,0	84,1
Oljeboring	100,0	95,6	73,1	57,9	38,7
Samferdsel	100,0	104,8	114,2	118,1	125,4
Boligtjenester	100,0	103,1	106,5	111,8	116,3
Finansiell tjenesteyting	100,0	107,0	112,0	119,5	124,5
Annen næringsvirksomhet	100,0	110,3	116,9	119,8	118,2
Hotell- og restaurantdrift	100,0	108,6	116,8	120,9	112,7
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet	100,0	114,4	119,3	124,3	123,5
Tjenesteyting ellers	100,0	107,0	114,8	115,3	115,1
Offentlig forvaltningsvirksomhet	100,0	103,2	105,0	107,9	110,2
Statlig forvaltningsvirksomhet	100,0	100,5	102,0	104,9	105,5
Kommunal forvaltningsvirksomhet	100,0	104,4	106,3	109,3	112,4
Korrekksjonsposter	100,0	120,8	127,6	112,9	98,7
Påløpt merverdi- og investeringsavgift	100,0	110,2	118,5	118,0	112,7
Avgiftskorrekksjoner	100,0	153,6	164,5	122,4	85,8
Frie banktjenester	100,0	106,2	115,5	119,8	119,6
Memo:					
Fastlands-Norge	100,0	105,9	109,5	110,8	109,7
Skjermede næringer	100,0	106,5	110,7	111,6	110,8
Utekonkurrerende næringer	100,0	95,8	92,9	105,6	108,0
Hjemmekonkurrerende næringer	100,0	105,6	107,8	107,8	102,7

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A6. (1.6) Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Mill.kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttonasjonalprodukt	452512	500200	513718	561480	582924
- Renter, aksjeutbytte mv. til utlandet, netto	13142	9506	9092	9547	13552
= Bruttonasjonalinntekt	439370	490694	504626	551933	569372
- Kapitalslit	62513	66512	72561	83301	93121
= Nasjonalinntekt	376857	424183	432065	468632	476251
- Stønader til utlandet, netto	4156	4774	5971	6588	6399
= Disponibel inntekt for Norge	372701	419409	426094	462044	469852
- Konsum	295020	338093	380489	414099	430939
= Sparing for Norge	77681	81316	45605	47945	38913
Nettorealinvestering	53755	54633	79049	75284	62992
Nettofinansinvestering	23927	26683	-33444	-27339	-24079

Memo:

Disponibel realinntekt

for Norge i 1984-kr	372701	393073	372135	369931	359214
Reell sparing for Norge i 1984-kr	77681	76210	39830	38387	29750

Tabell A14. (1.14) Hovedstørrelser pr. innbygger. Kroner pr. innbygger

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttonasjonalprodukt	109302	120443	123282	134101	138495
Bruttonasjonalinntekt	106128	118154	121101	131821	135275
Nasjonalinntekt	91028	102139	103687	111925	113151
Disponibel inntekt for Norge	90024	100989	102254	110352	111630
Privat konsum	50947	59099	66933	71186	73320

Memo:

Middelfolkemengde, 1000 personer	4140	4153	4167	4187	4209
--	------	------	------	------	------

6*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A12. (1.12) Utenriksregnskap. Sammendrag. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Driftsregnskap					
Varer og tjenester					
Eksport	214078	235563	194664	200223	213883
Varer	156822	173254	136000	145182	152305
Tjenester	57256	62309	58663	55041	61578
Import	172852	194602	213044	211426	218013
Varer	116542	133927	153072	151010	154600
Tjenester	56311	60675	59971	60416	63413
Eksportoverskudd	41225	40961	-18380	-11202	-4129
Renter og stønader					
Fra utlandet	14859	19642	21756	22408	23540
Renter	12206	16784	18729	18730	19413
Aksjeutbytte mv.	1303	1443	1719	2163	2339
Stønader	1350	1415	1307	1515	1787
Til utlandet	32157	33922	36819	38544	43490
Renter	20663	21056	22863	24452	29908
Aksjeutbytte mv.	5988	6677	6677	5988	5396
Stønader	5506	6189	7278	8103	8186
Rente- og stønadsoverskudd	-17297	-14280	-15063	-16136	-19950
Overskudd på driftsregnskapet	23929	26682	-33443	-27338	-24079
Netto endringer i fordringer og gjeld ikke forårsaket av transaksjoner mv. ...	-10561	7073	3721	14390	-2860
Tildelte spesielle trekkrettigheter i IMF	-	-	-	-	-
Netto omvurderinger av fordringer og gjeld pga. valutakursendringer	-11545	5480	1805	14963	-2333
Norges Banks fordringer på utlandet	9241	-9035	7604	-2471	380
Andre bankinnskudd og kortsiktig lånegjeld	-3380	2925	463	6361	-1277
Langsiktig lånegjeld	-17406	15749	-7759	16743	-1803
Lån til utlandet	-4158	1498	-5669	367
Fordringer og gjeld ellers
Andre omvurderinger	984	1593	1917	-573	-527
Nedgang i Norges nettogjeld	13368	33755	-29721	-12949	-26940
Kapitalregnskap					
Netto inngang, langsiktige kapitaltransaksjoner	18	-12500	22434	3598	34224
Netto inngang, kjente kortsiktige kapitaltransaksjoner	-20806	-3881	23202	32212	1942
Netto inngang, andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske feil	-3141	-10300	-12193	-8472	-12087
Netto kapitaltransaksjoner i alt	-23929	-26682	33443	27338	24079
Netto endringer i fordringer og gjeld forårsaket av valutakursendringer mv. ...	10561	-7073	-3721	-14390	2860
Oppgang i Norges nettogjeld	-13368	-33755	29722	12949	26940

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

 Tabell A15. (4.1) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse.
 Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
A. Vekstrater. Prosentvis volumendring fra året før					
Bruttonasjonalprodukt	5,7	5,3	4,2	2,0	0,1
Innenlandsk bruk av varer og tjenester .	6,1	4,7	8,0	-1,4	-2,4
Konsum	2,6	8,0	4,7	0,3	-1,7
Privat konsum	2,7	9,9	5,6	-1,0	-2,5
Spesifisert innenlandsk konsum ...	3,2	9,9	5,2	-1,2	-2,8
Konsum i utlandet, netto	-7,1	10,5	16,2	3,6	5,2
Offentlig konsum	2,4	3,3	2,2	4,0	0,5
Statlig konsum	0,9	1,3	1,8	5,4	0,1
Kommunalt konsum	3,5	4,5	2,5	3,1	0,7
Bruttoinvestering	15,4	-3,7	17,5	-5,8	-4,4
Bruttoinvestering i fast kapital ...	10,9	-13,9	23,9	-2,1	0,7
Næringsvirksomhet	12,3	-15,2	25,2	-3,6	-0,3
Oljevirksomhet	49,8	-42,9	62,4	-18,5	-3,6
Annen næringsvirksomhet	1,1	-1,6	14,5	2,1	0,7
Offentlig forvaltningsvirksomhet .	2,4	-3,6	15,0	10,0	7,3
Statlig forvaltningsvirksomhet .	9,0	1,3	2,2	6,0	13,5
Kommunal forvaltningsvirksomhet	-1,2	-6,5	23,3	12,2	4,2
Lagerendring
Oljeplattformer under arbeid
Annen lagerendring
Eksport	8,2	6,9	1,6	1,2	5,4
Råolje og naturgass	14,4	4,5	6,1	13,6	10,8
Eksport ellers	5,6	8,2	-1,0	-3,5	3,4
-Import	9,5	5,9	9,9	-7,3	-1,7
B. Prosentvis prisendring fra året før					
Bruttonasjonalprodukt	6,4	5,0	-1,4	7,2	3,7
Innenlandsk bruk av varer og tjenester .	4,7	6,6	7,3	9,2	5,0
Konsum	6,0	6,1	7,5	8,5	5,8
Privat konsum	6,4	5,9	7,6	7,9	6,2
Spesifisert innenlandsk konsum ...	6,2	5,7	7,7	8,1	6,3
Konsum i utlandet, netto	9,8	9,9	4,1	4,2	3,1
Offentlig konsum	5,0	6,7	7,2	9,9	4,9
Statlig konsum	4,0	6,7	6,3	8,3	5,2
Kommunalt konsum	5,6	6,7	7,9	10,8	4,8
Bruttoinvestering	1,6	8,2	6,5	11,1	3,0
Bruttoinvestering i fast kapital ...	2,4	8,8	6,7	10,4	6,9
Næringsvirksomhet	2,5	9,0	6,6	10,4	7,2
Oljevirksomhet	3,2	6,6	5,8	8,3	7,1
Annen næringsvirksomhet	1,0	9,7	7,2	11,0	7,2
Offentlig forvaltningsvirksomhet .	1,2	7,2	7,7	10,9	5,1
Statlig forvaltningsvirksomhet .	2,1	7,4	7,7	11,0	4,7
Kommunal forvaltningsvirksomhet	0,7	7,1	7,7	10,9	5,3
Lagerendring
Oljeplattformer under arbeid
Annen lagerendring
Eksport	7,6	3,0	-18,6	1,7	1,3
Råolje og naturgass	7,3	4,3	-41,4	-11,1	-18,4
Eksport ellers	7,1	2,3	-4,8	7,3	9,1
-Import	3,8	6,3	-0,4	7,0	4,9

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A16. (4.2) Bruttonasjonalprodukt etter næring.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
A. Vekstrater. Prosentvis volumendring fra året før					
Bruttonasjonalprodukt	5,7	5,3	4,2	2,0	0,1
Næringsvirksomhet	6,6	4,3	4,4	3,4	1,0
Primærnæringer	8,4	-9,0	-5,9	4,7	-0,6
Jordbruk	11,3	-12,1	-11,8	5,2	-5,0
Skogbruk	7,4	-8,0	5,3	3,1	7,0
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	2,7	-1,0	1,5	4,5	3,4
Oljevirkosomhet	15,3	4,1	8,4	13,2	10,7
Råolje og naturgass	15,6	3,8	6,4	13,3	11,1
Rørtransport	6,9	14,5	69,2	12,6	7,0
Industri og bergverksdrift	5,5	3,4	0,3	1,9	-3,2
Bergverksdrift	-1,7	-7,1	20,0	0,2	-12,6
Industri	5,7	3,7	0,0	1,9	-3,0
Skjermet industri	1,0	3,9	0,4	-2,0	-1,2
Utekonkurrerende industri	12,5	-4,0	-4,9	15,3	3,7
Hjemmekonkurrerende industri	3,8	7,3	1,9	-0,6	-6,4
Elektrisitetsforsyning	3,5	-2,9	-7,3	6,5	5,4
Bygge- og anleggsvirkosomhet	0,3	5,5	9,8	3,7	-0,2
Varehandel	5,2	8,5	5,9	-2,0	-4,6
Utenriks sjøfart og oljeboring	7,0	-2,4	-2,6	-21,0	-6,2
Utenriks sjøfart	6,5	-1,7	4,3	-21,0	3,8
Oljeboring	10,4	-4,4	-23,5	-20,8	-33,2
Samferdsel	3,6	4,8	9,0	3,4	6,2
Boligtjenester	2,6	3,1	3,2	5,0	4,0
Finansiell tjenesteyting	-0,1	7,0	4,7	6,7	4,1
Annen næringsvirksomhet	3,3	10,3	6,0	2,4	-1,3
Hotell- og restaurantdrift	0,7	8,6	7,5	3,5	-6,8
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet	9,3	14,4	4,3	4,2	-0,7
Tjenesteyting ellers	-0,7	7,0	7,3	0,4	-0,1
Offentlig forvaltningsvirksomhet	2,8	3,2	1,7	2,8	2,1
Statlig forvaltningsvirksomhet	0,4	0,5	1,5	2,9	0,6
Kommunal forvaltningsvirksomhet	4,0	4,4	1,8	2,8	2,8
Korreksjonsposter	2,9	20,8	5,7	-11,5	-12,6
Påløpt merverdi- og investeringsavgift	5,4	10,2	7,6	-0,5	-4,5
Avgiftskorreksjoner	3,5	53,6	7,1	-25,6	-29,9
Frie banktjenester	6,4	6,2	8,8	3,7	-0,1
Memo:					
Fastlands-Norge	3,8	5,9	3,4	1,2	-1,0
Skjermede næringer	3,2	6,5	3,9	0,8	-0,7
Utekonkurrerende næringer	11,3	-4,2	-3,0	13,7	2,2
Hjemmekonkurrerende næringer	3,9	5,6	2,0	0,0	-4,7

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A16 (forts.). (4.2) Bruttonasjonalprodukt etter næring.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
B. Prosentvis prisendring fra året før					
Bruttonasjonalprodukt	6,4	5,0	-1,4	7,2	3,7
Næringsvirksomhet	5,9	4,2	-3,9	6,3	3,1
Primærnæringer	5,6	10,7	12,4	5,5	0,1
Jordbruk	6,0	9,2	14,2	2,5	1,9
Skogbruk	11,9	7,9	7,9	10,8	7,9
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	-0,6	16,6	11,0	8,8	-8,8
Oljevirkosomhet	7,4	3,7	-43,6	-9,9	-21,1
Råolje og naturgass	7,9	3,7	-46,6	-10,3	-21,6
Rørtransport	-7,3	5,1	12,0	-6,1	-16,3
Industri og bergverksdrift	7,5	4,8	7,7	9,6	8,5
Bergverksdrift	2,8	0,8	0,0	4,6	8,5
Industri	7,6	4,8	7,9	9,7	8,5
Skjermet industri	12,1	9,7	13,3	16,2	6,4
Utekonkurrerende industri	20,6	-3,0	-1,3	3,1	28,0
Hjemmekonkurrerende industri	1,9	5,9	8,6	9,1	1,7
Elektrisitetsforsyning	12,1	13,6	15,6	2,8	5,5
Bygge- og anleggsvirkosomhet	2,8	6,9	9,2	19,0	6,6
Varehandel	2,9	-0,2	9,2	9,9	8,8
Utenriks sjøfart og oljeboring	3,0	-5,3	-13,3	-6,9	40,5
Utenriks sjøfart	8,4	-9,3	-13,9	-11,1	43,2
Oljeboring	-12,0	7,0	-7,7	6,7	28,9
Samferdsel	4,3	1,9	6,0	7,4	4,6
Boligtjenester	8,3	5,4	5,5	5,3	9,8
Finansiell tjenesteyting	-5,1	2,9	30,9	14,6	-3,8
Annen næringsvirksomhet	8,4	6,9	9,6	9,8	8,3
Hotell- og restaurantdrift	11,4	5,2	10,9	13,3	8,6
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet	9,3	7,8	10,9	8,5	9,2
Tjenesteyting ellers	6,7	6,6	7,9	9,9	7,4
Offentlig forvaltningsvirksomhet	5,8	6,6	9,0	10,5	5,1
Statlig forvaltningsvirksomhet	5,5	6,9	8,7	8,3	5,8
Kommunal forvaltningsvirksomhet	5,9	6,5	9,1	11,5	4,8
Korreksjonsposter	13,3	9,9	5,2	9,6	7,8
Påløpt merverdi- og investeringsavgift	3,4	5,7	6,5	9,1	6,1
Avgiftskorreksjoner	6,7	3,2	19,2	12,5	-0,4
Frie banktjenester	-9,1	-5,9	20,8	15,6	1,4
Memo:					
Fastlands-Norge	6,2	5,7	9,4	9,9	6,3
Skjermede næringer	6,2	6,0	9,9	10,3	6,1
Utekonkurrerende næringer	18,7	-2,7	-1,1	3,2	26,5
Hjemmekonkurrerende næringer	2,3	6,8	8,7	9,2	1,1

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A17. (4.3) Privat konsum.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
A. Vekstrater. Prosentvis volumendring fra året før					
Privat konsum	2,7	9,9	5,6	-1,0	-2,5
Spesifisert innenlandsk konsum	3,2	9,9	5,2	-1,2	-2,8
Matvarer	0,9	4,7	1,3	1,1	-2,9
Drikkevarer og tobakk	3,6	9,3	4,2	3,1	0,9
Klær og skotøy	4,1	12,5	2,8	-4,6	-3,9
Bolig, lys og brensel	3,4	5,5	4,7	3,7	1,8
Møbler og husholdningsartikler	4,2	10,4	5,8	-2,9	-7,3
Helsepleie	-1,2	1,0	2,6	2,6	8,8
Transport, post- og teletjenester	3,0	24,4	6,7	-13,9	-13,5
Fritidssysler og utdanning	5,3	9,3	11,5	1,1	1,3
Andre varer og tjenester	6,1	8,1	8,6	5,7	-0,6
Korreksjonsposter	-7,1	10,5	16,2	3,6	5,2
Nordmenns konsum i utlandet	-3,4	11,8	13,6	1,8	5,0
Utlendingers konsum i Norge	3,6	13,4	10,3	-0,5	4,7
Memo:					
Varer	2,9	11,9	4,6	-3,8	-5,5
Varige konsumgoder	4,4	30,4	6,5	-18,3	-20,2
Halv-varige konsumgoder	4,4	13,2	6,1	-3,8	-3,3
Ikke-varige konsumgoder	1,8	6,1	3,4	1,7	-1,6
Tjenester	3,9	5,6	6,6	4,7	2,7
Tjenester av boliger	3,7	4,9	4,8	4,9	4,2
Andre tjenester	4,0	6,0	7,5	4,5	1,9
B. Prosentvis prisendring fra året før					
Privat konsum	6,4	5,9	7,6	7,9	6,2
Spesifisert innenlandsk konsum	6,2	5,7	7,7	8,1	6,3
Matvarer	7,0	6,6	9,0	7,3	6,1
Drikkevarer og tobakk	5,3	4,2	9,0	10,3	6,8
Klær og skotøy	5,7	7,3	8,8	8,8	5,8
Bolig, lys og brensel	8,2	5,8	5,2	7,0	8,5
Møbler og husholdningsartikler	4,9	4,6	7,2	8,4	5,7
Helsepleie	6,2	7,2	7,9	6,5	3,6
Transport, post- og teletjenester	5,8	4,5	6,9	10,6	6,0
Fritidssysler og utdanning	4,5	5,2	6,0	7,3	4,9
Andre varer og tjenester	5,0	6,7	11,4	7,0	6,1
Korreksjonsposter	9,8	9,9	4,1	4,2	3,1
Nordmenns konsum i utlandet	8,9	7,9	6,1	6,2	4,6
Utlendingers konsum i Norge	6,0	5,4	8,7	8,9	6,6
Memo:					
Varer	6,3	5,8	7,7	8,5	6,2
Varige konsumgoder	6,0	5,8	10,9	11,5	5,9
Halv-varige konsumgoder	5,0	6,1	7,3	8,5	5,3
Ikke-varige konsumgoder	7,1	5,6	6,6	7,6	6,6
Tjenester	5,8	5,6	7,9	7,2	6,5
Tjenester av boliger	7,2	5,6	6,1	7,7	8,2
Andre tjenester	5,0	5,7	8,9	7,0	5,6

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A18. (4.4) Offentlig konsum etter formål.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
A. Vekstrater. Prosentvis volumendring fra året før					
Offentlig konsum	2,4	3,3	2,2	4,0	0,5
Alminnelig offentlig tjenesteyting	3,7	5,3	3,8	5,6	7,7
Forsvar	1,1	4,2	-0,4	7,8	-5,3
Politi, rettsvesen mv.	2,3	2,8	5,5	9,2	-0,2
Undervisning	2,3	3,8	1,0	2,6	0,8
Grunnskoler og førskoler	1,0	3,5	-2,4	2,9	0,0
Videregående skoler	4,6	6,4	1,2	1,0	-1,2
Universiteter og høyskoler	2,2	1,7	10,5	2,3	5,1
Undervisning ellers	4,7	1,2	6,4	7,3	4,5
Helsestell	3,5	2,8	3,9	3,1	-0,1
Helseinstitusjoner	2,7	2,5	2,9	2,7	-5,7
Helsetjenester utenfor institusjoner .	6,1	5,9	10,2	5,2	12,2
Helsestell ellers	19,5	0,5	8,1	5,4	100,2
Sosial trygd og velferd	0,6	6,7	5,3	6,9	5,4
Sosial trygd	-13,8	5,1	1,1	-1,0	4,7
Velferdstjenester	4,3	6,9	5,6	4,9	0,8
Sosial trygd og velferd ellers	5,2	8,2	10,4	31,0	30,9
Boliger og nærmiljø
Kultur, fritid og religion	3,4	2,9	1,5	1,7	1,5
Energi
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	6,7	-1,3	3,9	-0,3	3,8
Bergverksdrift, industri og bygge- og anleggsvirksomhet	-35,9	-0,9	5,6	5,5	-10,7
Samferdsel	2,7	-0,7	-1,0	-0,9	-1,8
Veitransport	3,3	-0,4	-1,2	-0,3	-1,8
Sjøtransport	-2,9	-1,5	0,0	-4,5	-2,5
Annen transport og kommunikasjoner ...	-5,4	-6,3	2,8	-11,5	-2,3
Andre næringsøkonomiske formål	11,2	1,9	-9,8	-3,5	-2,9
Andre formål	62,8	-15,3	39,1	9,4	16,9
Statlig konsum	0,9	1,3	1,8	5,4	0,1
Sivilt	0,8	-0,6	3,4	3,8	3,8
Militært	1,1	4,2	-0,5	7,8	-5,3
Kommunalt konsum	3,5	4,5	2,5	3,1	0,7
Sivilt	3,5	4,5	2,5	3,1	0,7
Militært	-	1,7	8,8	-2,7	-16,9

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A18 (forts.). (4.4) Offentlig konsum etter formål.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
B. Prosentvis prisendring fra året før					
Offentlig konsum	5,0	6,7	7,2	9,9	4,9
Alminnelig offentlig tjenesteyting	5,5	5,9	6,3	9,2	4,8
Forsvar	2,3	6,5	6,7	7,4	4,9
Politi, rettsvesen mv.	5,5	6,2	6,1	8,6	5,1
Undervisning	5,1	6,4	7,4	8,8	6,6
Grunnskoler og førskoler	5,2	6,2	7,9	9,0	6,7
Videregående skoler	5,2	6,3	7,8	8,9	6,7
Universiteter og høyskoler	4,7	7,3	5,4	8,0	6,2
Undervisning ellers	5,3	5,9	7,3	9,3	5,8
Helsestell	6,2	7,5	8,0	11,8	3,6
Helseinstitusjoner	6,3	7,5	8,0	11,9	3,6
Helsetjenester utenfor institusjoner .	6,3	7,6	8,1	11,9	3,5
Helsestell ellers	5,3	5,8	6,6	10,1	4,7
Sosial trygd og velferd	5,9	6,4	7,9	11,9	5,0
Sosial trygd	5,6	6,5	6,0	8,7	5,2
Velferdstjenester	6,0	6,6	8,5	13,0	5,0
Sosial trygd og velferd ellers	5,5	5,4	6,7	9,6	4,8
Boliger og nærmiljø
Kultur, fritid og religion	5,2	6,9	7,6	10,5	4,2
Energi
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	5,4	6,6	5,9	8,6	5,3
Bergverksdrift, industri og bygge- og anleggsvirksomhet	7,9	7,1	7,8	9,3	5,0
Samferdsel	4,5	6,8	6,3	10,9	4,6
Veitransport	4,4	6,8	6,6	11,0	4,8
Sjøtransport	6,2	7,1	4,8	10,6	3,4
Annen transport og kommunikasjoner ...	5,5	8,8	0,8	10,6	1,8
Andre næringsøkonomiske formål	6,2	6,7	7,2	9,1	5,1
Andre formål	5,5	6,1	5,9	9,8	4,7
Statlig konsum	4,0	6,7	6,3	8,3	5,2
Sivilt	5,1	6,9	6,0	9,0	5,3
Militært	2,3	6,5	6,7	7,4	4,9
Kommunalt konsum	5,6	6,7	7,9	10,8	4,8
Sivilt	5,6	6,7	7,9	10,8	4,8
Militært	5,4	5,4	6,5	10,2	4,6

13*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19. (4.5) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
A. Vekstrater. Prosentvis volumendring fra året før					
Bruttoinvestering i fast kapital	10,9	-13,9	23,9	-2,1	0,7
Beboelseshus	-1,1	2,7	12,2	3,7	-5,6
Driftsbygg	1,2	12,4	22,1	2,3	2,4
Aktiverede utgifter til oljeboring og oljeleting, olje- og gassrørledning ...	-3,4	-37,1	-12,1	-21,4	-10,9
Andre anlegg	0,9	-5,5	3,8	16,2	-0,4
Skip og båter
Fly	75,0	-49,1	189,1	-88,0	-48,6
Biler mv.	0,0	19,3	31,7	-18,6	-40,9
Rullende materiell	11,9	-22,1	-24,7	24,7	-41,9
Oljeborerigger og -skip, olje-utvinningsplattformer mv.	104,2	-51,2	194,1	-19,4	-7,2
Maskiner, redskap, inventar ellers ...	33,8	13,1	8,3	-2,0	-7,3
Endring i husdyrbestand, livdyr
Næringsvirksomhet	12,3	-15,2	25,2	-3,6	-0,3
Primærnæringer	0,1	6,9	11,1	-3,0	-16,2
Jordbruk	-6,0	6,3	-6,4	-20,4	-4,0
Skogbruk	2,7	-0,7	11,7	6,0	6,5
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	27,6	12,1	70,3	28,7	-35,7
Oljevirkosomhet	49,8	-42,9	62,4	-18,5	-3,6
Råolje og naturgass	86,8	-33,9	70,9	-19,3	-2,6
Rørtransport	-20,3	-81,4	-66,4	40,9	-46,9
Industri og bergverksdrift	22,3	21,5	26,1	10,3	-11,1
Bergverksdrift	6,8	9,4	4,8	-29,4	24,6
Industri	23,0	22,0	26,8	11,4	-11,7
Skjermet industri	19,4	3,1	6,4	10,9	3,1
Utekonkurrerende industri	33,0	50,8	53,4	24,2	-17,3
Hjemmekonkurrerende industri	19,8	17,0	17,9	-1,4	-13,2
Elektrisitetforsyning	-1,8	-6,2	2,3	-1,6	-3,3
Bygge- og anleggsvirkosomhet	-8,9	51,0	8,6	1,4	1,7
Varehandel	4,6	18,8	18,0	-9,8	-32,4
Utenriks sjøfart og oljeboring
Utenriks sjøfart
Oljeboring
Samferdsel	15,6	-3,1	29,1	-24,9	-19,5
Boligtjenester	-1,4	4,1	9,6	4,0	-4,9
Finansiell tjenesteyting	26,2	18,1	-2,2	18,4	9,2
Annen næringsvirksomhet	21,4	26,5	38,3	2,1	-12,4
Hotell- og restaurantdrift	11,2	15,2	2,3	-10,0	-26,5
Utleie av forretningsbygg	30,7	28,6	57,7	4,3	-14,6
Vannforsyning	-6,1	-16,2	21,0	-1,1	-1,2
Tjenesteyting ellers	16,1	37,2	2,0	-3,8	-5,9
Offentlig forvaltningsvirksomhet	2,4	-3,6	15,0	10,0	7,3
Statlig forvaltningsvirksomhet	9,0	1,3	2,2	6,0	13,5
Kommunal forvaltningsvirksomhet	-1,2	-6,5	23,3	12,2	4,2
Memo:					
Fastlands-Norge	6,8	7,5	16,9	1,0	-7,5
Skjermede næringer	5,0	5,3	14,3	-0,9	-5,6
Utekonkurrerende næringer	29,2	45,7	48,9	20,7	-15,7
Hjemmekonkurrerende næringer	19,8	14,7	27,3	6,5	-18,7

14*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19 (forts.). (4.5) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
B. Prosentvis prisendring fra året før					
Bruttoinvestering i fast kapital	2,4	8,8	6,7	10,4	6,9
Beboelseshus	4,7	4,2	8,0	12,1	5,9
Driftsbygg	3,8	5,9	8,4	12,2	6,6
Aktiverede utgifter til oljeboring og oljeleting, olje- og gassrørledning ...	9,5	6,3	4,2	6,8	11,1
Andre anlegg	5,4	7,5	7,0	12,3	5,1
Skip og båter
Fly	6,5	17,6	2,3	7,1	10,6
Biler mv.	4,5	11,0	7,7	12,5	5,9
Rullende materiell	5,5	3,4	7,3	6,5	4,1
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	0,5	7,5	5,6	8,6	6,2
Maskiner, redskap, inventar ellers ...	-8,6	5,3	6,8	8,9	3,0
Endring i husdyrbestand, livdyr
Næringsvirksomhet	2,5	9,0	6,6	10,4	7,2
Primærnæringer	3,2	7,1	6,5	10,7	3,1
Jordbruk	4,0	6,8	7,9	12,6	4,1
Skogbruk	4,6	7,2	6,6	12,0	4,1
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	-0,1	7,9	3,5	8,2	0,9
Oljevirkosomhet	3,2	6,6	5,8	8,3	7,1
Råolje og naturgass	-0,2	6,4	6,0	8,3	7,1
Rørtransport	12,2	9,6	3,9	6,3	8,5
Industri og bergverksdrift	-8,4	5,5	6,8	11,4	5,0
Bergverksdrift	-9,2	6,5	6,4	11,3	4,9
Industri	-8,3	5,4	6,8	11,4	5,0
Skjermet industri	-7,9	5,4	6,8	11,4	5,3
Utekonkurrerende industri	-8,4	5,6	6,9	11,5	4,9
Hjemmekonkurrerende industri	-8,6	5,3	6,8	11,3	5,0
Elektrisitetforsyning	4,5	4,8	7,0	10,9	5,6
Bygge- og anleggsvirkosomhet	-6,3	5,8	8,0	11,2	5,2
Varehandel	-4,5	9,4	7,6	11,0	3,9
Utenriks sjøfart og oljeboring
Utenriks sjøfart
Oljeboring	0,7	9,3	3,7	9,7	-8,1
Samferdsel	1,0	8,3	7,9	10,6	4,6
Boligtjenester	4,6	4,2	8,0	12,1	5,9
Finansiell tjenesteyting	-4,6	6,2	8,1	9,8	4,8
Annen næringsvirksomhet	0,0	6,5	8,0	11,4	5,8
Hotell- og restaurantdrift	-9,7	8,6	7,4	10,7	3,1
Utleie av forretningsbygg	3,9	6,2	8,4	12,3	6,9
Vannforsyning	6,0	6,9	5,8	13,1	5,0
Tjenesteyting ellers	-9,5	6,8	7,8	7,7	2,1
Offentlig forvaltningsvirksomhet	1,2	7,2	7,7	10,9	5,1
Statlig forvaltningsvirksomhet	2,1	7,4	7,7	11,0	4,7
Kommunal forvaltningsvirksomhet	0,7	7,1	7,7	10,9	5,3
Memo:					
Fastlands-Norge	0,1	6,1	7,6	11,2	5,2
Skjermede næringer	1,0	6,2	7,9	11,3	5,3
Utekonkurrerende næringer	-8,5	5,7	6,8	11,5	4,9
Hjemmekonkurrerende næringer	-6,2	5,9	6,1	10,4	4,0

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A20. (4.6) Eksport av varer og tjenester.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
A. Vekstrater. Prosentvis volumendring fra året før					
Eksport i alt	8,2	6,9	1,6	1,2	5,4
Varer	9,0	7,8	1,9	7,6	5,4
Råolje og naturgass fra Nordsjøen ..	14,4	4,5	6,1	13,6	10,8
Skip, nybygde	-55,8	7,5	-21,9	14,6	87,2
Skip, eldre	39,4	146,6	-3,8	-26,1	-73,7
Oljeplattformer og moduler, nybygde	-96,6	214,5	-39,2	-43,9	-42,5
Oljeplattformer, eldre	-62,8	-47,0	23,1	-13,5	63,6
Direkte eksport ved oljevirkosomhet .	350,4	-81,3	-30,9	-26,8	-26,6
Andre varer	4,2	4,3	-1,4	8,1	9,0
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5,0	13,5	33,8	21,2	19,0
Bergverksprodukter	3,3	-2,2	2,8	1,5	-3,1
Industriprodukter	5,6	4,8	-2,3	7,6	8,3
Nærings- og nytelsesmidler	-6,1	-1,3	-8,5	-2,9	0,6
Grafiske produkter	0,4	17,6	-2,1	4,4	16,2
Treforedlingsprodukter	11,6	5,5	-4,0	1,4	7,6
Kjemiske råvarer	11,0	-1,0	-8,0	11,5	8,1
Raffinerte oljeprodukter	-5,5	16,5	0,0	49,4	-2,3
Metaller	7,7	1,0	-4,3	7,5	12,0
Tekstil- og bekledningsvarer ...	-5,7	22,9	-3,4	-0,5	-6,5
Trevarer, møbler og innredninger	14,0	-19,0	-4,6	1,3	6,7
Kjemiske og mineralske produkter	1,8	14,8	26,3	5,7	8,0
Andre verkstedprodukter	12,9	9,0	-5,3	7,5	13,9
Elektrisk kraft	-36,0	-50,8	-62,3	46,6	154,2
Tjenester	6,1	4,3	0,6	-13,7	5,5
Bruttofrakter ved skipsfart	8,0	2,9	4,6	-21,1	7,9
Brutto inntekter ved oljeboring	-24,8	6,2	-59,9	-72,5	1,7
Direkte eksport ved annen oljevirkosomhet	6,5	33,7	9,1	-36,2	3,0
Eksport av rørtjenester	5,1	6,8	-14,2	10,5	-13,8
Utlendingers konsum i Norge	3,6	13,7	10,3	-0,5	4,7
Andre tjenester	6,8	1,3	-4,0	-4,8	5,9

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A20 (forts.). (4.6) Eksport av varer og tjenester.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
B. Prosentvis prisendring fra året før					
Eksport i alt	7,6	3,0	-18,6	1,7	1,3
Varer	8,0	2,5	-23,0	-0,8	-0,4
Råolje og naturgass fra Nordsjøen ..	7,3	4,3	-41,4	-11,1	-18,4
Skip, nybygde	12,0	6,2	6,7	9,5	7,0
Skip, eldre	-12,0	-16,7	5,8	15,2	32,1
Oljeplattformer og moduler, nybygde	51,6	-26,1	53,1	8,2	6,0
Oljeplattformer, eldre	-9,8	-10,0	5,4	10,5	-3,0
Direkte eksport ved oljevirksomhet .	1,7	6,4	5,5	8,1	7,8
Andre varer	10,6	3,7	-5,2	5,5	10,6
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	14,9	12,0	-15,0	15,1	5,0
Bergverksprodukter	5,4	7,4	-3,3	6,4	7,0
Industriprodukter	9,7	2,8	-4,4	5,2	11,2
Nærings- og nytelsesmidler	5,9	5,9	10,6	10,3	4,3
Grafiske produkter	6,3	2,2	6,2	10,0	17,9
Treforedlingsprodukter	7,8	5,5	2,3	7,6	8,8
Kjemiske råvarer	10,9	4,6	-1,8	4,6	11,2
Raffinerte oljeprodukter	4,8	4,3	-41,9	-5,3	-8,4
Metaller	21,5	-1,1	-9,6	2,0	27,1
Tekstil- og bekledningsvarer ...	11,1	3,2	9,2	4,9	3,8
Trevarer, møbler og innredninger	9,0	6,8	7,1	8,7	8,0
Kjemiske og mineralske produkter	10,2	3,6	-11,4	4,1	6,6
Andre verkstedprodukter	-0,6	3,1	8,2	9,1	6,0
Elektrisk kraft	22,1	123,3	-27,5	-19,0	-16,6
Tjenester	6,4	4,3	-6,4	8,7	6,0
Bruttofrakter ved skipsfart	8,7	3,1	-15,7	10,1	7,9
Brutto inntekter ved oljeboring	8,3	7,4	-4,2	6,3	21,0
Direkte eksport ved annen oljevirksomhet	-2,0	6,3	8,5	9,0	1,5
Eksport av rørtjenester	-6,1	5,3	11,2	-5,3	-15,0
Utlendingers konsum i Norge	6,0	5,4	8,7	8,9	6,6
Andre tjenester	6,1	6,7	7,9	9,5	5,7

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21. (4.7) Import av varer og tjenester.
Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
A. Vekstrater. Prosentvis volumendring fra året før					
Import i alt	9,5	5,9	9,9	-7,3	-1,7
Varer	10,8	8,8	13,3	-6,6	-3,3
Skip, nybygde og eldre	5,9	-25,0	-55,4	120,0	160,6
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-73,8	73,0	92,8	-41,2	-58,1
Direkte import ved oljevirkosomhet ..	-30,9	-65,7	102,2	-56,6	-36,9
Andre varer	14,8	12,1	13,7	-6,6	-7,2
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	-1,7	1,4	15,2	3,5	-4,2
Råolje	15,2	-26,7	37,9	1,2	-56,1
Bergverksprodukter	18,3	3,9	-2,6	-0,4	7,7
Industriprodukter	15,6	13,9	13,5	-7,1	-6,5
Nærings- og nytelsesmidler	4,7	14,8	14,8	1,9	8,0
Grafiske produkter	5,8	16,9	17,2	8,8	-4,3
Treforedlingsprodukter	7,9	6,1	4,2	0,7	5,8
Kjemiske råvarer	4,7	11,5	8,7	2,9	4,4
Raffinerte oljeprodukter	-6,1	-1,2	35,2	-17,9	10,2
Metaller	22,1	8,7	3,7	-8,0	13,0
Tekstil- og bekledningsvarer ...	7,1	14,9	11,9	-3,4	-12,9
Trevarer, møbler og innredninger	4,1	16,6	20,0	-1,0	-17,8
Kjemiske og mineralske produkter	8,6	14,0	11,5	0,7	-3,3
Andre verkstedprodukter	31,2	16,9	15,1	-8,2	-10,6
Transportmidler mv. uten tilsvarende norsk produksjon ...	5,2	17,1	13,8	-35,0	-21,3
Elektrisk kraft	45,6	487,3	-5,6	-38,3	-51,3
Tjenester	6,5	-0,1	2,3	-8,9	2,4
Brutto utgifter ved skipsfart	13,2	2,3	6,2	-22,2	7,0
Brutto utgifter ved oljeboring	11,4	-2,4	-53,0	-78,4	240,3
Direkte import ved annen oljevirkosomhet	10,3	-44,9	-47,1	57,2	-23,4
Nordmenns konsum i utlandet	-3,4	12,0	16,1	1,8	5,0
Andre tjenester	5,9	5,8	-4,0	-9,9	-3,3

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21 (forts.). (4.7) Import av varer og tjenester.

Årlige volum- og prisendringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
B. Prosentvis prisendring fra året før					
Import i alt	3,8	6,3	-0,4	7,0	4,9
Varer	2,6	5,6	0,9	5,6	5,9
Skip, nybygde og eldre	-8,9	1,0	1,4	12,2	29,6
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	20,9	4,4	4,3	7,7	4,8
Direkte import ved oljevirksomhet ..	14,1	6,1	6,7	8,2	5,3
Andre varer	3,2	5,8	0,6	5,4	3,9
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	11,2	-0,4	-0,1	-8,0	2,9
Råolje	4,3	6,5	-51,2	34,3	-24,7
Bergverksprodukter	4,9	4,2	-10,9	-5,4	5,4
Industriprodukter	2,8	6,0	2,3	5,9	4,2
Nærings- og nytelsesmidler	10,9	2,3	2,0	2,6	2,0
Grafiske produkter	6,3	2,4	4,7	6,4	3,5
Treforedlingsprodukter	11,2	7,6	4,8	8,9	3,2
Kjemiske råvarer	8,4	-2,8	-9,5	5,1	8,8
Raffinerte oljeprodukter	8,5	2,4	-43,5	-2,6	-16,1
Metaller	8,0	6,9	-3,5	-1,3	19,8
Tekstil- og bekledningsvarer ...	9,7	9,7	6,8	3,6	6,4
Trevarer, møbler og innredninger	8,6	6,6	7,6	9,3	4,5
Kjemiske og mineralske produkter	7,5	3,6	1,7	2,3	4,5
Andre verkstedprodukter	-5,0	7,8	7,1	9,6	0,6
Transportmidler mv. uten tilsvarende norsk produksjon ...	4,5	7,8	13,4	8,7	6,9
Elektrisk kraft	-26,6	20,8	-4,3	-35,0	6,2
Tjenester	6,8	7,9	-3,4	10,6	2,5
Brutto utgifter ved skipsfart	5,6	9,0	-16,3	16,8	-2,1
Brutto utgifter ved oljeboring	6,2	8,2	6,7	10,8	5,2
Direkte import ved annen oljevirksomhet	4,0	5,8	0,0	5,7	6,1
Nordmenns konsum i utlandet	8,9	7,9	6,1	6,2	4,6
Andre tjenester	6,0	6,5	8,4	10,1	5,9

Tabell A22. (4.8) Utførte timeverk etter næring. Lønnstakere.
Årlige endringer i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
Totalt	0,5	2,5	3,2	0,5	-0,8
Næringsvirksomhet	0,4	2,5	3,9	-0,1	-1,5
Primærnæringer	5,9	-3,4	0,5	-3,3	-1,5
Jordbruk	-0,2	-3,6	-1,3	-4,3	-0,9
Skogbruk	10,4	-6,3	-11,6	5,1	-9,9
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	12,8	-1,6	8,6	-5,2	1,4
Oljevirksomhet	19,4	13,4	4,2	1,6	1,6
Råolje og naturgass	20,0	14,6	3,5	2,0	2,0
Rørtransport	-0,6	-33,4	52,5	-15,0	-19,2
Industri og bergverksdrift	-1,2	0,6	1,1	-3,1	-5,8
Bergverksdrift	0,4	-3,3	-0,7	-10,2	-8,0
Industri	-1,2	0,7	1,2	-3,0	-5,7
Skjermet industri	-0,9	0,6	3,0	-1,4	-3,4
Utekonkurrerende industri	-0,2	-3,3	0,3	-3,6	-1,9
Hjemmekonkurrerende industri	-1,6	1,7	0,6	-3,5	-7,7
Elektrisitetsforsyning	0,6	1,1	3,4	0,5	0,4
Bygge- og anleggsvirksomhet	0,6	2,0	9,7	5,2	1,5
Varehandel	0,0	3,6	4,5	-1,5	-1,0
Utenriks sjøfart og oljeboring	-4,6	-9,5	-14,5	-28,2	2,1
Utenriks sjøfart	-4,6	-10,4	-14,5	-30,2	-1,0
Oljeboring	-5,2	-1,0	-13,8	-11,2	23,0
Samferdsel	-1,6	2,2	4,1	2,0	-1,1
Boligtjenester	-5,3	-5,2	1,5	-0,3	0,9
Finansiell tjenesteyting	4,5	6,1	7,5	6,1	1,1
Annen næringsvirksomhet	3,2	7,3	7,4	4,8	0,3
Hotell- og restaurantdrift	2,6	12,5	11,2	4,2	-3,2
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	11,8	15,4	8,5	8,0	3,6
Tjenesteyting ellers	-0,5	1,8	5,6	3,0	-0,4
Offentlig forvaltningsvirksomhet	0,6	2,6	1,0	2,3	1,3
Statlig forvaltningsvirksomhet	-3,6	-0,7	1,2	2,0	-0,5
Kommunal forvaltningsvirksomhet	2,8	4,2	0,9	2,4	2,2
Memo:					
Fastlands-Norge	0,5	2,8	3,6	1,1	-0,9
Skjermede næringer	0,7	3,3	4,2	2,1	0,2
Utekonkurrerende næringer	-0,1	-3,3	0,1	-4,4	-2,6
Hjemmekonkurrerende næringer	-0,4	1,3	0,7	-3,4	-7,2

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

 Tabell A23. (4.9) BNP pr. utførte timeverk etter næring.
 Årlig volumendring i prosent

	1984	1985	1986	1987	1988
Totalt	5,6	3,0	1,5	2,0	0,7
Næringsvirksomhet	6,2	3,4	1,3	2,5	0,9
Primærnæringer	8,9	-7,3	-3,9	7,4	1,0
Jordbruk	13,9	-11,1	-8,6	8,7	-3,6
Skogbruk	-0,9	2,1	12,5	-5,7	13,2
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	-5,6	2,6	-6,3	8,0	4,5
Oljevirkosomhet	-3,4	-8,2	4,0	11,4	8,9
Råolje og naturgass	-3,6	-9,5	2,8	11,0	8,9
Rørtransport	7,6	71,9	11,0	32,5	32,4
Industri og bergverksdrift	6,9	3,0	-0,5	5,1	2,4
Bergverksdrift	-1,8	-3,8	21,7	10,5	-5,8
Industri	7,1	3,2	-1,0	5,0	2,5
Skjermet industri	2,0	3,4	-2,3	-0,4	2,0
Utekonkurrerende industri	12,7	-0,8	-5,2	19,5	5,7
Hjemmekonkurrerende industri	5,5	5,8	1,6	2,9	0,8
Elektrisitetsforsyning	2,9	-4,0	-10,4	5,9	5,1
Bygge- og anleggsvirkosomhet	0,5	3,3	1,0	0,1	-1,1
Varehandel	5,2	4,6	1,8	0,5	-4,0
Utenriks sjøfart og oljeboring	12,2	7,9	13,8	9,9	-8,1
Utenriks sjøfart	11,6	9,7	21,9	12,9	4,9
Oljeboring	16,4	-3,5	-11,3	-10,8	-45,7
Samferdsel	5,4	2,5	4,5	1,8	7,0
Boligtjenester	8,1	8,5	1,8	5,3	3,0
Finansiell tjenesteyting	-4,4	0,9	-2,6	0,6	3,0
Annen næringsvirksomhet	0,7	3,2	-0,8	-1,3	-2,6
Hotell- og restaurantdrift	-1,7	-2,8	-2,4	0,8	-4,6
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet	-0,6	0,5	-3,6	-1,5	-3,5
Tjenesteyting ellers	0,0	5,0	1,9	-2,4	-1,5
Offentlig forvaltningsvirksomhet	2,2	0,6	0,8	0,5	0,8
Statlig forvaltningsvirksomhet	4,2	1,2	0,3	0,8	1,1
Kommunal forvaltningsvirksomhet	1,1	0,2	0,9	0,4	0,6
Memo:					
Fastlands-Norge	3,6	3,4	0,4	0,7	-0,4
Skjermede næringer	3,0	3,4	0,4	-0,4	-0,9
Utekonkurrerende næringer	11,4	-1,0	-3,0	18,9	4,9
Hjemmekonkurrerende næringer	4,2	5,1	1,2	3,1	1,9

Tabell A27. (5.1) Bruttoproduksjon etter næring. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttoproduksjon	846251	951955	1005714	1101771	1149130
Næringsvirksomhet	707714	793666	827624	905457	945766
Primærnæringer	30397	32045	34442	38207	39520
Jordbruk	21629	22364	23543	25413	25379
Skogbruk	2879	2879	3231	3690	4273
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	5888	6801	7668	9104	9868
Oljevirkosomhet	96384	107739	76186	77166	72349
Råolje og naturgass	93089	104070	69984	70700	66472
Rørtransport	3295	3669	6201	6466	5878
Industri og bergverksdrift	220899	250879	264246	285787	297538
Bergverksdrift	3310	3542	3774	3917	3857
Industri	217590	247337	260473	281870	293682
Skjermet industri	62345	68288	76921	84624	87986
Utekonkurrerende industri	62757	66011	56614	62986	71814
Hjemmekonkurrerende industri	92488	113038	126938	134260	133881
Elektrisitetsforsyning	31949	37496	40472	43817	48441
Bygge- og anleggsvirkosomhet	61132	68088	81895	97264	102088
Varehandel	68973	75530	86777	94622	98102
Utenriks sjøfart og oljeboring	41253	43547	37729	32779	36933
Utenriks sjøfart	35725	37900	33782	29706	33992
Oljeboring	5528	5647	3947	3073	2941
Samferdsel	43126	47124	52529	59612	63576
Boligtjenester	22569	24984	27779	31392	35323
Finansiell tjenesteyting	23840	26879	34990	40887	41433
Annen næringsvirksomhet	67192	79354	90580	103924	110463
Hotell- og restaurantdrift	11877	13681	16214	19019	19496
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet	28762	35498	39394	46296	49638
Tjenesteyting ellers	26553	30175	34972	38609	41329
Offentlig forvaltningsvirksomhet	92249	101919	112270	127823	137106
Statlig forvaltningsvirksomhet	35764	38985	42615	48026	51291
Kommunal forvaltningsvirksomhet	56485	62934	69655	79797	85815
Korreksjonsposter	46289	56370	65821	68492	66258
Påløpt merverdi- og investeringsavgift	40441	47095	53982	58579	59335
Avgiftskorreksjoner	5847	9274	11839	9912	6922
Frie banktjenester
Skiftvirkninger	-	-	-	-	-
Memo:					
Fastlands-Norge	708615	800668	891800	991827	1039849
Skjermede næringer	541293	608397	693576	777870	816155
Utekonkurrerende næringer	66066	69553	60388	66904	75671
Hjemmekonkurrerende næringer	101256	122719	137836	147053	148023

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A28. (5.3) Vareinnsats etter næring. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Vareinnsats	393739	451755	491996	540291	566206
Næringsvirksomhet	347856	402369	434818	473770	496406
Primærnæringer	15354	16894	18421	20512	21918
Jordbruk	12249	13355	14462	15624	15907
Skogbruk	420	437	455	518	611
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	2685	3103	3503	4370	5400
Oljevirkosomhet	10514	15046	19557	19420	21934
Råolje og naturgass	9702	14364	19019	18941	21417
Rørtransport	812	682	538	479	517
Industri og bergverksdrift	154984	179448	187031	199559	206972
Bergverksdrift	1919	2239	2209	2279	2302
Industri	153066	177210	184822	197280	204669
Skjermet industri	46358	50064	56202	61029	63195
Utekonkurrerende industri	46938	51274	42793	46569	50019
Hjemmekonkurrerende industri	59769	75872	85827	89682	91455
Elektrisitetsforsyning	15822	19699	21395	22926	25206
Bygge- og anleggsvirkosomhet	40541	44866	54063	62930	65571
Varehandel	25305	28232	32083	35729	36948
Utenriks sjøfart og oljeboring	26383	29795	26112	24232	25664
Utenriks sjøfart	24617	27996	24884	23456	24701
Oljeboring	1766	1799	1229	776	963
Samferdsel	19640	22040	23558	27424	27813
Boligtjenester	5913	6879	8069	9596	10438
Finansiell tjenesteyting	8735	10254	12198	13012	13513
Annen næringsvirksomhet	24665	29215	32332	38432	40430
Hotell- og restaurantdrift	6100	7082	8343	9794	10156
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirkosomhet	11206	13846	14339	17964	18905
Tjenesteyting ellers	7359	8287	9650	10674	11369
Offentlig forvaltningsvirksomhet	30441	33955	36899	42194	45172
Statlig forvaltningsvirksomhet	16069	17846	19286	22019	23607
Kommunal forvaltningsvirksomhet	14371	16108	17614	20175	21565
Korreksjon frie banktjenester	15443	15431	20280	24328	24628
Memo:					
Fastlands-Norge	356842	406914	446328	496640	518608
Skjermede næringer	245111	273990	311540	353222	368821
Utekonkurrerende næringer	48857	53513	45002	48848	52321
Hjemmekonkurrerende næringer	62875	79412	89785	94570	97466

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A29. (5.11) Faktorinntekt etter næring. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Faktorinntekt	337508	369587	370804	402201	416569
Næringsvirksomhet	294481	320845	320030	345807	354693
Primærnæringer	15588	15944	16505	18065	17810
Jordbruk	10605	10392	10198	11138	10800
Skogbruk	2446	2454	2788	3193	3701
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	2536	3098	3519	3735	3309
Oljevirksomhet	60235	65069	30397	28697	18858
Råolje og naturgass	59720	64305	27066	25224	16245
Rørtransport	515	765	3331	3473	2613
Industri og bergverksdrift	61052	65820	71367	77875	80298
Bergverksdrift	1531	1381	1663	1637	1582
Industri	59522	64439	69704	76238	78715
Skjermet industri	14433	16394	18329	20223	20440
Utekonkurrerende industri	14034	12218	11252	12651	17727
Hjemmekonkurrerende industri	31055	35827	40123	43364	40548
Elektrisitetsforsyning	10282	10805	11429	12302	13912
Bygge- og anleggsvirksomhet	19126	21139	25375	31423	33387
Varehandel	35240	37305	41649	42279	43617
Utenriks sjøfart og oljeboring	4267	5155	5689	2417	3286
Utenriks sjøfart	1768	3074	4947	2340	3375
Oljeboring	2499	2081	742	77	-89
Samferdsel	19081	19695	22444	24355	27606
Boligtjenester	10995	12118	13058	13978	16287
Finansiell tjenesteyting	16259	17986	24287	29850	30093
Annen næringsvirksomhet	42356	49809	57831	64565	69540
Hotell- og restaurantdrift	5675	6458	7709	9026	9134
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	15756	19540	22272	24597	26536
Tjenesteyting ellers	20925	23811	27850	30942	33870
Offentlig forvaltningsvirksomhet	58470	64173	71054	80722	86504
Statlig forvaltningsvirksomhet	18881	20184	22243	24780	26346
Kommunal forvaltningsvirksomhet	39588	43989	48811	55942	60158
Korreksjon frie banktjenester	-15443	-15431	-20280	-24328	-24628
Memo:					
Fastlands-Norge	273006	299363	334718	371087	394425
Skjermede næringer	221404	244385	275373	306508	327557
Utekonkurrerende næringer	15565	13598	12915	14288	19309
Hjemmekonkurrerende næringer	36037	41379	46430	50291	47558

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A30. (5.13) Lønnskostnader etter næring. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Lønnskostnader	216350	239667	271412	306327	323855
Næringsvirksomhet	157880	175494	200358	225605	237351
Primærnæringer	1711	1938	2160	2439	2492
Jordbruk	449	485	532	555	584
Skogbruk	825	880	949	1083	1021
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	437	573	679	801	887
Oljevirksomhet	4225	5203	5885	6626	7120
Råolje og naturgass	4117	5124	5760	6509	7021
Rørtransport	108	79	125	117	99
Industri og bergverksdrift	45963	50536	56027	61993	62009
Bergverksdrift	1022	1082	1162	1191	1150
Industri	44940	49454	54865	60802	60860
Skjermet industri	10951	12122	13816	15716	16236
Utekonkurrerende industri	7534	8050	8723	9444	9768
Hjemmekonkurrerende industri	26455	29282	32327	35642	34856
Elektrisitetsforsyning	2825	3185	3593	4076	4346
Bygge- og anleggsvirksomhet	17218	18484	22053	26887	29020
Varehandel	27270	30582	35539	39701	42571
Utenriks sjøfart og oljeboring	6750	6283	5952	4574	5006
Utenriks sjøfart	5800	5239	5016	3705	3900
Oljeboring	950	1044	936	869	1106
Samferdsel	19060	21025	23904	27213	28323
Boligtjenester	227	246	284	311	341
Finansiell tjenesteyting	8523	9893	11620	13120	14549
Annen næringsvirksomhet	24107	28120	33340	38665	41573
Hotell- og restaurantdrift	4278	4834	6029	7055	7265
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	7629	9681	11573	13792	15438
Tjenesteyting ellers	12200	13604	15738	17819	18871
Offentlig forvaltningsvirksomhet	58470	64173	71054	80722	86504
Statlig forvaltningsvirksomhet	18881	20184	22243	24780	26346
Kommunal forvaltningsvirksomhet	39588	43989	48811	55942	60158
Memo:					
Fastlands-Norge	205374	228182	259574	295127	311728
Skjermede næringer	169101	188315	215734	246967	264048
Utekonkurrerende næringer	8556	9132	9885	10635	10918
Hjemmekonkurrerende næringer	27717	30735	33955	37526	36763

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A31. (5.15) Driftsresultat etter næring. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Driftsresultat	121159	129920	99392	95874	92714
Næringsvirksomhet	136602	145351	119672	120202	117342
Primærnæringer	13877	14007	14345	15626	15318
Jordbruk	10156	9908	9667	10583	10215
Skogbruk	1621	1574	1839	2109	2680
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	2100	2526	2840	2934	2422
Oljevirksomhet	56010	59866	24512	22072	11738
Råolje og naturgass	55604	59181	21306	18715	9223
Rørtransport	407	686	3205	3356	2514
Industri og bergverksdrift	15090	15284	15339	15883	18289
Bergverksdrift	508	299	501	446	433
Industri	14581	14985	14839	15437	17856
Skjermet industri	3481	4272	4513	4507	4204
Utekonkurrerende industri	6500	4167	2529	3207	7959
Hjemmekonkurrerende industri	4599	6545	7797	7722	5693
Elektrisitetsforsyning	7457	7620	7836	8227	9565
Bygge- og anleggsvirksomhet	1909	2654	3321	4536	4367
Varehandel	7970	6723	6110	2578	1046
Utenriks sjøfart og oljeboring	-2483	-1127	-263	-2157	-1720
Utenriks sjøfart	-4032	-2165	-69	-1365	-525
Oljeboring	1549	1038	-194	-792	-1195
Samferdsel	22	-1330	-1460	-2858	-717
Boligtjenester	10767	11872	12774	13667	15947
Finansiell tjenesteyting	7736	8094	12667	16730	15544
Annen næringsvirksomhet	18248	21690	24491	25900	27967
Hotell- og restaurantdrift	1397	1623	1680	1971	1869
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	8127	9859	10699	10806	11098
Tjenesteyting ellers	8725	10207	12112	13124	15000
Offentlig forvaltningsvirksomhet
Statlig forvaltningsvirksomhet
Kommunal forvaltningsvirksomhet
Korreksjon frie banktjenester	-15443	-15431	-20280	-24328	-24628
Memo:					
Fastlands-Norge	67632	71181	75144	75960	82697
Skjermede næringer	52303	56070	59639	59541	63510
Utekonkurrerende næringer	7009	4466	3029	3653	8392
Hjemmekonkurrerende næringer	8320	10645	12475	12766	10795

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

 Tabell A32. (5.16) Utførte timeverk etter næring.
 Lønnstakere og selvstendige. Millioner

	1984	1985	1986	1987	1988
Utførte timeverk i alt	2892,8	2957,4	3036,9	3037,0	3018,8
Næringsvirksomhet	2258,0	2306,4	2379,7	2364,7	2337,8
Primærnæringer	290,7	285,1	279,3	272,0	267,6
Jordbruk	237,0	234,3	226,3	219,1	215,9
Skogbruk	15,8	14,2	13,3	14,6	13,8
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	37,9	36,6	39,7	38,3	38,0
Oljevirksomhet	19,8	22,4	23,3	23,7	24,1
Råolje og naturgass	19,2	22,1	22,8	23,3	23,7
Rørtransport	0,5	0,3	0,5	0,4	0,4
Industri og bergverksdrift	540,0	542,3	547,0	530,0	501,2
Bergverksdrift	12,0	11,6	11,4	10,3	9,6
Industri	528,1	530,7	535,6	519,7	491,6
Skjermet industri	134,9	135,5	139,2	137,1	132,7
Utekonkurrerende industri	77,5	75,0	75,2	72,5	71,2
Hjemmekonkurrerende industri	315,6	320,2	321,2	310,1	287,8
Elektrisitetsforsyning	28,1	28,5	29,4	29,6	29,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	239,8	245,0	266,4	275,9	278,4
Varehandel	400,4	415,6	432,4	421,7	419,2
Utenriks sjøfart og oljeboring	69,1	62,6	53,6	38,5	39,4
Utenriks sjøfart	62,5	56,0	47,9	33,5	33,2
Oljeboring	6,6	6,6	5,7	5,0	6,2
Samferdsel	217,7	222,6	232,0	235,7	234,0
Boligtjenester	2,1	2,0	2,1	2,1	2,1
Finansiell tjenesteyting	77,2	81,9	88,0	93,4	94,4
Annen næringsvirksomhet	373,0	398,4	426,0	442,0	447,7
Hotell- og restaurantdrift	57,2	63,9	70,4	72,2	70,6
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	105,7	120,3	130,2	137,7	141,9
Tjenesteyting ellers	210,1	214,2	225,5	232,0	235,3
Offentlig forvaltningsvirksomhet	634,7	651,0	657,3	672,3	681,1
Statlig forvaltningsvirksomhet	212,1	210,6	213,1	217,4	216,3
Kommunal forvaltningsvirksomhet	422,6	440,4	444,2	454,9	464,8
Memo:					
Fastlands-Norge	2803,9	2872,4	2960,0	2974,7	2955,4
Skjermede næringer	2345,0	2414,7	2499,2	2528,8	2535,1
Utekonkurrerende næringer	89,5	86,6	86,6	82,9	80,8
Hjemmekonkurrerende næringer	369,4	371,1	374,2	363,0	339,5

28*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A33. (6.1) Privat konsum. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Privat konsum	210921	245439	278909	298054	308604
Spesifisert innenlandsk konsum	203563	236503	268098	286386	295961
Matvarer	41858	46707	51597	55949	57628
Drikkevarer og tobakk	13074	14894	16921	19248	20746
Klær og skotøy	15802	19076	21352	22159	22532
Bolig, lys og brensel	36611	40858	44961	49892	55129
Møbler og husholdningsartikler	16507	19060	21633	22773	22324
Helsepleie	8586	9298	10301	11252	12682
Transport, post- og teletjenester	31811	41337	47136	44888	41186
Fritidssysler og utdanning	17572	20196	23861	25896	27513
Andre varer og tjenester	21742	25078	30336	34330	36221
Korreksjonsposter	7358	8936	10812	11668	12643
Nordmenns konsum i utlandet	13197	15918	19184	20738	22771
Utlendingers konsum i Norge	-5839	-6982	-8373	-9071	-10128
Memo:					
Varer	137809	163148	183734	191711	192463
Varige konsumgoder	24495	33816	39934	36373	30763
Halv-varige konsumgoder	28800	34599	39380	41104	41875
Ikke-varige konsumgoder	84513	94732	104419	114233	119825
Tjenester	65755	73356	84364	94676	103498
Tjenester av boliger	23497	26009	28918	32667	36824
Andre tjenester	42258	47346	55446	62009	66674

Tabell A34. (6.2) Privat konsum. Volumindekser. 1984=100

	1984	1985	1986	1987	1988
Privat konsum	100,0	109,9	116,1	114,9	112,1
Spesifisert innenlandsk konsum	100,0	109,9	115,6	114,3	111,1
Matvarer	100,0	104,7	106,1	107,3	104,1
Drikkevarer og tobakk	100,0	109,3	113,9	117,5	118,5
Klær og skotøy	100,0	112,5	115,7	110,4	106,1
Bolig, lys og brensel	100,0	105,5	110,4	114,5	116,6
Møbler og husholdningsartikler	100,0	110,4	116,8	113,4	105,1
Helsepleie	100,0	101,0	103,7	106,3	115,6
Transport, post- og teletjenester	100,0	124,4	132,8	114,3	98,9
Fritidssysler og utdanning	100,0	109,3	121,8	123,2	124,8
Andre varer og tjenester	100,0	108,1	117,3	124,0	123,3
Korreksjonsposter	100,0	110,5	128,4	133,0	139,9
Nordmenns konsum i utlandet	100,0	111,8	127,0	129,2	135,7
Utlendingers konsum i Norge	100,0	113,4	125,1	124,5	130,4
Memo:					
Varer	100,0	111,9	117,1	112,6	106,4
Varige konsumgoder	100,0	130,4	138,9	113,5	90,6
Halv-varige konsumgoder	100,0	113,2	120,1	115,6	111,8
Ikke-varige konsumgoder	100,0	106,1	109,7	111,6	109,8
Tjenester	100,0	105,6	112,5	117,8	120,9
Tjenester av boliger	100,0	104,9	109,9	115,3	120,2
Andre tjenester	100,0	106,0	114,0	119,2	121,4

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A35. (6.3) Offentlig konsum etter formål. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Offentlig konsum	84099	92653	101580	116045	122335
Alminnelig offentlig tjenesteyting	6270	6993	7714	8898	10046
Forsvar	13011	14441	15340	17763	17642
Politi, rettsvesen mv.	3422	3736	4179	4955	5193
Undervisning	21790	24067	26122	29165	31328
Grunnskoler og førskoler	11411	12546	13209	14812	15804
Videregående skoler	5652	6392	6975	7675	8089
Universiteter og høyskoler	3345	3648	4247	4693	5241
Undervisning ellers	1383	1481	1692	1985	2195
Helsestell	19464	21507	24134	27819	28787
Helseinstitusjoner	16630	18323	20366	23396	22861
Helsetjenester utenfor institusjoner .	2241	2553	3041	3578	4155
Helsestell ellers	593	631	727	844	1771
Sosial trygd og velferd	7191	8167	9284	11098	12286
Sosial trygd	1258	1408	1509	1624	1788
Velferdstjenester	5158	5875	6733	7978	8446
Sosial trygd og velferd ellers	775	884	1042	1497	2053
Boliger og nærmiljø	-141	-185	-148	-213	-295
Kultur, fritid og religion	2732	3005	3282	3689	3899
Energi	9	-42	98	204	266
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	1195	1257	1383	1497	1637
Bergverksdrift, industri og bygge- og anleggsvirksomhet	69	73	83	96	90
Samferdsel	7117	7551	7951	8740	8973
Veitransport	6511	6921	7294	8068	8300
Sjøtransport	330	348	365	386	389
Annen transport og kommunikasjoner ...	277	282	292	286	284
Andre næringsøkonomiske formål	1657	1802	1743	1835	1873
Andre formål	313	282	415	499	610
Statlig konsum	33142	35835	38777	44281	46632
Sivilt	20154	21419	23466	26549	29017
Militært	12988	14416	15311	17732	17614
Kommunalt konsum	50958	56818	62803	71763	75703
Sivilt	50934	56793	62774	71732	75676
Militært	24	25	29	31	27

Tabell A36. (6.9) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttoinvestering i fast kapital	117567	110042	145540	157363	169359
Beboelseshus	19171	20523	24871	28911	28916
Driftsbygg	17918	21326	28237	32394	35351
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljeleting, olje- og gassrørledning ...	15732	10523	9641	8095	8013
Andre anlegg	14368	14602	16215	21164	22154
Skip og båter	3804	-1525	-4855	-491	13684
Fly	1367	817	2416	310	176
Biler mv.	6103	8084	11469	10501	6570
Rullende materiell	452	364	294	390	236
Oljeborerigger og -skip, olje- utvinningsplattformer mv.	16006	8402	26097	22837	22502
Maskiner, redskap, inventar ellers ...	22681	27010	31242	33334	31838
Endring i husdyrbestand, livdyr	-34	-84	-87	-81	-81
Næringsvirksomhet	104709	96754	129082	137277	146716
Primærnæringer	5359	6135	7256	7792	6735
Jordbruk	3867	4390	4434	3971	3970
Skogbruk	415	442	525	624	692
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	1077	1303	2297	3198	2074
Oljevirkosomhet	34584	21041	36161	31904	32953
Råolje og naturgass	28039	19705	35695	31206	32551
Rørtransport	6545	1336	466	698	402
Industri og bergverksdrift	9660	12381	16677	20489	19134
Bergverksdrift	349	406	453	356	465
Industri	9311	11975	16224	20133	18668
Skjermet industri	2709	2946	3350	4137	4488
Utekonkurrerende industri	2492	3968	6506	9008	7811
Hjemmekonkurrerende industri	4110	5061	6369	6988	6369
Elektrisitetforsyning	7665	7541	8259	9014	9204
Bygge- og anleggsvirkosomhet	1484	2370	2779	3135	3355
Varehandel	4283	5565	7067	7074	4967
Utenriks sjøfart og oljeboring	3882	-1198	-4166	-2165	12204
Utenriks sjøfart	2983	-2373	-6115	-2840	12480
Oljeboring	899	1176	1949	676	-276
Samferdsel	8663	9091	12667	10510	8847
Boligtjenester	19631	21299	25215	29388	29603
Finansiell tjenesteyting	2840	3562	3767	4897	5603
Annen næringsvirksomhet	6658	8966	13401	15239	14112
Hotell- og restaurantdrift	181	227	249	248	188
Utleie av forretningsbygg	4139	5655	9662	11319	10335
Vannforsyning	601	538	688	770	799
Tjenesteyting ellers	1737	2546	2801	2902	2789
Offentlig forvaltningsvirksomhet	12857	13288	16457	20087	22643
Statlig forvaltningsvirksomhet	4764	5183	5704	6709	7970
Kommunal forvaltningsvirksomhet	8093	8105	10754	13378	14673
Memo:					
Fastlands-Norge	79101	90199	113545	127624	124202
Skjermede næringer	70658	79019	97395	107451	106791
Utekonkurrerende næringer	2840	4374	6958	9364	8276
Hjemmekonkurrerende næringer	5602	6806	9191	10809	9135

Tabell A37. (6.10) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring.
Volumindekser. 1984=100

	1984	1985	1986	1987	1988
Bruttoinvestering i fast kapital	100,0	86,1	106,6	104,4	105,1
Beboelseshus	100,0	102,7	115,3	119,6	112,9
Driftsbygg	100,0	112,4	137,2	140,4	143,7
Aktiverede utgifter til oljeboring og oljeleting, olje-og gassrørledning ...	100,0	62,9	55,3	43,5	38,8
Andre anlegg	100,0	94,5	98,1	114,0	113,5
Skip og båter
Fly	100,0	50,9	147,0	17,6	9,0
Biler mv.	100,0	119,3	157,1	127,9	75,6
Rullende materiell	100,0	77,9	58,6	73,1	42,4
Oljeboreriger og -skip, olje- utvinningsplattformer mv.	100,0	48,8	143,6	115,7	107,4
Maskiner, redskap, inventar ellers ...	100,0	113,1	122,5	120,1	111,3
Endring i husdyrbestand, livdyr	100,0	206,4	206,4	249,2	250,1
Næringsvirksomhet	100,0	84,8	106,1	102,3	102,0
Primærnæringer	100,0	106,9	118,8	115,3	96,6
Jordbruk	100,0	106,3	99,5	79,2	76,0
Skogbruk	100,0	99,3	110,9	117,5	125,1
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	100,0	112,1	191,0	245,8	158,0
Oljevirkosomhet	100,0	57,1	92,7	75,6	72,9
Råolje og naturgass	100,0	66,1	112,9	91,1	88,8
Rørtransport	100,0	18,6	6,3	8,8	4,7
Industri og bergverksdrift	100,0	121,5	153,3	169,0	150,3
Bergverksdrift	100,0	109,4	114,6	81,0	100,8
Industri	100,0	122,0	154,7	172,3	152,2
Skjermet industri	100,0	103,1	109,8	121,7	125,5
Utekonkurrerende industri	100,0	150,8	231,2	287,2	237,5
Hjemmekonkurrerende industri	100,0	117,0	137,9	135,9	118,0
Elektrisitetsforsyning	100,0	93,8	96,0	94,4	91,3
Bygge- og anleggsvirkosomhet	100,0	151,0	164,1	166,4	169,3
Varehandel	100,0	118,8	140,2	126,4	85,4
Utenriks sjøfart og oljeboring
Utenriks sjøfart
Oljeboring
Samferdsel	100,0	96,9	125,2	94,0	75,6
Boligtjenester	100,0	104,1	114,1	118,7	112,9
Finansiell tjenesteyting	100,0	118,1	115,6	136,8	149,4
Annen næringsvirksomhet	100,0	126,5	175,0	178,6	156,4
Hotell- og restaurantdrift	100,0	115,2	117,9	106,0	77,9
Utleie av forretningsbygg	100,0	128,6	202,8	211,6	180,8
Vannforsyning	100,0	83,8	101,3	100,3	99,1
Tjenesteyting ellers	100,0	137,2	140,0	134,7	126,8
Offentlig forvaltningsvirksomhet	100,0	96,4	110,9	122,0	130,9
Statlig forvaltningsvirksomhet	100,0	101,3	103,5	109,6	124,4
Kommunal forvaltningsvirksomhet	100,0	93,5	115,2	129,3	134,7
Memo:					
Fastlands-Norge	100,0	107,5	125,7	127,0	117,5
Skjermede næringer	100,0	105,3	120,4	119,3	112,6
Utekonkurrerende næringer	100,0	145,7	216,9	261,9	220,7
Hjemmekonkurrerende næringer	100,0	114,7	146,1	155,6	126,5

32*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A38. (6.13) Eksport av varer og tjenester. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Eksport i alt	214077	235564	194663	200224	213884
Varer	156822	173255	135999	145182	152306
Råolje og naturgass fra Nordsjøen ..	78328	85380	53077	53620	48514
Skip, nybygde	926	1057	881	1106	2214
Skip, eldre	4888	10039	10211	8690	3023
Oljeplattformer og moduler, nybygde	33	77	72	44	27
Oljeplattformer, eldre	497	237	308	294	467
Direkte eksport ved oljevirkosomhet .	1796	357	260	206	163
Andre varer	70353	76107	71191	81223	97899
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	1893	2407	2737	3819	4773
Bergverksprodukter	1409	1480	1471	1588	1646
Industriprodukter	66398	71503	66788	75583	90986
Nærings- og nytelsesmidler	8578	8962	9072	9708	10189
Grafiske produkter	93	112	117	134	183
Treforedlingsprodukter	6213	6917	6791	7407	8667
Kjemiske råvarer	6513	6746	6095	7109	8543
Raffinerte oljeprodukter	5098	6191	3598	5093	4558
Metaller	19749	19726	17065	18721	26652
Tekstil- og bekledningsvarer ...	1182	1500	1583	1651	1604
Trevarer, møbler og innredninger	1228	1063	1086	1196	1378
Kjemiske og mineralske produkter	5277	6280	7025	7731	8900
Andre verkstedprodukter	12466	14007	14357	16833	20313
Elektrisk kraft	652	717	196	233	494
Tjenester	57256	62309	58663	55041	61578
Bruttofrakter ved skipsfart	34138	36215	31927	27724	32283
Brutto inntekter ved oljeboring	1739	1984	763	223	275
Direkte eksport ved annen oljevirkosomhet	580	825	977	679	710
Eksport av rørtjenester	2845	3199	3050	3194	2340
Utlendingers konsum i Norge	5827	6982	8373	9071	10128
Andre tjenester	12126	13104	13573	14151	15842

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A39. (6.14) Eksport av varer og tjenester. Volumindekser. 1984=100

	1984	1985	1986	1987	1988
Eksport i alt	100,0	106,9	108,5	109,8	115,7
Varer	100,0	107,8	109,8	118,2	124,5
Råolje og naturgass fra Nordsjøen ..	100,0	104,5	110,9	126,0	139,7
Skip, nybygde	100,0	107,5	83,9	96,2	180,1
Skip, eldre	100,0	246,6	237,1	175,2	46,1
Oljeplattformer og moduler, nybygde	100,0	314,5	191,2	107,4	61,7
Oljeplattformer, eldre	100,0	53,0	65,3	56,5	92,4
Direkte eksport ved oljevirkosomhet .	100,0	18,7	12,9	9,4	6,9
Andre varer	100,0	104,3	102,9	111,3	121,2
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	100,0	113,5	151,8	184,0	218,9
Bergverksprodukter	100,0	97,8	100,6	102,1	98,9
Industriprodukter	100,0	104,8	102,4	110,2	119,3
Nærings- og nytelsesmidler	100,0	98,7	90,3	87,7	88,2
Grafiske produkter	100,0	117,6	115,1	120,2	139,7
Treforedlingsprodukter	100,0	105,5	101,3	102,6	110,4
Kjemiske råvarer	100,0	99,0	91,1	101,6	109,8
Raffinerte oljeprodukter	100,0	116,5	116,5	174,0	169,9
Metaller	100,0	101,0	96,7	104,0	116,4
Tekstil- og bekledningsvarer ...	100,0	122,9	118,7	118,1	110,5
Trevarer, møbler og innredninger	100,0	81,0	77,3	78,2	83,5
Kjemiske og mineralske produkter	100,0	114,8	145,0	153,3	165,6
Andre verkstedprodukter	100,0	109,0	103,3	111,0	126,4
Elektrisk kraft	100,0	49,2	18,5	27,2	69,1
Tjenester	100,0	104,3	104,9	90,6	95,6
Bruttofrakter ved skipsfart	100,0	102,9	107,7	85,0	91,7
Brutto inntekter ved oljeboring	100,0	106,2	42,6	11,7	11,9
Direkte eksport ved annen oljevirkosomhet	100,0	133,7	145,9	93,1	95,9
Eksport av rørtjenester	100,0	106,8	91,6	101,2	87,3
Utlendingers konsum i Norge	100,0	113,7	125,4	124,7	130,6
Andre tjenester	100,0	101,3	97,2	92,6	98,1

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A40. (6.15) Import av varer og tjenester. Mill. kr

	1984	1985	1986	1987	1988
Import i alt	172852	194602	213044	211427	218011
Varer	116542	133927	153073	151010	154599
Skip, nybygde og eldre	5025	3806	1722	4254	14366
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	800	1445	2905	1840	809
Direkte import ved oljevirksomhet ..	3197	1164	2513	1181	785
Andre varer	107520	127512	145932	143735	138638
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	4995	5048	5813	5538	5461
Råolje	3487	2723	1832	2490	823
Bergverksprodukter	1978	2140	1857	1750	1987
Industriprodukter	96994	117126	136002	133785	130279
Nærings- og nytelsesmidler	3675	4314	5053	5285	5823
Grafiske produkter	1142	1367	1676	1940	1923
Treforedlingsprodukter	2710	3096	3380	3709	4048
Kjemiske råvarer	5444	5895	5794	6262	7109
Raffinerte oljeprodukter	4627	4680	3573	2859	2641
Metaller	8569	9954	9960	9046	12248
Tekstil- og bekledningsvarer ...	9501	11969	14303	14311	13264
Trevarer, møbler og innredninger	3793	4715	6092	6593	5661
Kjemiske og mineralske produkter	17592	20773	23554	24270	24507
Andre verkstedprodukter	32875	41450	51107	51372	46205
Transportmidler mv. uten tilsvarende norsk produksjon ...	7065	8913	11510	8138	6849
Elektrisk kraft	67	474	428	172	89
Tjenester	56311	60675	59971	60417	63413
Brutto utgifter ved skipsfart	23262	25937	23059	20939	21925
Brutto utgifter ved oljeboring	609	643	322	77	276
Direkte import ved annen oljevirksomhet	6506	3793	2007	3335	2713
Nordmenns konsum i utlandet	13173	15918	19616	21216	23295
Andre tjenester	12761	14384	14967	14849	15203

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A41. (6.16) Import av varer og tjenester. Volumindekser. 1984=100

	1984	1985	1986	1987	1988
Import i alt	100,0	105,9	116,4	108,0	106,2
Varer	100,0	108,8	123,3	115,1	111,3
Skip, nybygde og eldre	100,0	75,0	33,5	73,7	192,0
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	100,0	173,0	333,6	196,2	82,3
Direkte import ved oljevirksomhet ..	100,0	34,3	69,4	30,1	19,0
Andre varer	100,0	112,1	127,5	119,2	110,6
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	100,0	101,4	116,9	121,0	115,9
Råolje	100,0	73,3	101,1	102,2	44,9
Bergverksprodukter	100,0	103,9	101,2	100,8	108,6
Industriprodukter	100,0	113,9	129,3	120,1	112,3
Nærings- og nytelsesmidler	100,0	114,8	131,8	134,3	145,0
Grafiske produkter	100,0	116,9	137,0	149,0	142,6
Treforedlingsprodukter	100,0	106,1	110,6	111,4	117,8
Kjemiske råvarer	100,0	111,5	121,1	124,6	130,0
Raffinerte oljeprodukter	100,0	98,8	133,6	109,7	120,9
Metaller	100,0	108,7	112,7	103,7	117,1
Tekstil- og bekledningsvarer ...	100,0	114,9	128,6	124,2	108,2
Trevarer, møbler og innredninger	100,0	116,6	140,0	138,6	113,9
Kjemiske og mineralske produkter	100,0	114,0	127,1	128,0	123,7
Andre verkstedprodukter	100,0	116,9	134,6	123,5	110,3
Transportmidler mv. uten tilsvarende norsk produksjon ...	100,0	117,1	133,3	86,7	68,2
Elektrisk kraft	100,0	587,3	554,5	342,0	166,4
Tjenester	100,0	99,9	102,2	93,1	95,3
Brutto utgifter ved skipsfart	100,0	102,3	108,7	84,5	90,5
Brutto utgifter ved oljeboring	100,0	97,6	45,9	9,9	33,7
Direkte import ved annen oljevirksomhet	100,0	55,1	29,2	45,9	35,1
Nordmenns konsum i utlandet	100,0	112,0	130,1	132,5	139,0
Andre tjenester	100,0	105,8	101,6	91,5	88,5

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B1: OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1989/90-----					
						Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.
Råolje	3.2	3.5	4.1	4.7	6.2	6.7	6.0	6.6	6.6	6.1	6.7
Naturgass	2.2	2.3	2.4	2.5	2.7	2.4	2.3	2.7	2.9	3.0	3.0

TABELL B2: PRODUKSJONSINDEKS ETTER NÆRING OG ANVENDELSE

Sesongjusterte indekser. 1980=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1989/90-----					
						Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.
Produksjon etter næring:											
Bergv.dr., industri og kraftf. 1)	107	108	110	111	113	113	113	114	112	114	110
Bergverksdrift 1)	115	124	116	111	120	126	134	122	117	111	119
Industri	105	107	108	107	108	107	107	108	107	110	107
Kraftforsyning	118	111	119	125	136	142	141	142	138	138	125
Produksjon etter anvendelse:											
Eksport 1)	118	119	123	125	128	128	127	128	128	128	128
Konsum	104	104	106	107	109	110	109	109	108	111	107
Investering 2)	174	175	175	166	166	161	166	156	154	171	159
Vareinnsats i bygg og anlegg	104	109	110	105	102	99	101	100	97	103	101
Vareinnsats ellers	94	94	96	97	100	100	101	101	100	101	97

1) Utenom utvinning av olje og naturgass.

2) Se merknad etter tabell 17.

TABELL B3: INDUSTRIPRODUKSJON - PRODUKSJONSINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1987	1988	1989	-----1989-----					
				Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.
Industri ialt	1.7	-1.1	0.5	1.7	2.5	1.9	2.2	2.5	1.6
Næringsmidler, drikkev. og tobakk	1.3	-1.7	0.2	8.1	9.7	5.2	-0.2	-1.3	-5.2
Tekstilvarer, bekledn.v., lær mv.	-7.4	-15.2	-11.8	-8.5	-6.7	-7.9	-7.5	-4.8	-1.1
Trevarer	-1.7	-4.4	-3.0	-3.2	-2.4	-0.5	0.4	2.1	-1.4
Treforedling	-1.0	1.3	6.5	6.4	6.1	6.3	4.5	4.2	4.1
Grafisk produksjon og forlagsv.	2.0	1.2	0.2	0.7	-0.7	-1.6	-1.8	-0.9	-2.0
Kjemiske prod., mineraloljep. mv.	5.2	-1.1	4.4	3.0	8.2	12.4	18.5	19.6	18.3
Mineralske produkter	3.0	-5.7	-9.4	-6.9	-8.2	-9.6	-8.4	-7.9	-8.4
Jern, stål og ferrolegeringer	-4.7	6.2	-1.4	6.7	-1.6	-10.3	-14.2	-10.7	-5.1
Ikke-jernholdige metaller	11.7	9.4	3.5	3.1	1.2	1.7	0.9	-0.9	-1.5
Metallvarer	0.0	-3.2	-2.3	-2.2	-2.6	-2.6	-1.2	-0.2	-1.0
Maskiner	1.0	-5.3	-0.7	-0.8	-0.2	-3.1	-2.3	-1.6	-1.3
Elektriske apparater og materiell	6.3	2.8	3.4	2.7	8.2	9.3	8.5	5.1	2.3
Transportmidler	-2.8	-2.9	1.6	2.5	3.2	2.9	2.4	2.6	1.5
Tekn. og vitensk. instr. mv.	-1.0	-1.6	2.0	4.6	3.7	2.7	2.6	5.0	3.8
Industriproduksjon ellers	-7.5	-2.8	-6.7	-3.9	-4.4	-2.6	-1.8	-2.3	-4.6

1) Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B4: ORDREILGANG - INDUSTRI

Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	1987				1988				1989			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:																
Ordretilgang i alt	210	221	227	231	233	232	222	224	230	237	212	233	241			
For eksport	219	240	251	273	240	259	227	241	275	273	255	268	295			
Fra hjemmemarkedet	199	196	194	173	248	176	219	189	191	170	155	175	190			
Produksjon av metaller:																
Ordretilgang i alt	220	253	350	394	279	300	333	342	424	443	442	357	333			
For eksport	227	274	380	436	306	327	361	366	465	482	494	398	369			
Fra hjemmemarkedet	193	181	250	253	190	202	244	259	293	308	273	217	214			
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:																
Ordretilgang i alt	203	216	220	215	209	216	218	216	228	230	203	228	196			
For eksport	224	263	283	337	257	256	309	250	318	407	298	332	312			
Fra hjemmemarkedet	194	197	194	165	191	203	189	188	194	163	173	171	152			

TABELL B5: ORDERESERVER - INDUSTRI

Ordereserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	1987				1988				1989			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:																
Ordereserver i alt	228	207	189	187	225	207	177	157	214	207	175	173	194			
For eksport	186	177	183	194	227	200	158	134	238	215	177	179	207			
Fra hjemmemarkedet	282	245	197	179	223	215	201	186	185	197	174	165	179			
Produksjon av metaller:																
Ordereserver i alt	116	137	212	283	156	184	188	206	269	315	284	271	262			
For eksport	127	164	251	334	191	228	221	238	316	372	337	320	307			
Fra hjemmemarkedet	85	65	109	150	64	68	103	121	144	167	147	144	144			
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:																
Ordereserver i alt	249	257	255	253	248	252	270	251	246	262	258	256	236			
For eksport	305	335	363	443	337	367	359	363	366	449	443	442	437			
Fra hjemmemarkedet	225	224	209	172	209	203	233	204	195	181	178	177	150			

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B6: LAGERBEHOLDNING

Lagerbeholdning i industri og engroshandel. Volumindekser. 1982=100.

	1986	1987	1988	1989	1987	-----1988-----				-----1989-----			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Industri og engroshandel:													
Lager i alt:	86	83	77	75	80	79	79	76	74	74	74	78	74
Importerte varer:													
Lager i alt	89	81	75	59	75	76	81	72	70	65	59	56	57
Norskproduserte varer:													
For innenlandsk bruk	95	96	90	95	95	93	91	90	87	93	95	102	92
For eksport	67	64	56	59	61	59	55	56	56	54	56	61	63
Industri:													
Lager i alt	80	77	72	74	75	74	75	69	70	72	75	74	74
Lager av egne produkter	79	78	72	75	75	76	75	67	69	71	76	75	77
Lager av råstoffer	84	77	72	72	77	70	77	71	71	75	74	71	66
Lager etter vare:													
Jern og stål	79	71	66	65	68	66	68	66	64	65	68	64	61
Andre uedle metaller	60	54	43	46	44	39	47	41	45	38	43	48	54
Tre- og treforedl.prod.	75	74	83	76	72	82	92	81	77	80	81	74	67

TABELL B7: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN

Tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt og tallet på sysselsatte.

1000 personer. 2)

	1986	1987	1988	1989	1987	-----1988-----				-----1989-----			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt:													
Kvinner	24	25	33	45	23	27	28	38	40	47	45	44	42
Menn	18	21	36	61	19	27	37	37	44	61	58	65	60
Totalt	42	45	70	106	42	54	65	75	84	108	104	109	101
Tallet på sysselsatte 1) 2086	2126	2114	2049	2133	2126	2126	2124	2080	2051	2068	2054	2022	

1) F.o.m. 1986 inkluderes også familiemedarbeidere med ukentlig arbeidstid under 10 timer.

2) Omlegging av AKU f.o.m. 2.kvartal 1988.

TABELL B8: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKONTORENEs REGISTRERINGER

Tallet på registrerte arbeidsløse og ledige plasser. Arbeidsløshetsprosenten.

		1987	1988	1989	-----1989/90-----							
					Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.		
Sesongjusterte tall:												
Registrerte arbeidsløse	1000 pers.	32.4	49.3	82.9	82.2	81.4	82.1	86.7	94.2	90.8		
Ujusterte tall:												
Registrerte arbeidsløse	1000 pers.	32.4	49.3	82.9	79.5	78.6	79.9	88.2	101.9	97.6		
Herav: Permitterte	1000 pers.	4.6	9.4	17.4	14.5	15.3	15.4	19.2	22.5	22.2		
Ledige plasser	1000 pers.	12.4	8.7	6.9	5.7	4.7	5.2	2.3	6.3	8.0		
Arbeidsløshetsprosenten 1)		1.5	2.3	3.8	3.6	3.6	3.7	4.0	4.7	4.5		
Arb.løse/led.plasser		2.7	7.0	14.5	13.8	16.9	15.4	38.3	16.2	12.3		

1) Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B9: INDUSTRIINVESTINGER I VERDI - INVESTERINGSUNDERSØKELSEN

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.
Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1987	1988	1989	-----1988-----			-----1989-----				1990
				2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	
Utførte	4045	3620	2713	3826	3530	3397	2883	2806	2703	2461	NA
Antatte	4076	3762	3219	3637	3774	3898	3446	3516	2988	2926	2950

TABELL B10: BOLIGBYGGING

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene
viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1987	1988	1989	-----1989/90-----						
				Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	
Boliger satt igang		2.4	2.3	2.1	1.3	2.2	2.3	1.6	2.2	2.5
Boliger under arbeid		31.8	32.1	28.8	28.5	28.2	27.8	27.1	27.3	27.5
Boliger fullført		2.4	2.5	2.3	2.2	2.3	2.6	2.4	2.2	1.9

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

TABELL B11: DETALJOMSETNINGSVOLUM

Sesongjustert indeks.1) 1988=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av
månedstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1989/90-----						
						Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	
Omsetning ialt		110	116	110	100	98	101	99	93	99	93	101

1) Basert på en foreløpig beregning av sesongfaktorene, spesielt for
desember 1988

TABELL B12: DETALJOMSETNINGSVOLUM MV.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et
tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1987	1988	1989	-----1989/90-----						
				Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	
Omsetning i alt	-5.5	-9.0	-1.7	0.3	0.1	0.7	1.8	2.0	NA	
Detaljomsättning etter næring:										
Nærings- og nytelsesmidler	-2.6	-3.1	0.4	1.6	0.4	0.1	-0.1	0.2	NA	
Bekledning og tekstilvarer	-12.1	-12.5	-0.2	3.1	0.9	3.8	2.8	1.5	NA	
Møbler og innbo	-5.0	-8.6	-1.0	-0.5	0.4	2.4	5.1	5.9	NA	
Jern, farge, glass, stent. og sport	2.6	-0.4	-4.2	-1.6	-3.0	-4.6	-2.1	-0.7	NA	
Ur, opt., musikk, gull og sølv	-9.5	0.6	-6.0	-6.8	-5.2	-5.9	-6.2	-6.6	NA	
Motorkjøretøyer og bensin	-8.8	-17.5	-4.7	-1.6	-0.9	1.4	3.7	4.8	NA	
Reg. nye personbiler	-32.5	-40.8	-19.1	-12.1	-5.4	1.0	11.2	20.8	26.3	

1) Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode
året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden,
måneden før og måneden etter.

40*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B13: TIMEFORTJENESTE

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.
Kroner.

	1987	1988	1989	1988				1989			
				1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Industri, kvinner	67.8	72.0	76.4	70.6	72.0	72.3	73.0	73.5	76.9	77.2	78.2
Industri, menn	81.0	85.4	89.5	84.0	86.2	85.6	85.8	86.5	91.0	90.0	90.4
Bygge- og anl., menn	94.8	100.0	100.9	98.9	101.1	99.0	101.0	98.4	102.4	101.5	101.2

TABELL B14: KONSUMPRISINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1987	1988	1989	1989/90					
				Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Ialt	8.7	6.7	4.6	4.2	4.2	4.3	4.2	4.2	4.3
Varer og tjenester etter konsumgruppe:									
Matvarer ialt	7.6	6.3	2.7	3.1	2.7	2.4	2.2	3.4	3.8
Drikkevarer og tobakk	10.5	6.8	5.1	4.5	4.5	4.4	4.5	6.3	6.7
Klær og skotøy	8.9	5.8	3.1	1.6	2.4	2.6	2.9	2.6	1.8
Bølig, lys og brensel	7.4	8.3	6.1	5.9	6.1	6.3	6.1	6.9	6.8
Møbler og husholdningsartikler	8.4	5.9	3.6	3.2	3.2	3.0	2.4	2.6	2.5
Helsepleie	5.5	3.6	4.3	3.5	3.6	3.6	3.7	4.2	4.1
Reiser og transport	11.4	6.7	5.3	4.3	4.4	4.5	4.6	3.4	3.5
Fritidssysler og utdanning	8.1	6.4	4.5	4.5	4.8	5.0	5.1	3.8	4.5
Andre varer og tjenester	8.2	6.2	4.4	4.2	4.1	4.0	4.0	3.6	3.3
Varer og tjenester etter leveringssektor:									
Jordbruksvarer	9.1	6.0	2.1	3.4	3.6	3.4	2.8	5.3	6.1
Andre norskproduserte konsumvarer	8.5	6.9	4.7	4.3	4.5	4.6	4.5	5.5	5.4
Importerte konsumvarer	9.2	5.6	2.9	2.0	1.9	2.1	2.2	1.9	1.8
Husleie	6.0	7.9	7.6	7.4	7.4	7.4	7.3	7.3	7.3
Andre tjenester	9.4	7.1	5.7	5.1	5.0	5.0	5.1	3.2	3.5

TABELL B15: ENGROSPRISER

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1987	1988	1989	1989/90					
				Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Ialt	6.0	5.3	5.5	5.1	5.4	4.9	4.6	4.8	4.5
Matvarer og levende dyr	4.2	3.7	3.4	4.5	4.5	3.8	4.1	5.1	4.8
Drikkevarer og tobakk	9.9	5.3	4.1	3.6	3.5	3.5	3.5	4.3	4.3
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	4.8	12.9	10.8	7.3	7.2	6.4	6.1	6.7	5.2
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	6.9	1.9	8.9	8.0	11.4	13.5	12.1	12.4	11.6
Dyre- og plantefett, voks	-0.7	10.1	3.1	-1.5	0.7	2.1	2.5	3.4	3.3
Kjemikalier	4.6	7.7	6.5	5.0	3.2	1.3	1.3	-0.6	-1.4
Bearbeidde varer etter materiale	6.5	6.8	5.2	4.6	3.8	2.9	2.5	2.2	1.9
Maskiner og transportmidler	6.8	4.7	3.7	3.9	4.0	2.9	3.0	2.7	2.9
Forskjellige ferdigvarer	7.5	6.5	3.9	3.7	3.4	3.0	2.6	2.5	2.8

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B16: UTENRIKSHANDEL - VERDITALL

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1989/90-----					
						Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Eksport 1)	6.2	5.8	6.5	7.8	8.9	9.1	9.1	9.1	9.1	9.3	9.0
Import 2)	10.7	12.2	12.1	11.5	11.4	11.5	11.6	11.8	11.9	13.3	11.8
Import 3)	10.5	12.0	11.8	11.4	11.3	11.4	11.5	11.8	12.0	13.2	NA

- 1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
 2)Uten skip og oljeplattformer.
 3)Uten skip, oljeplattformer og råolje.

TABELL B17: UTENRIKSHANDEL - INDEKSER

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. 1988=100. Årene viser gjennomsnittet av kvartals-tallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	1987	-----1988-----				-----1989-----				
						4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv

Sesongjusterte tall:														
Eksportvolum 1)	89	96	103	110	99	105	100	103	103	102	110	111	115	
Importvolum 2)	114	110	102	95	115	112	104	98	92	92	98	96	95	

Ujusterte tall:														
Eksportpriser 1)	85	89	99	106	92	94	98	102	104	108	107	107	104	
Importpriser 2)	94	97	100	106	92	95	98	102	104	103	105	107	108	

- 1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
 2)Uten skip og oljeplattformer.

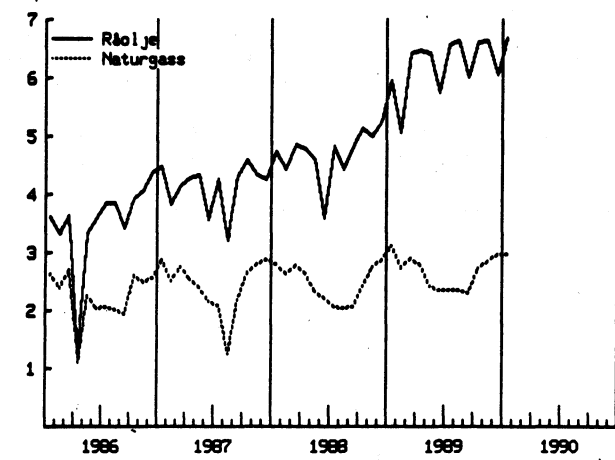
MERKNAD TIL TABELL B2.

2)For tilbakegående år er produksjonsindeksen etter anvendelse avstemt mot de endelige, årlige nasjonalregnskapene, der verdien av skip og oljeplattformer først regnes som investert når skipet er ferdigbygd eller plattformer er slept ut på feltet. I byggeperioden regnes produksjonen som levert til lager av varer under arbeid og ikke investeringer, noe som vil gi store variasjoner i indeksen mellom de berørte årene.

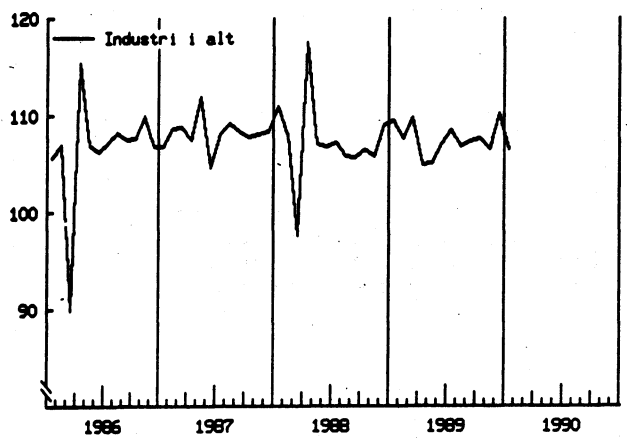
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Råolje (mill.tonn) og naturgass (milliarder S m³ (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

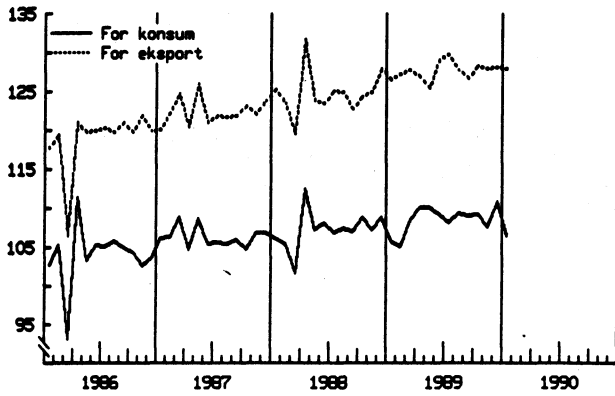

PRODUKSJONSINDEKS
Sesongjustert. 1980=100

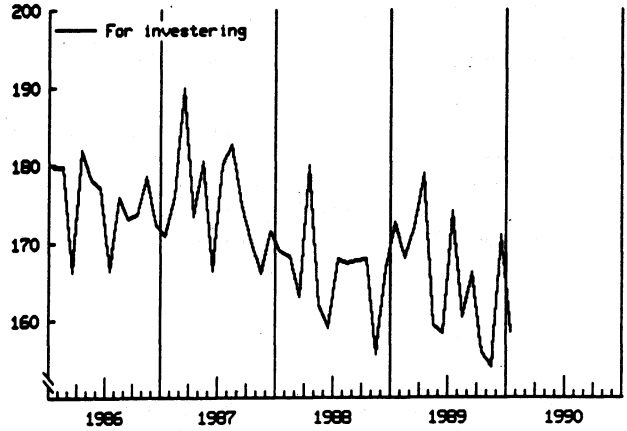
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

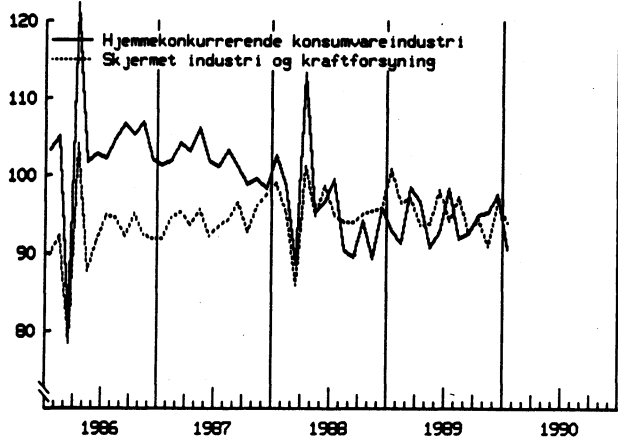
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

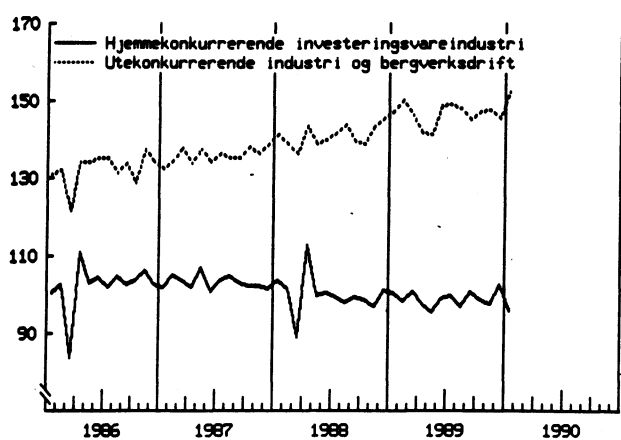
PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

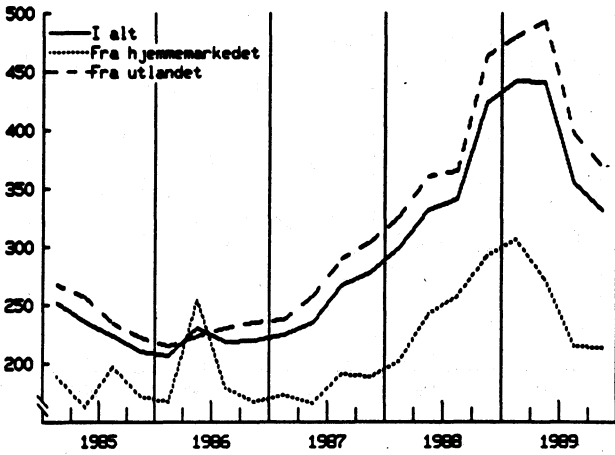
PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

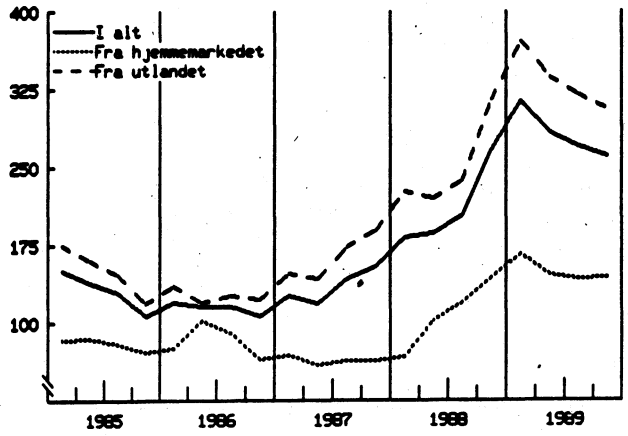

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

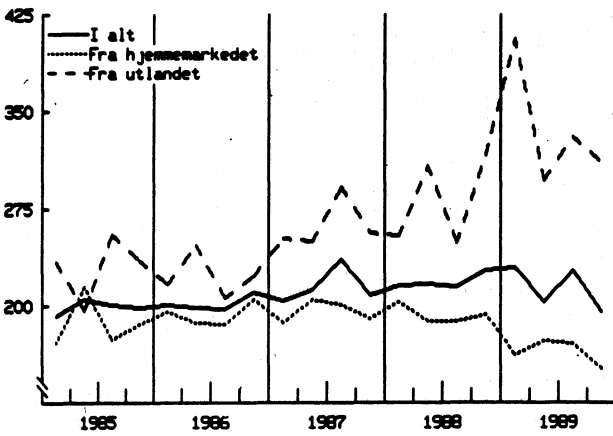
ORDRETILGANG
Metaller.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

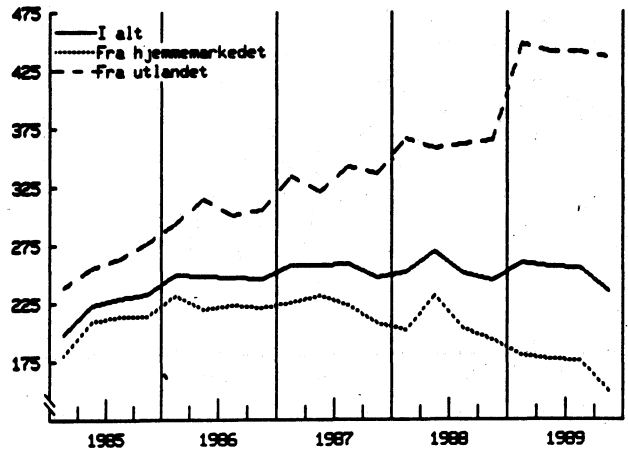
ORDRERESERVER
Metaller.
Ujustert verdiindeks. 1976=100

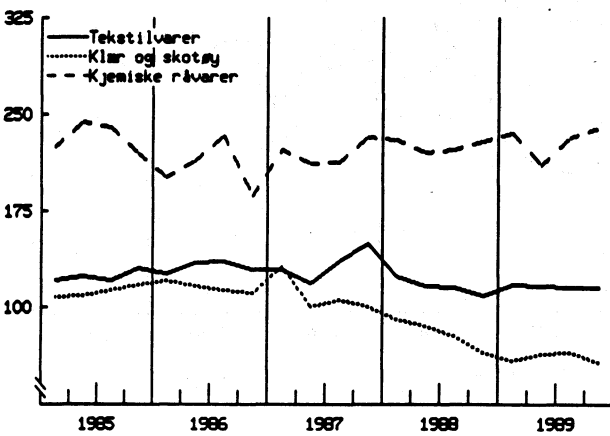
ORDRETILGANG
Verktøedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

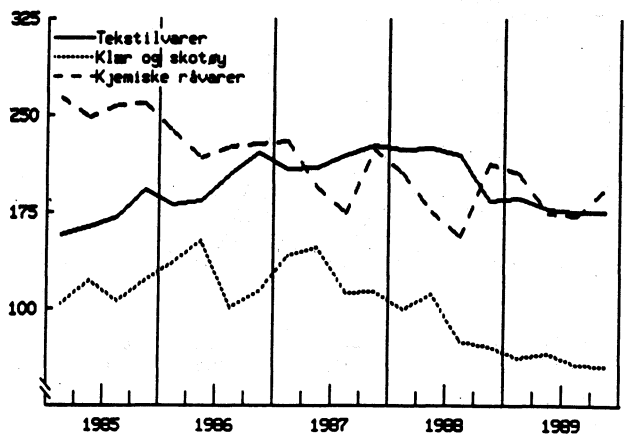
ORDRERESERVER
Verktøedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Ujustert verdiindeks. 1976=100

ORDRETILGANG
Tekstilvarer klar og skotøy og kjemiske råvarer.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

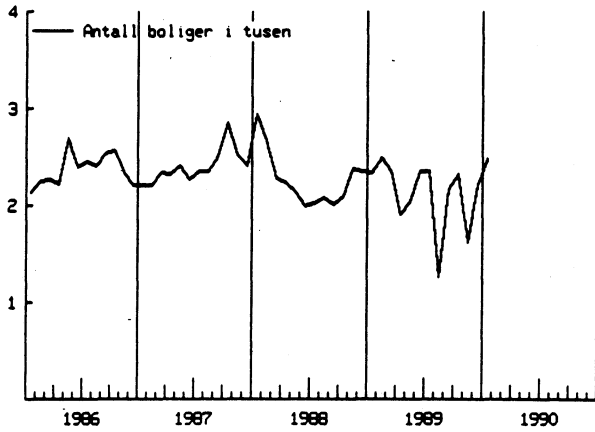

ORDRERESERVER
Tekstilvarer klar og skotøy og kjemiske råvarer.
Ujustert verdiindeks. 1976=100

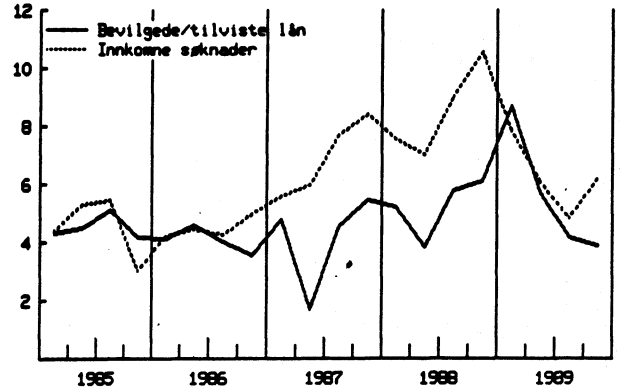

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

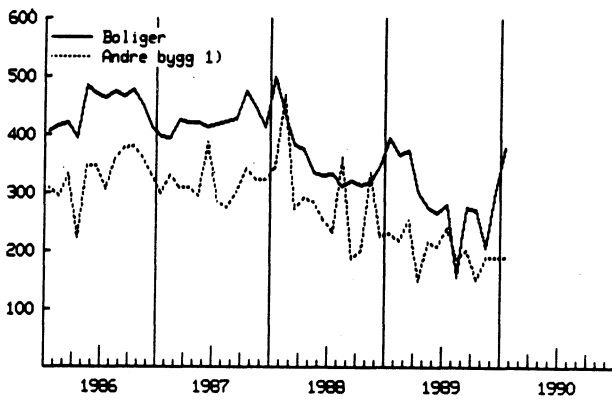
BYGG
Boliger satt i gang. Sesongjustert.

BOLIGLÅN NYE BOLIGER
Antall Husbanklån og PSV-tilvisninger i 1000. Sesongjustert.

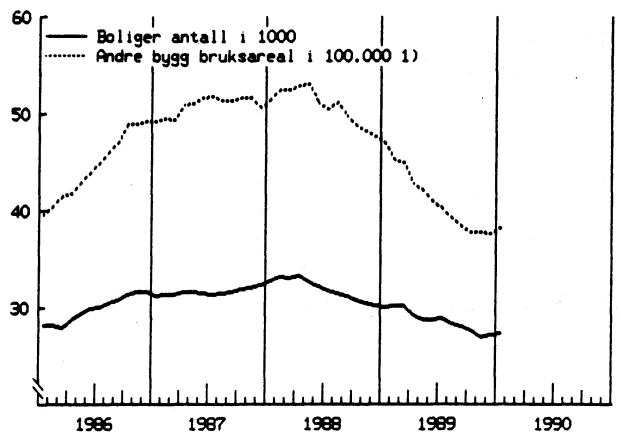

BYGG SATT I GANG
Bruksareal i 1000 kvm. Sesongjustert.

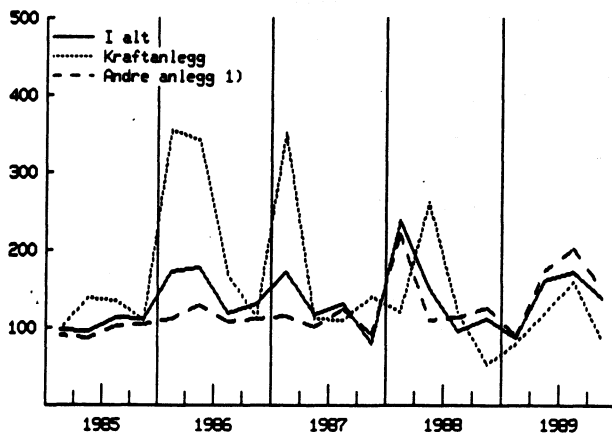
1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

BYGG UNDER ARBEID
Sesongjustert

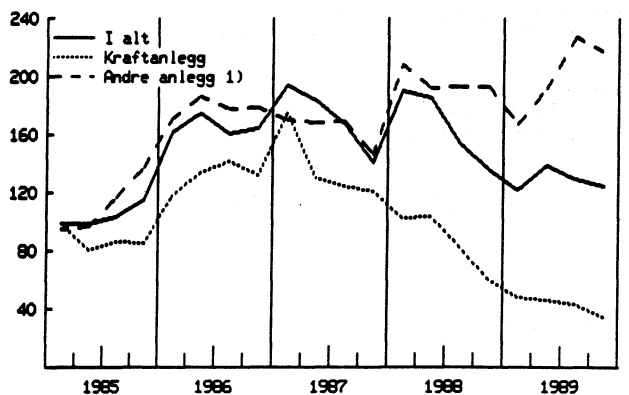
1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordretilgang. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

1) Sesongjustert.

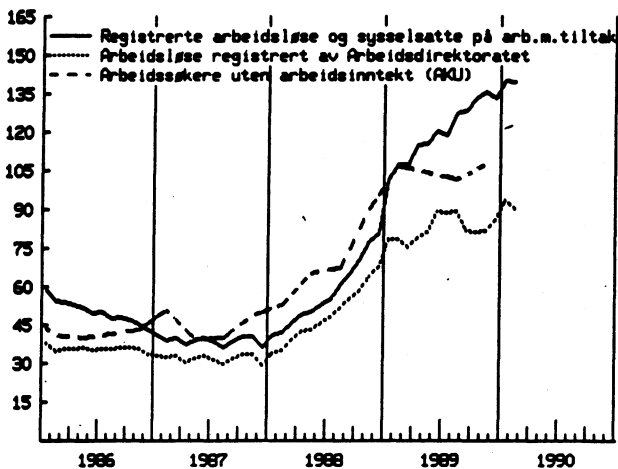
ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordreservert. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

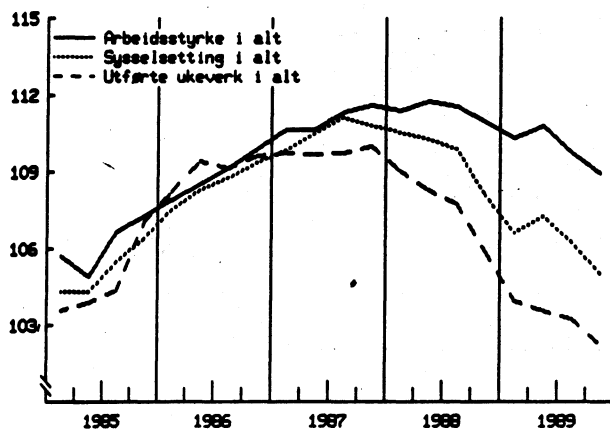
1) Sesongjustert.

ARBEIDSLLEDIGE

Arbeidssøkere uten arbeidsinnt., reg. arbeidsløse ved arbeidskontorene og syssels. på arb.m.tiltak. Sesongjusterte tall i tusen.

ARBEIDSTYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE UKEVERK I ALT

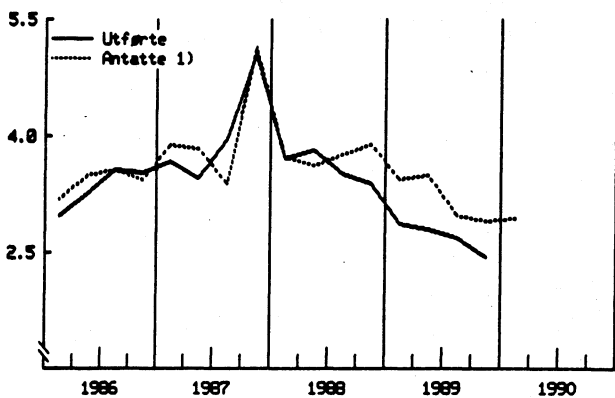
IFØLGE ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN. 1) 1980=100. Sesongjustert.

1) Justert for omlegging av AKU f.o.m. 2. kv. 1988.

ANTATTE OG UTFØRTE INVESTERINGER I INDUSTRIEN

Sesongjusterte verdital. Milliarder kroner pr. kvartal.

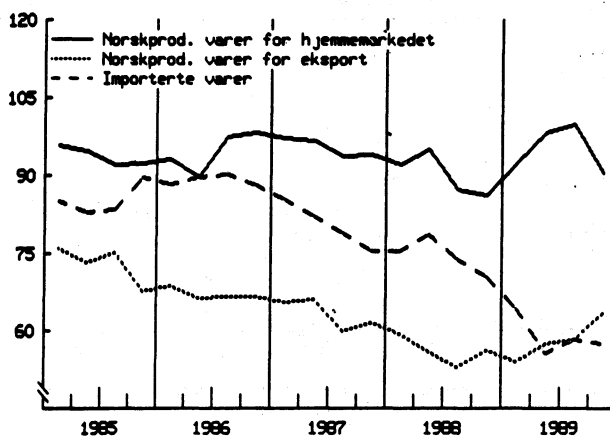

1) Anslag gitt i samme kvartal. Tallet for 4. kvartal 1987 inneholder korreksjoner for foregående kvartaler.

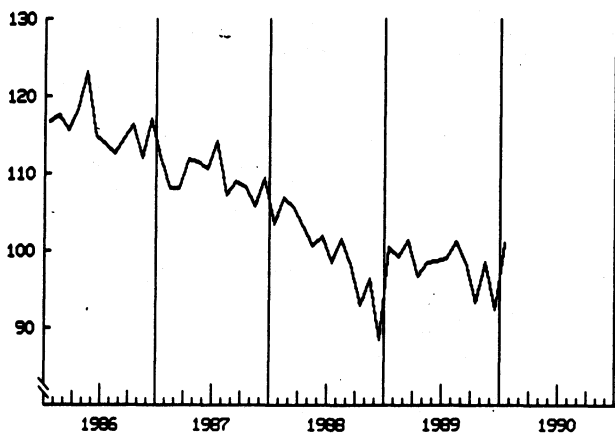
LAGER

Industri og engrosandel.

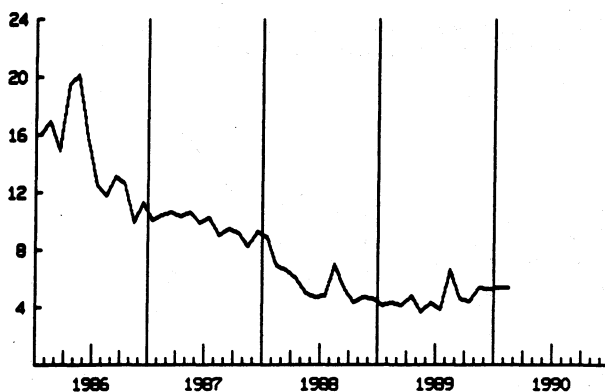
Sesongjustert volumindeks. 1982=100

DETALJOMSETNING

Sesongjustert volumindeks. 1988=100

REGISTRERTE NYE PERSONBILER

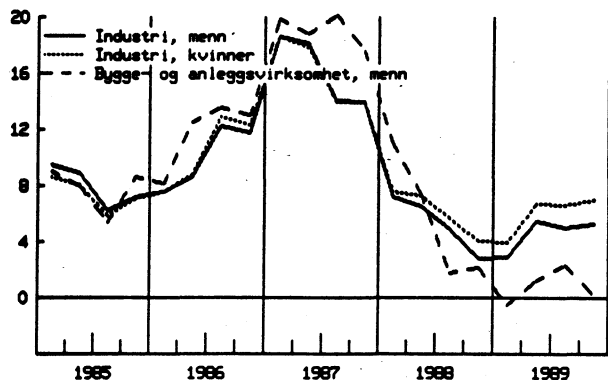
1000 stk. Sesongjustert.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

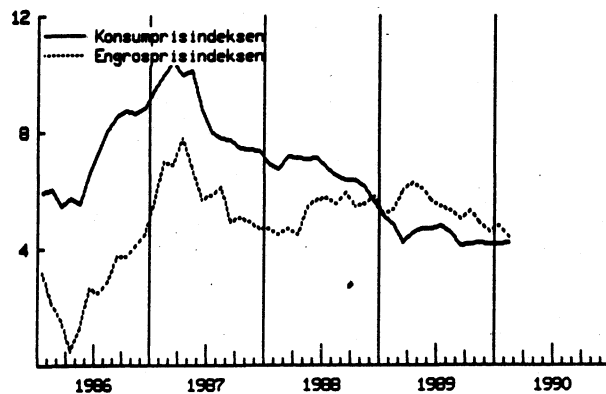
LØNNINGER

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirksomhet, prosentvis endring fra ett år tidligere.

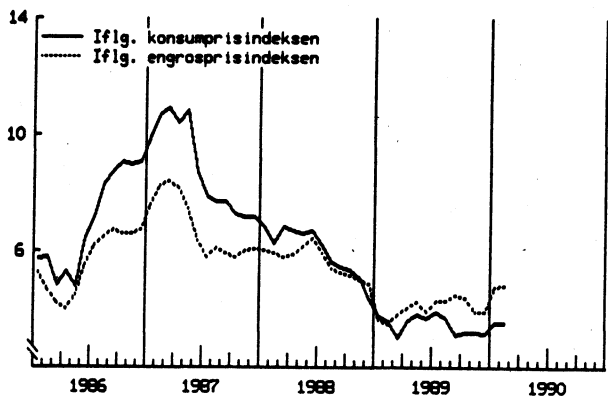
INNENLANDSKE PRISER

Prosent endring fra ett år tidligere.

PRISSTIGNING FOR KONSUMVARER 1)

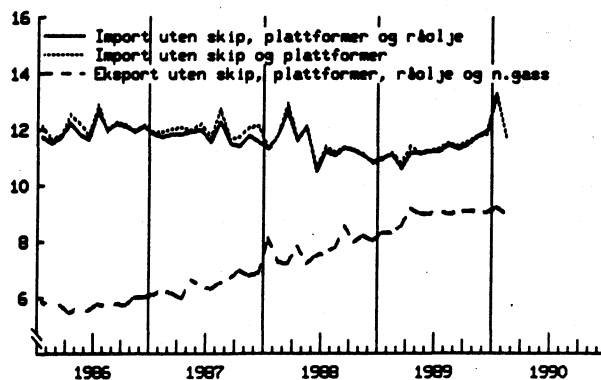
Prosent endring fra ett år tidligere.

1) Konsumprisindeksen for varer omsatt gjennom detaljhandelen og engrosprisindeksen for varer levert til konsum.

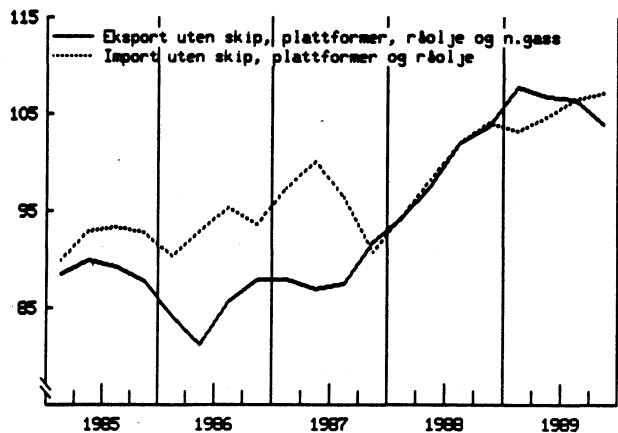
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

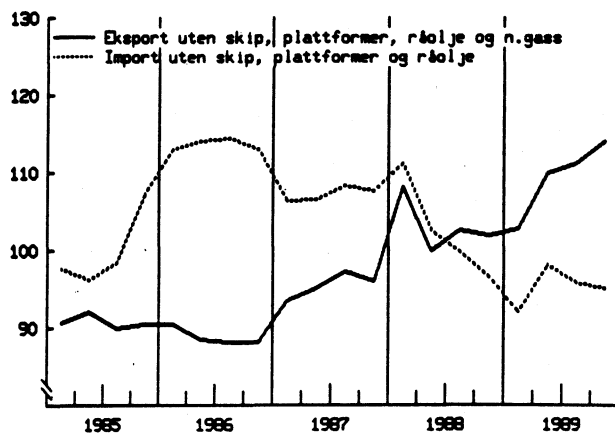
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Prisindekser (enhetspriser). 1988=100.

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjustert volumindeks. 1988=100.

INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C1: PRODUKSJON OG EKSPORT AV RÅOLJE ¹ FRA NORSK SOKKEL. 1000 TONN ².

	Produksjon							Eksport	
	Total ³	Ekofisk	Statfjord	Valhall	Ula	Gullfaks	Oseberg	Andre	Total
1981	23 450	16 273	6 575					602	20 453
1982	24 515	14 150	9 441	67				857	20 666
1983	30 482	13 031	15 803	769				880	25 623
1984	34 682	11 172	18 610	2 419				2 481	30 064
1985	38 410	10 417	24 036	2 452				2 512	32 602
1986	42 424	8 658	29 402	2 254	734	34	241	1 128	35 376
1987	49 516	7 515	30 100	3 009	3 925	3 549	676	741	41 757
1988*	56 650	9 533	29 628	3 289	4 398	7 723	986	1 092	47 697
1989*	74 882	10 754	28 950	3 747	4 370	13 922	11 582	1 557	65 221
Januar-februar									
1989	11 063	1 751	4 228	578	719	2 051	1 424	312	10 249
1990	12 878	1 758	4 728	623	762	2 045	2 398	562	9 842
1988*									
Januar	4 748	741	2 682	282	397	477	105	62	3 871
Februar	4 431	694	2 503	264	364	479	70	57	3 515
Mars	4 865	770	2 635	278	395	657	70	60	3 887
April	4 802	770	2 567	270	385	644	106	60	3 952
Mai	4 615	781	2 572	275	371	484	70	60	3 691
Juni	3 608	666	2 027	248	276	325	10	56	3 261
Juli	4 858	865	2 502	273	401	735	-	82	3 900
August	4 440	824	2 057	280	385	801	-	93	3 762
September	4 853	840	2 457	269	371	828	-	88	4 113
Oktober	5 148	857	2 568	279	366	937	-	141	4 474
November	5 011	850	2 436	276	379	911	-	159	4 614
Desember	5 272	874	2 624	295	310	444	555	170	4 657
1989*									
Januar	5 969	922	2 475	303	399	1 090	620	160	5 591
Februar	5 094	829	1 753	275	320	961	804	152	4 658
Mars	6 439	879	2 669	304	390	1 250	798	149	5 405
April	6 494	885	2 575	303	357	1 253	1 023	98	5 902
Mai	6 444	921	2 526	313	296	1 226	997	65	5 369
Juni	5 775	926	2 211	246	302	945	1 046	99	4 768
Juli	6 594	966	2 479	332	385	1 211	1 089	132	5 326
August	6 663	945	2 527	343	380	1 232	1 095	141	6 104
September	6 034	764	2 055	328	386	1 251	1 105	145	5 660
Oktober	6 635	825	2 628	340	382	1 213	1 099	148	5 766
November	6 647	926	2 535	315	351	1 230	1 156	134	5 318
Desember	6 094	966	2 517	345	322	1 060	750	134	5 252
1990*									
Januar	6 766	925	2 474	347	401	1 081	1 262	275	5 418
Februar	6 112	833	2 254	276	361	964	1 136	287	4 424

¹ Inkluderer NGL og kondensat.² Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.³ Årstallene kan avvike noe fra summen av månedsoppgavene som bygger på foreløpige tall fra den månedlige produksjonsstatistikken.

INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C2: PRODUKSJON OG EKSPORT AV NATURGASS FRA NORSK SOKKEL. MILLIONER SM³ 1

	Produksjon								Eksport
	Total ²	Ekofisk	Frigg	Statfjord	Heimdal	Gullfaks	Tommeliten	Andre	Total
1981	26 162	14 760	11 312	86				4	25 197
1982	25 534	14 583	10 810	109				31	24 457
1983	25 831	13 690	11 797	234				110	24 528
1984	27 375	12 800	13 670	291				614	26 240
1985	26 668	11 653	13 691	827				496	25 429
1986	27 802	8 115	12 850	3 464	2 131	-	-	465	25 653
1987	29 689	8 471	12 104	4 333	3 641	225	-	859	27 942
1988*	29 853	9 411	10 767	3 802	3 771	727	272	1 103	27 858
1989*	31 964	10 380	10 608	3 756	3 458	1 281	1 186	1 295	28 595
Januar-februar									
1989	5 761	1 794	2 106	632	626	200	203	199	5 213
1990	5 668	1 807	1 904	707	600	181	234	236	4 953
1988*									
Januar	2 861	781	1 175	437	324	49	-	95	2 643
Februar	2 657	786	1 109	357	276	39	-	91	2 607
Mars	2 795	843	1 182	319	295	59	-	95	2 699
April	2 647	760	1 146	300	299	51	-	91	2 538
Mai	2 342	736	883	304	285	41	-	93	2 197
Juni	2 218	710	798	302	302	31	-	75	2 052
Juli	2 088	743	571	296	322	66	-	90	2 012
August	2 060	777	546	265	306	72	-	94	1 967
September ..	2 090	767	573	280	292	87	-	91	1 910
Oktober	2 438	832	734	304	316	94	65	94	2 153
November ...	2 756	800	1 019	313	337	92	97	98	2 473
Desember ...	2 902	876	1 031	324	418	46	112	96	2 607
1989*									
Januar	3 015	916	1 094	361	328	109	99	105	2 741
Februar	2 746	878	1 012	271	297	90	104	94	2 472
Mars	2 919	799	1 109	353	320	122	109	107	2 524
April	2 803	872	1 089	258	301	117	63	103	2 420
Mai	2 450	745	837	323	284	113	39	109	2 218
Juni	2 361	825	681	343	276	85	70	81	2 009
Juli	2 372	847	638	302	242	111	119	113	1 999
August	2 364	857	606	295	247	117	121	121	2 070
September ..	2 330	907	639	173	277	100	118	116	2 025
Oktober	2 744	879	937	316	261	107	124	120	2 476
November ...	2 862	894	967	364	305	115	106	111	2 501
Desember ...	3 000	960	999	397	320	93	115	115	2 658
1990*									
Januar	2 987	936	1 000	393	314	92	124	128	2 603
Februar	2 681	871	904	314	286	89	110	108	2 350

1 Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.

2 Årstallene kan avvike noe fra summen av månedsoppgavene som bygger på foreløpige tall fra den månedlige produksjonsstatistikken.

49*
INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C3: LETEAKTIVITET PÅ NORSK SOKKEL.¹

	Antall hull påbegynt			Boremeter	Borefartøydøgn			Gjennomsnitt vanndyp (m)	Gjennomsnitt totaldyp (m)
	Totalt	Undersøks- elseshull	Avgrens- ningshull		Totalt	Norske	Uten- landske		
1981	39	26	13	135054	4131			181	3235
1982	49	36	13	155299	4376			162	3314
1983	40	33	7	135801	3900			201	3155
1984	47	35	12	149034	4235	3803	432	213	3116
1985	50	30	20	143473	4037	3544	493	235	3208
1986	36	26	10	123771	3283	2937	346	236	3353
1987	36	25	11	109882	2468	2266	202	246	3349
1988	29	18	11	118717	2408	2047	361	202	3335
1989	27	20	7	85830	2731	2004	727	173	3316
Januar-februar									
1989	3	2	1	9994	323	264	59		
1990	3	3	-	11401	485	326	159		
1988									
Januar	-	-	-	6262	186	155	31		
Februar	2	1	1	7785	194	169	25		
Mars	1	1	-	6757	222	191	31		
April	5	5	-	7705	182	152	30		
Mai	1	-	1	10781	222	192	30		
Juni	3	1	2	9202	157	127	30		
Juli	3	2	1	10622	194	163	31		
August	-	-	-	3419	186	155	31		
September ...	6	3	3	21439	212	181	31		
Oktober	3	2	1	14604	247	216	31		
November	4	3	1	13502	205	176	29		
Desember	1	-	1	6639	201	170	31		
1989									
Januar	2	1	1	5745	174	143	31		
Februar	1	1	-	4249	149	121	28		
Mars	2	2	-	6375	201	170	31		
April	4	2	2	10426	192	162	30		
Mai	-	-	-	6643	223	191	32		
Juni	3	2	1	5876	188	132	56		
Juli	4	3	1	7338	250	188	62		
August	1	1	-	7252	220	158	62		
September ...	6	4	2	8635	224	157	67		
Oktober	1	1	-	10872	318	217	101		
November	-	-	-	5642	306	186	120		
Desember	3	3	-	6777	286	179	107		
1990									
Januar	1	1	-	4775	265	180	85		
Februar	2	2	-	6626	220	146	74		

¹ Kilde: Oljedirektoratet.

INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C4: PÅLØPTE KOSTNADER TIL LETING ETTER OLJE OG GASS PÅ NORSK SOKKEL.¹
MILLIONER KRONER.

	1987	1988				1989			
	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Letekostnader i alt	1756	1055	879	952	1275	708	1178	1435	1686
Undersøkelserboringer .	977	562	606	570	842	454	828	941	1232
Borefartøyer	273	196	176	162	234	134	243	243	354
Transportkostnader ..	120	74	81	51	110	54	98	117	163
Varer	234	94	101	105	159	100	176	158	178
Tekniske tjenester ..	349	198	247	251	340	167	311	423	537
Generelle undersøkelser	199	58	137	158	184	77	99	91	189
Feltevaluering og feltutvikling	414	264	-10	104	101	17	74	261	62
Administrasjon og andre kostnader	166	172	146	120	148	160	177	143	204

¹ Tabellen dekker letefasen, dvs. kostnader som påløper etter at letetillatelse er gitt og fram til en eventuell utbygging er godkjent av myndighetene.

TABELL C5: PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER TIL FELTUTBYGGING PÅ NORSK SOKKEL.¹
MILLIONER KRONER.

	1987	1988				1989			
	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Feltutbygging i alt	7540	3405	5047	4788	6445	4651	4809	5217	7982
Varer	3413	784	1918	2128	3225	2329	2461	1902	3052
Bærestruktur inkl. utrustning av skaft ...	895	244	701	509	637	188	324	279	772
Dekk/dekkramme	1903	358	418	523	1175	392	695	330	490
Moduler	295	-84	482	493	931	540	573	878	1101
Andre varer	320	267	317	603	482	1209	860	415	688
Tjenester	3683	2380	2876	2257	2864	2021	2206	3072	4508
Prosjektering og prosjekttjenester	730	427	835	813	1185	892	1246	1223	1306
Maritime tjenester	1544	753	1011	619	627	235	315	988	1189
Andre tjenester ²	573	266	234	166	227	431	154	323	562
Egne arbeider ²	836	934	795	658	825	465	491	539	1453
Produksjonsboring	444	241	253	402	355	300	143	243	422

¹ Omfatter Ekofisk betongkappe, Gullfaks C, Oseberg C, Oseberg M10, Oseberg Gamma Nord, Troll Øst, Sleipner Øst, Veslefrikk, Gyda, Snorre, Hod, Draugen og Ekofisk utvidete vanninjeksjon.

² Driftsforberedelseskostnader er inkludert.

INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C6: RÅOLJEPRISER PR. FAT.¹

	Normpriser i US\$			Offisielle salgspriser i US\$				Spotpriser i US\$			Eksportpris for verden ²		Spotpris i Nkr
	Ekofisk fjord	Stat- blend	Brent-	Arabian light	Arabian heavy	Bonny light	Arabian light	Arabian heavy	Bonny light	Ekofisk	US\$	Nkr	Ekofisk
1988													
Januar	16.75	16.70	..	17.52	16.27	18.92	16.90	16.80	16.35	103.66	106.51
Februar	16.20	16.15	..	17.52	16.27	18.92	16.15	15.85	15.55	99.68	101.60
Mars	14.65	14.55	14.80	17.52	16.27	18.92	14.80	14.70	13.90	88.13	93.20
April	15.60	15.45	..	17.52	16.27	18.92	16.80	16.60	14.90	92.53	103.09
Mai	16.55	16.30	16.50	17.52	16.27	18.92	16.45	16.35	15.25	94.25	101.04
Juni	16.55	16.30	16.50	17.52	16.27	18.92	15.65	15.54	14.67	93.59	99.15
Juli	14.95	14.65	..	17.52	16.27	18.92	15.15	14.95	13.81	92.67	100.31
August	15.35	15.05	..	17.52	16.27	18.92	15.20	15.00	13.62	93.84	103.35
September	14.35	14.10	14.30	17.52	16.27	18.92	13.30	13.25	12.32	85.13	91.56
Oktober	12.75	12.55	12.70	17.52	16.27	18.92	12.55	12.45	11.04	74.52	84.04
November	12.75	12.55	12.70	17.52	16.27	18.92	13.30	13.10	11.12	73.06	86.07
Desember	14.05	13.90	14.00	17.52	16.27	18.92	15.55	15.25	13.07	85.09	99.28
1989													
Januar	16.25	16.15	16.20	17.52	16.27	18.92	17.40	17.05	15.04	100.17	113.55
Februar	17.05	16.95	17.00	17.52	16.27	18.92	17.10	16.60	15.29	102.75	111.55
Mars	17.65	17.50	17.55	17.52	16.27	18.92	18.95	18.60	16.75	113.73	126.29
April	19.75	19.60	..	17.52	16.27	18.92	20.55	19.75	18.24	123.85	134.10
Mai	19.90	19.70	..	17.52	16.27	18.92	19.05	18.40	17.15	120.91	129.72
Juni	18.20	18.00	18.05	17.52	16.27	18.92	17.95	17.60	16.54	112.28	126.54
Juli	17.80	17.60	17.65	17.52	16.27	18.92	17.95	17.75	16.72	116.20	123.36
August	16.95	16.80	..	17.52	16.27	18.92	16.90	16.75	15.65	110.18	117.92
September	17.50	17.45	17.45	17.52	16.27	18.92	17.95	17.80	16.35	116.41	126.74
Oktober	18.45	18.35	18.35	17.52	16.27	18.92	19.15	18.90	17.14	118.95	131.17
November	18.95	18.95	..	17.52	16.27	18.92	19.15	18.75	17.23	118.89	129.38
Desember	19.00	19.10	19.05	17.52	16.27	18.92	20.40	20.00	17.97	120.40	134.00
1990													
Januar				17.52	16.27	18.92	21.65	21.25	19.27	126.03	138.98
Februar				17.52	16.27	18.92	20.05	19.65	18.33	118.60	127.14

¹ Kilder: Normpriser: Olje- og energidepartementet.

Offisielle salgspriser: IEA Oil Market Report.

Spotpriser: Petroleum Intelligence Weekly.

Eksportpris for verden: Oil and Gas Journal.

Valutakurser: Statistisk Månedshefte.

² Offisielle salgspriser veid sammen med eksportvolum.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL D1: BRUTTONASJONALPRODUKT

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1984	1985	1986	1987	1988	1989 anslag	1990 prognose	1991 prognose
Danmark	3,5	3,7	3,1	-0,7	-0,4	1,4	1,3	2,0
Frankrike	1,5	1,7	2,3	1,9	3,4	3,4	3,1	2,8
Italia	2,8	2,9	2,5	3,0	3,9	3,3	3,2	3,0
Japan	5,1	4,9	2,5	4,5	5,7	4,8	4,5	4,3
USA	6,4	3,0	2,8	3,7	4,4	3,0	2,3	2,5
Storbritannia	3,0	3,6	3,2	4,7	4,2	2,3	1,3	1,9
Sverige	4,0	2,1	1,1	2,6	2,5	2,1	1,2	0,9
Forbundsrepublikken Tyskland ..	3,0	2,0	2,3	1,7	3,6	4,3	3,2	3,1
Norge	5,7	5,3	4,2	2,0	0,1	2,3	2,5	2,6

Kilde: Regnskapstall og anslag for 1989 for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D2: PRIVAT KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1984	1985	1986	1987	1988	1989 anslag	1990 prognose	1991 prognose
Danmark	2,8	5,5	4,1	-1,2	-1,1	0,0	1,0	1,8
Frankrike	1,1	2,4	3,7	2,7	2,8	2,8	3,0	2,4
Italia	1,9	3,0	3,8	3,9	3,8	3,8	3,2	3,4
Japan	2,7	2,7	3,1	4,2	5,0	2,8	3,7	3,8
USA	4,7	4,6	4,3	2,8	3,4	2,7	2,2	2,0
Storbritannia	2,1	3,9	5,7	5,4	6,9	3,8	1,4	1,8
Sverige	1,4	3,0	4,8	4,0	2,6	1,4	1,4	1,8
Forbundsrepublikken Tyskland ..	1,5	1,7	3,4	3,5	2,7	1,8	3,5	3,0
Norge	2,7	9,9	5,6	-1,0	-2,5	-1,7	2,0	2,0

Kilde: Regnskapstall og anslag for 1989 for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D3: OFFENTLIG KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1984	1985	1986	1987	1988	1989 anslag	1990 prognose	1991 prognose
Danmark	-1,0	2,4	1,5	2,0	-0,4	-0,5	-0,8	0,5
Frankrike	1,1	3,2	1,7	3,0	2,3	1,9	2,6	2,3
Italia	2,4	3,5	2,9	3,6	3,0	2,3	2,5	2,5
Japan	2,8	1,7	6,2	-0,7	2,2	2,0	1,6	1,6
USA	4,0	7,3	4,0	2,6	0,4	2,5	1,9	1,3
Storbritannia	0,7	0,0	2,0	1,2	0,4	0,1	0,8	1,0
Sverige	2,4	2,1	1,2	1,3	1,3	1,5	1,7	1,7
Forbundsrepublikken Tyskland ..	2,5	2,1	2,5	1,5	2,2	0,0	1,0	0,3
Norge	2,4	3,3	2,2	4,0	0,5	2,1	-0,5	0,0

Kilde: Regnskapstall og anslag for 1989 for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL D4: BRUTTOINVESTERINGER I FAST REALKAPITAL

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1984	1985	1986	1987	1988	1989 anslag	1990 prognose	1991 prognose
Danmark [*]	10,5	10,8	16,2	-7,4	-6,5	-1,1	0,5	4,1
Frankrike	-1,3	1,1	3,3	3,7	7,7	5,1	4,7	4,2
Italia	6,2	2,5	1,6	6,8	4,9	5,5	4,2	3,8
Japan	4,9	5,8	5,8	10,3	13,4	11,1	6,5	4,8
USA ¹	16,1	5,5	0,0	2,6	5,8	2,3	3,3	4,2
Storbritannia	9,1	3,0	1,7	8,8	13,1	4,9	2,0	2,1
Sverige	5,1	6,0	-0,6	6,8	5,4	8,0	1,5	-1,1
Forbundsrepublikken Tyskland ..	0,8	0,0	3,2	2,2	5,9	8,6	5,6	5,2
Norge	10,9	-13,9	23,9	-2,1	0,7	-4,3	4,2	4,2

Kilde: Regnskapstall og anslag for 1989 for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Private bruttoinvesteringer.

TABELL D5: EKSPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1984	1985	1986	1987	1988	1989 anslag	1990 prognose	1991 prognose
Danmark	3,4	4,1	-0,3	4,7	5,3	6,7	5,0	4,6
Frankrike	7,2	2,1	-1,1	3,0	6,7	10,6	6,4	7,1
Italia	6,5	3,8	3,8	3,3	5,9	8,7	5,0	5,3
Japan	17,5	5,6	-5,2	3,8	8,1	14,1	9,6	9,2
USA	6,2	-1,7	3,0	13,5	17,6	10,8	7,3	6,8
Storbritannia	6,9	5,9	3,7	5,1	0,7	4,8	5,9	6,1
Sverige	6,7	2,2	3,3	5,7	3,0	4,1	3,2	3,3
Forbundsrepublikken Tyskland ..	8,5	6,7	0,0	0,8	5,8	11,0	7,0	7,0
Norge	8,2	6,9	1,6	1,2	5,4	12,1	4,6	4,3

Kilde: Regnskapstall og anslag for 1989 for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D6: IMPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1984	1985	1986	1987	1988	1989 anslag	1990 prognose	1991 prognose
Danmark	5,1	8,6	6,4	-2,0	0,6	4,2	3,6	4,5
Frankrike	3,6	4,7	7,0	7,7	8,1	8,9	6,6	6,6
Italia	9,2	4,7	4,6	10,1	7,2	9,8	5,8	5,8
Japan	11,1	-0,1	2,8	8,7	21,3	19,0	9,9	8,0
USA	23,2	3,9	9,4	7,5	6,8	6,6	6,1	6,0
Storbritannia	9,2	2,7	6,4	7,6	12,2	9,7	3,4	4,0
Sverige	4,5	8,0	5,5	7,5	5,0	6,2	4,1	4,1
Forbundsrepublikken Tyskland ..	5,5	3,7	3,6	4,8	6,3	7,1	7,5	7,0
Norge	9,5	5,9	9,9	-7,3	-1,7	-0,3	4,0	3,4

Kilde: Regnskapstall og anslag for 1989 for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E1: S V E R I G E

	1987	1988	1989	1989						
				Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon 1985=100	102	104	107	104	106	107	107	107	109	
Arbeidsløshetsprosent	1.9	1.6	1.4	1.2	1.5	1.5	1.5	1.3	1.3	
Ujusterte tall:										
Ordretilgang 1)	1985=100	112	126	136	75	134	142	148	153	145
Konsumpriser	1985=100	108.6	114.9	122.3	122.2	122.7	123.7	124.7	125.0	125.4

1) Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.

TABELL E2: D A N M A R K

	1986	1987	1988	1989/90						
				Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	
Sesongjusterte tall:										
Salgsvolum, industrien 1985=100	108	104	106	105	110	109	108	107	..	
Detaljomsætningsvolum 1985=100	103	101	100	99	98	98	98	98	..	
Arbeidsløshetsprosent	7.9	7.8	8.6	9.6	9.6	9.6	
Ujusterte tall:										
Ordretilgang 1)	1985=100	103	102	110	125	122	127	135	121	..
Konsumprisindeks 1985=100	103.7	107.8	112.7	118.6	119.0	119.7	120.2	120.2	119.5	

1) Tilgang på nye ordrer i investeringsvareindustrien.

TABELL E3: S T O R B R I T A N N I A

	1987	1988	1989	1989/90					
				Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.
Sesongjusterte tall:									
Industriproduksjon 1985=100	106.6	114.0	119.2	120.5	119.4	120.7	120.2	120.0	..
Ordretilgang 1) 1985=100	105	115	126	128	124	130	119	120	..
Detaljomsætningsvolum 1985=100	111.5	119.2	121.7	121.4	122.1	121.6	121.1	123.4	121.8
Arbeidsløshetsprosent	10.1	8.1	6.4	6.2	6.0	5.9	5.9	5.8	5.7
Ujusterte tall:									
Konsumpriser 1985=100	107.6	112.9	121.9	122.7	123.5	124.5	125.5	125.6	126.3

1) Volumet av tilgangen på nye ordrer til verkstedindustrien fra innenlandske kunder.

TABELL E4: F O R B U N D S R E P U B L I K K E N T Y S K L A N D

	1987	1988	1989	1989/90					
				Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Sesongjusterte tall:									
Total industriproduksjon 1985=100	102	106	111	113	112	112	115
Ordretilgang 1) 1985=100	101	107	120	123	119	118	129	121	..
Detaljomsætningsvolum 1985=100	108	111	114	113	115	116	116
Arbeidsløshetsprosent	8.9	8.7	7.9	7.8	7.8	7.8	7.7	7.5	7.4
Konsumpriser 1985=100	00.0	101.2	104.2	104.7	105.0	105.2	105.4	105.6	105.8

1) Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.

55*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E5: F R A N K R I K E

		1987	1988	1989	1989/90					
					Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.

Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	103	108	112	113	111	113	114	112	..
Arbeidsløshetsprosent		10.5	10.2	9.6	9.5	9.5	9.5	9.5	9.4	9.4

Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1985=100	105.8	108.7	112.5	113.0	113.2	113.7	113.9	114.1	114.4

TABELL E6: U S A

		1987	1988	1989	1989/90					
					Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.

Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	104.9	110.9	114.6	115.2	115.0	114.6	115.0	115.2	113.9
Ordretilgang 1)	Mrd. dollar	107.7	119.5	126.3	126.8	125.2	124.3	130.2	131.7	117.8
Detaljomssetningsvolum 2)		114.9	119.1	121.3	123.4	123.6	121.4	121.5	121.6	..
Arbeidsløshetsprosent		6.2	5.5	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3
Konsumpriser	1985=100	105.2	110.1	115.3	115.7	115.9	116.6	116.9	117.4	118.7

1) Verdi av tilgang på nye ordrer på varige varer.

2) Mrd. dollar i 1982-priser

TABELL E7: J A P A N

		1986	1987	1988	1989/90					
					Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.

Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon 1)	1985=100	99.8	103.2	113.1	121.8	119.4	119.9	121.0	121.1	121.2
Ordretilgang 2)	Mrd. yen	901	990	1113
Arbeidsløshetsprosent		2.8	2.5	2.5	2.3	2.2	2.2	2.2	2.1	2.2
Konsumpriser	1985=100	100.7	101.4	100.7	104.2	104.4	104.9	104.5	104.8	105.3

1) Industriproduksjon og gruvedrift.

2) Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.

Nye forskningsrapporter

Torstein Bye og Tor Arnt Johnsen:

Energisubstitusjon i treforedlingssektoren.

Rapporter 89/22, sidetall 40, 1989. ISBN 82-537-2873-5. Pris kr. 60,-.

Ved tidligere analyser av energibruk i industri-sektorene i MSG har en beskrevet det relative forholdet mellom bruk av elektrisitet og bruk av olje som funksjon av det relative prisforholdet. For treforedlingssektoren har dette gitt en dårlig beskrivelse. I denne sektoren brukes mye fast brensel og sektoren er den største brukeren av tilfeldig kraft i Norge. Det har vært en økning i bruk av fast brensel i sektoren på grunn av restriksjoner på utslipp av avlut. Tilgangen på tilfeldig kraft varierer sterkt og har stor betydning for forholdet mellom bruk av elektrisitet og olje i denne sektoren. I rapporten analyseres energibruken i sektoren innenfor en modell med fire energivarer; fast brensel (ved, treavfall, avlut), olje, fastkraft og tilfeldig kraft. Ulike spesifikasjoner av energiaggregatet testes. Blant annet studeres hvordan økt bruk av fast brensel og tilgang på tilfeldig kraft påvirker substitusjonselastisiteten mellom elektrisitet og olje.

Erling Holmøy og Tor Jakob Klette:

Struktur og egenskaper ved en MSG-modell med Armingtonrelasjoner.

Rapporter 89/23, sidetall 99, 1989. ISBN 82-537-2872-7. Pris kr 70,-.

Statistisk sentralbyrå har ansvaret for MSG-modellen som har vært anvendt regelmessig i myndighetenes planleggingsarbeid siden 1968. I de siste årene har man i arbeidet med videreutviklingen av modellen gjort flere framstøt for å endogenisere handelsstrømmene med utlandet innenfor rammen av mer aggregerte versjoner av MSG.

Denne rapporten dokumenterer en aggregert MSG-modell (HARME9) der eksportvolum og importandeler for viktige konkurranseutsatte industriprodukter avhenger av forholdet mellom internasjonale verdensmarkedspriser og norske hjemmepriker. Det er lagt vekt på å kartlegge modellens kvantitative egenskaper gjennom en analyse av virkningstall.

Virkningsberegningene viser at MSG-modellens virkemåte forandres til dels radikalt som følge av disse endringene i modellstrukturen. Mens MSG bestemmer prisene helt uavhengig av prisene på

verdensmarkedet, vil disse påvirke prisbestemmelsen i HARME9. Betydningen av innenlandske kostnadsforhold og ressurstilgang reduseres tilsvarende. Næringsstrukturen blir mer følsom overfor endringer i relative priser i HARME9 enn den er i MSG, fordi HARME9 tar hensyn til at etterspørrene kan velge mellom norske og utenlandske produktvarianter. Jo større substitusjonsmulighetene mellom disse produktvariantene er, desto mindre rolle spiller innenlandske etterspørselsimpulser for næringsutviklingen. Derimot øker betydningen av ressurstilgangen. Også i makro vil HARME9 generelt gi andre resultater enn MSG. Dette henger i første rekke sammen med at kapitalvarer delvis består av import, og derfor kan prisen på kapitaltjenester i større grad endre seg i forhold til lønn i HARME9 enn hva tilfellet er i MSG.

De mekanismer som er bygget inn i HARME9 men ikke i MSG, synes såvidt kompleks at det vil være svært vanskelig å ta hensyn til dem på en konsistent måte innenfor MSG gjennom intuitiv fastlegging av eksogene variable.

Knut Ø. Sørensen og Jøran Toresen:

REGION-2. En modell for regionaløkonomisk analyse.

Rapporter 90/2, sidetall 76, 1990. ISBN 82-537-2880-8. Pris kr 70,-.

Statistisk sentralbyrå har, i samarbeid med Norsk institutt for by- og regionforskning, laget en ny utgave av modellen REGION. REGION er en regionaløkonomisk analysemodell som kan brukes til å framskrive næringsutviklingen og sysselsettingen i fylkene. Resultatene kan samordnes med framskrivninger for landet som helhet ved at modellen er knyttet opp mot SSBs makroøkonomiske modeller (MODAG eller MSG) som en ettermodell. Den nye utgaven av REGION er lagt om til nytt EDB-system (TROLL). Et av målene med omleggingen har vært å gjøre modellen mer brukervennlig og enklere å utnytte. Det er samtidig foretatt endel endringer i modellen, blant annet er det i den nye utgaven en bedre beskrivelse av ulike inntektsstrømmer og privat konsum. Rapporten inneholder en oversikt over hovedtrekkene i modellen REGION, og gir eksempler på analytiske anvendelser. Endelig gis det en utførlig beskrivelse av relasjonene i den nye modellutgaven.

Økonomiske analyser

Utkommer med omlag 9 nummer pr. år.
Prisen for et årsabonnement er kr. 200,-,
løssalgsspris kr. 30,-. Forespørsler om
abonnement kan rettes til opplysnings-
kontoret i Statistisk sentralbyrå.

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co. og Universitets-
forlaget, Oslo, og er til salgs
hos alle bokhandlere.

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1

Tlf. (02) 86 45 00